

ŽELEZAR

JESENICE, DNE 16. DECEMBRA 1982

ŠTEVILKA: 49 • LETO XXXI

Naš kovinar, svobodno glasilo delavcev KID, je kot predhodnik Železarnja začel izhajati 26. januarja 1937. Železarnja izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajst-dnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25-letnici predsednik Tito oblikoval z rednim zaslug za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik Joža Vanič. Naslov: Uredništvo Železarnja, SZ - Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 2618, administracija 2619 in 2621. Tisk: TK Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72.

V NOVEMBRU LE MALENKOST ZAOSTALI ZA OPERATIVNIM PROGRAMOM

Glavna značilnost proizvodne dejavnosti v mesecu novembru je bila izvedba letnega remonta v TOZD Valjarna bluming-štel. S tem je zaradi normalnega obratovanja v TOZD Jeklarna nastala zaloga blokov v skladišču pred globinskimi pečmi, hkrati pa je primanjkovalo določenih polizdelkov, potrebnih za normalen potek dela v nekaterih temeljnih organizacijah. Tudi dobava polizdelkov iz tujih virov je bila manjša, kot smo predvidevali z gospodarskim načrtom in operativnim programom.

ZA DELEGATSKO ODLOČANJE SO POTREBNE RESNIČNE, PRAVOČASNE, JASNE IN IZČRPNE INFORMACIJE

»Tretji kongres samoupravljalcev Jugoslavije poudarja zgodovinski pomen delegatskega sistema, v katerem delavci, delovni ljudje in občani, organizirani v svojih samoupravnih organizacijah in skupnostih ter družbenopolitičnih organizacijah, prek svojih delegacij in delegatov in na temeljih socialističnega samoupravljanja neposredno in suvereno odločajo o bistvenih vprašanjih svojega življenja in dela ter o vseh družbenih zadevah... Poudarja pomembnost resničnega, pravočasnega, jasnega in izčrpne obveščanja delavcev in drugih delovnih ljudi in njihovih delegatov. Cilj tega je kvalificirano sprejemanje odločitev in sploh delovanje celotnega delegatskega sistema, ker menijo, da sedanje obveščanje še ni v skladu z njihovimi zahtevami in potrebami.« Tako je med drugim poudarjeno v četrtem poglavju resolucije tretjega kongresa samoupravljalcev Jugoslavije, ki je bil junija lanskega leta na pobudo tovariša Tita.

O teh vprašanjih sta bili izdelani dve analizi, ena v okviru Kluba samoupravljalcev, ki smo jo tudi v Železarni lahko v celoti prebrali, druga pa je bila izdelana v organih občinske skupščine in so jo prejeli delegati vseh treh zborov skupščine občine, ki pa nista izluščili temeljnih vzrokov, zakaj je delegatski sistem v naši občini v stagnaciji, namesto da bi bil, prežet s praktičnimi izkušnjami in znanstveno mislijo, v nenehnem napredku.

Ob tem moramo poudariti, da je nadaljnji razvoj in utrjevanje delegatskega sistema in delegatskih odnosov kontinuirano nadaljevanje naše socialistične revolucije, kajti za samoupravno pot smo se odločili že ob izbruhu splošne ljudske vstaje in če hočemo ohraniti pristno linijo naše socialistične revolucije, kar pa seveda moramo, ker se je zato odločil naš delavski razred in vsi naši ljudje že v začetku ljudske vstaje leta 1941, moramo skrbno in odgovorno dalje razvijati in dograjevati delegatski sistem kot obliko organiziranosti delavskega razreda in vseh delovnih ljudi oziroma občanov tako za razvijanje oblasti kakor za upravljanje družbenih zadev na temeljih samoupravljanja, kakor poudarja Edvard Kardelj.

Kaj pa pravi praksa. Delegatski sistem nam šepa, lahko bi rekli celo stagnira, delavci in delovni ljudje oziroma občani ostajajo ob strani, velikokrat ob robu dogajanja, v njihovem imenu razpravljajo in odločajo ozki krogi, organi ali celo posamezniki. Čeprav imamo vedno več samoupravljanja in samoupravnih pravic, pa večkrat ostajamo nemočni ob množici papirja in institucij. Imamo velike vrzeli v samoupravnem komuniciranju in žal velikokrat papirji nadomeščajo človeški dejavnik, to je neposredni stik delegatov in delegacij s svojimi volilci.

Ceprav je na že omenjenem kongresu samoupravljalcev Jugoslavije, kakor tudi na letošnjih kongresih zveze komunistov, zveze sindikatov in zveze socialistične mladine, jasno in razumljivo poudarjeno, da bomo cilje politike gospodarske stabilizacije dosegli le s sočasno krepitvijo socialističnega samoupravljanja, v naši železarni pa tudi v občini temu ne namenimo nikakršne ali zelo majhne pozornosti, čeprav veliko govorimo o stabilizacijskih prizadevanjih. Kakor da bi pozabili na zgodovinsko razvojna sporočila tovariša Tita, Kardelja in drugih voditeljev, da je delegatski sistem pot in cilj za neposredno udeležbo delovnih ljudi in občanov pri reševanju vseh družbenih vprašanj. To pa je v sedanjih stabilizacijskih prizadevanjih še kako pomembno.

To nismo napisali brez vzroka, kajti že na lanskeoletni februarjski problemski konferenci zveze komunistov v Železarni je bila naloga o analizi delegatskega sistema v Železarni in opredelitve njegovega nadaljnjega razvoja zelo konkretno opredeljena in določeni nosilci naloge, pa skoraj po dveh letih ni bilo ničesar narejenega. Kot običajno, brez posebnih reakcij in sankcij, kar kaže na veliko neresnost in neodgovornost, ne samo nosilcev naloge, temveč tudi vseh tistih, ki so jim nalogo zaupali.

K takim razmišljanjem spodbujajo tudi številne pripombe delavcev v temeljnih organizacijah združenega dela in delovnih skupnosti, ki so vse pogostejše zgolj formalni glasovalci za tako ali drugačno odločitev, za ta ali drug sporazum, za tak ali drugačen prispevek. Vse pogostejše so tudi pripombe na neustrezno in pomanjkljivo informiranje, oziroma razlage k posameznim zadevam, o katerih odločamo ali jih sprejemamo. Zato je povsem logično in prav, da neka samoupravna delovna skupina ni hotela sklepati o določenih vprašanjih, ker niso bili opremljeni z ustrežno informacijo, z alternativnimi možnimi rešitvami in naznačenimi posledicami ene ali druge rešitve.

Nesmiselno bi bilo za neustrezno informiranje celotno krivdo valiti na center za proučevanje samoupravljanja in informiranje, čeprav tudi on ni brez krivde, temveč na vire informacij, predlagatelje posameznih odločitev in strokovne službe naše železarnice, ki morajo biti prisotne na vseh ravneh delegatskega sistema, podlaga za delo delavskih svetov, delegatskih skupščin, družbenopolitičnih organizacij itd. Krivda centra je le v tem, ker daje v razpravo stvari, ki niso opremljene z ustrežno informacijo. O vsem tem bi morala spregovoriti omenjena delovna grupa in po razpravi opredeliti naloge za nadaljnji kvaliteten razvoj samoupravljanja oziroma delegatskega sistema v Železarni.

VREDNOST PRODAJE V NOVEMBRU PRESEGLA NAČRTOVANO VIŠINO

S prodajo 31.504 ton naših izdelkov smo zaostali za načrtovano količino prodaje za mesec november za 2.516 ton ali 7 %. V primerjavi z novembrom lani pa smo letos prodali 5.179 ton ali 14 % manj. Ker je dosežena prodajna cena presegla načrtovano za 11 %, je realizacija v višini 1.230 milij. din višja od načrtovane za 3 % ali 34 milij. din. S pomočjo metode izračuna agregativnih indeksov smo ugotovili, da cena in asortiment presegata planirano višino, količina pa je zaostala za planirano višino. Storitvene TOZD, razen TOZD Strojne delavnice in Energetika, so presegle načrtovano vrednost storitev, tako da je skupna zunanja realizacija višja od načrtovane za 4 % in višja od lanskega leta za 30 %.

(Nadaljevanje na 7. strani)

TOZD PLAVŽ

Oba plavža sta v novembru obratovala dobro in zato so povišali operativni program dosegli 106,1 %, družbeni plan pa so presegli kar za 16,1 %.

TOZD JEKLARNA

V TOZD Jeklarna so z gospodarskim načrtom predvideno proizvodnjo dosegli 99,6 %, in sicer martinarna 109,0 % in elektro jeklarna 83,1 %. V martinarni je bila proizvodnja po količini dobra, zaradi pomanjkanja feromangana in grodja pa nekoliko slabša glede na programirani kvaliteten program.

V elektro jeklarni je bila, poleg krajših proizvodnih in vzdrževalnih zastojev, glavni vzrok, da niso naredili več, eksplozija na Lectromelt peči, zaradi katere peč ni obratovala 140 ur. V ta čas je všteta tudi tridnevni remont, ki je bil v tem mesecu predviden. Težave so imeli tudi z izdelavo dinamov jekel, ker ni bilo na razpolago dovolj silicijevega metala.

(Nadaljevanje na 6. strani)

Ob 22. decembru — dnevu Jugoslovanske ljudske armade čestitamo vsem pripadnikom JLA, rezervnim vojaškim starešinam in pripadnikom teritorialnih enot.

V NOVEMBRU PRVIČ PRESEŽEN PLAN MESEČNEGA OSEBNEGA DOHODKA

Po tradiciji skušamo železarji v zadnjih mesecih leta iz zastarelih proizvodnih naprav iztisniti čim več, da bi postavljene planske obveze čimbolje izpolnili. Nekoliko boljša oskrba z vložnimi materiali nam je v novembru omogočila, da smo ta cilj dosegli bistveno boljše kot v predhodnih mesecih. Rečemo lahko, da je bil tokrat trud solidno poplačan.

V vseh temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih je doseženo povprečje osebnega dohodka za november višje od oktobra. Ta podatek je tembolj pomemben, ker ni bila sprejeta nobena sprememba v osnovah in merilih. Gre namreč za boljši proizvodni rezultat, h kateremu moramo pristeti še vpliv

praznika in le v manjši meri tudi obseg nadurnega dela. Poprečje za Železarno je višje kot oktobra za dobrih 10 %. Napredek pa ni bil enak za vse temeljne organizacije in delovne skupnosti.

Iz razpredelnice »primerjava osnovnih podatkov o gibanju OD za mesec november« je razvidno, da je

poprečni osebni dohodek Železarnice za november na zaposlenega višji za 10,4 % od meseca oktobra ali za 1.623 din.

Delavci TOZD Plavž so ta mesec izdelali 15.385,2 tone grodja in s tem presegli družbeni načrt za 16,6 %, operativni plan pa za 6,1 %. Tudi jeklarji so delali dobro in presegli mesečni družbeni načrt, ki je bil enak operativnemu programu. Temu primeren je tudi njihov osebni dohodek, saj so na prvem mestu po zasluhu. Njihov novembrski zasluhek je v primerjavi z oktobrom za 15,4 % višji od oktobra, v primerjavi s povprečjem Železarnice na zaposlenega pa kar za 26,6 %.

Na drugem mestu po zasluhu je TOZD Plavž, ki ima za 23,7 % višji novembrski zasluhek od oktobra, v primerjavi z Železarno pa za 16,6 %. Na tretjem mestu je tokrat TOZD Vzdrževanje s 14,1 % višjim OD na zaposlenega od predhodnega meseca

(Nadaljevanje na 8. strani)

V NOVEMBRU IZVOZ NA KLIRINŠKO PODROČJE NAD PLANOM

V novembru so v večini temeljnih organizacij vložili veliko naporov za izpolnitev plana izvoza in temu primeren je tudi rezultat, saj smo v novembru plan izvoza na konvertibilno področje izpolnili 91-odstotno, na klirinško pa 122-odstotno.

Največji izvoz po količini in vrednosti je dosegla TOZD Hladna valjarna Bela, ki je v novembru odpremila okrog 900 ton dinamov pločevine in okrog 400 ton nerjavne pločevine. Temeljna organizacija Hladna valjarna Bela je skupno izvozila za 1,5 milijona dolarjev svojih izdelkov, kar je njen največji izvoz dosedaj.

Tudi TOZD Jeklovlek, Žičarna in Želbljarna so zelo dobro delale, saj so

izvozile več, kot je bilo načrtovano za november. TOZD Valjarna žice in profilov za november ni imela planiranega izvoza, vendar je svoje izvozne obveznosti izpolnila stoođstotno v dogovorjenih rokih in količinah. Pri tem gre predvsem za naročila tovarne Erlikon, ki so bila redno izpolnjena.

(Nadaljevanje na 2. strani)

IZVEDENE MERITVE ZA ZVOČNO IZOLACIJO JEKLARNE NA BELŠKEM POLJU

Minuli teden so na Belškem polju na lokaciji za novo jeklarno potekale dokaj nenavadne meritve. Po naročilu sektorja novogradenj so jih ob sodelovanju zadolženih iz Železarnice izvedli strokovnjaki Gradbeno projektivnega zavoda z Reke, ki pripravljajo projekt za izvedbo zvočne izolacije v jeklarni 2.

Eden večjih virov hrupa v jeklarni je elektrooblačna električna peč, ki pa bo izolirana s posebno komoro, s pomočjo katere bodo prah in plini odvajani v odpraševalno napravo, hkrati pa bo komora izdelana tako, da bo kar najbolj omejevala širjenje hrupa in zvočnih vibracij v delovno okolje jeklarnice in širše bivalno okolje.

Priznani strokovnjak za področje akustike in protihrupno zaščito, diplomirani inženir Bošnjaković, je zaradi zahtevnega projektiranja zvočne izolacije elektrooblačne električne peči najprej z meritvami posnel širjenje hrupa na prostem terenu ob različnih pogojih.

Izvor hrupa iz jeklarnice na Belškem polju je imitiral s posebnim generatorjem zvoka firme Brüel et. komp. Kjaer, kateremu se lahko uravnava jakost in območje frekvenčnega zvoka. Na osnovi statistične obdelave podatkov in z nadaljnjimi laboratorijskimi preizkusi bodo strokovnjaki z Reke določili najustreznejše zvočno izolacijske materiale in projektirali protihrupno zaščito, pri kateri bodo upoštevali vse ukrepe za doseg optimalnih učinkov.

Hrup se bo iz jeklarnice širil v zunanje okolje le pri odprtih vratih hale in skozi prezačnevalne odprtine na strehi. Do kolikšne mere bo potreb-

(Nadaljevanje na 2. strani)

PO 14 DNEH POMEMBNO NAD PLANOM

Trinajstdnevni delovni rezultati v naši železarni po podatkih statistične službe sektorja za ekonomiko in organizacijo kažejo zelo spodbudne rezultate, ki obetajo, da bomo zadnji mesec leta zaključili zelo uspešno.

V trinajstih dneh decembra so v proizvodnih temeljnih organizacijah dosegli 59.199,5 tone skupne proizvodnje kar je 45,1 % mesečnega družbenega načrta, oziroma 46,2 % mesečnega družbenega plana.

V istem času je bilo za prodajo izdelanih 16.314,4 tone izdelkov, oziroma 44,6 % družbenega plana ali okroglo 45 % nekoliko zmanjšane operativnega programa.

V TOZD PLAVŽ so delavci v 13 dneh izdelali 6.450,6 tone grodja, kar predstavlja 47,4 % mesečnega družbenega načrta in 44,5 % za 900 ton povečane operativnega programa.

Jeklarji v TOZD JEKLARNA so v tem času izdelali 19.157 ton sivega jekla, kar je 46,3 % mesečnega družbenega načrta, ki je enak operativnemu programu.

Za boljši pregled v ilustraciji navajamo, da idealna linearna izpolnitev v 13 dneh znaša 41,9 %.

Oznaka v naslovu pomeni: Brusilni Stroj Gredic 135 x 135 mm) 4000 mm dolžine, Domače izdelave.

Izdelava brusilnega stroja doma ni bila ljubiteljska želja posameznikov, ampak potreba Železarne. Za nakup stroja v tujini, kar so si privoščili tudi v slovenskih železarnah, naša Železarna ni imela denarja. Šepalo je celo uvažanje rezervnih delov iz Švedske in Vzhodne Nemčije.

Že leta 1978 je kompleksna analiza stanja brušenja gredic za valjanje kvalitetnih jekel, katero je izdelal oddelček za študij dela in časa, pokazala vrsto tehničnih in tehnoloških problemov ter organizacije dela.

Za opremo iz uvoza imamo pri nas kaj malo dokumentacije, ki bo prikazovala tehnično podrobno izvedbo. Zato smo začeli snemati posamezne dele brusilnih strojev za izdelavo doma. Izkazalo se je, da tak pristop k delu nikamor ne vodi.

Znanje in izkušnje vzdrževalcev strojne, elektro in hidravlične stroke sta bila jamstvo, da lahko celoten stroj izdelamo doma. Spomladi 1981. leta so zasnove stroja z domačo pametjo vzdrževalnih služb, proizvodnih strokovnjakov in varstvenikov dozorele in začela se je izdelava tehnične, ponavljam tehnične dokumentacije v sodelovanju s Tehničnim birojem Jesenice postopno do septembra oziroma decembra 1981. Paralelno je bil v izdelavi investicijski program, ki ga je spomladi 1982 dokončal O. I. D. novogradenj. V sredi tih prizadevanj se je avgusta 1981 poslovodni kolegij Železarne odločil, da se stroj izdela v delavnicah Železarne.

Sledil je dogovor o delitvi dela med delavci sektorja novogradnje in TOZD Vzdrževanje z vključitvijo TOZD Strojne delavnice.

TOZD Vzdrževanje in T. I. D. N. sta bila zadolžena za kompletno dokumentacijo, izdelavo, nabavo, montažo, za testiranje naprave, do ugotavljanja stvarne tehnične kapacitete naprave z izdajo certifikata. Prav tako so bile dogovorjene mejne stične točke delitve dela s sektorjem novogradenj, kaj bo montirano direktno na temelje in ne bo vplivalo na kvaliteto stroja.

Oblikovali smo grupe po področjih dela na stroju strojne naprave s posebnim poudarkom na tribološke probleme; pnevmatika in hidravlika, katero je potem dobavil izključno domači izdelovalec Nova petoletka Trstenik iz Šumadije. Elektro krmilni in upravljaljski del z delom

elektronike so projektirali, izdelali in opremili elektrovezdrževalci Bele.

Mazilni sistemi, kakor tudi oljno megljo je projektiral Tehnični biro Jesenice, prisiljeni pa smo bili dele uvoziti, ker je domača konstrukcija z Bagatom Zadar še vedno v preizkušnji.

Brusilni stroj z vrečastim filtrom kot celota in v sklopih ni posnetek obstoječih naprav. Posamezni sklopi stroja so bili tehnično, tehnološko izvedbeno obdelani z vidika vzdrževanja, proizvodnje in varstva okolja, z zasledovanjem najnovejših literatur in na osnovi lastnih študij.

Marsikdaj je snovalska grupa težko odločala, kaj in kako upoštevati razne zamisli in zahteve, obseg avtomatike in ostajati v mejah optimalnih rešitev.

Posebna skrb je bila posvečena montaži in testiranju.

Po projektirani, že prej omenjeni tehnični dokumentaciji, je bilo še in še tehnoloških fines sestave, montaže, preverjanj in zapažanj, kar ne posreduje nobena dokumentacija. Nobena tuja firma ne posreduje tega znanja, če že, potem le še detajlni načrt z dvomljivimi tolerancami!

Take in podobne primere smo v Železarni že doživeli.

Optimizem pri delu in zagnanost vseh, od projektantov do montažerjev, je bila neverjetna, zaupanje v lastne moči pa je pogojevalo uspeh.

Imeli smo vrsto problemov, ki smo jih reševali na raznih pogovorih in

zadovoljitve so tekle brez jalovih izgovorov. Dvome in izraze nezaupanja, ki smo jih doživljali, so vse grupe kar preslišale.

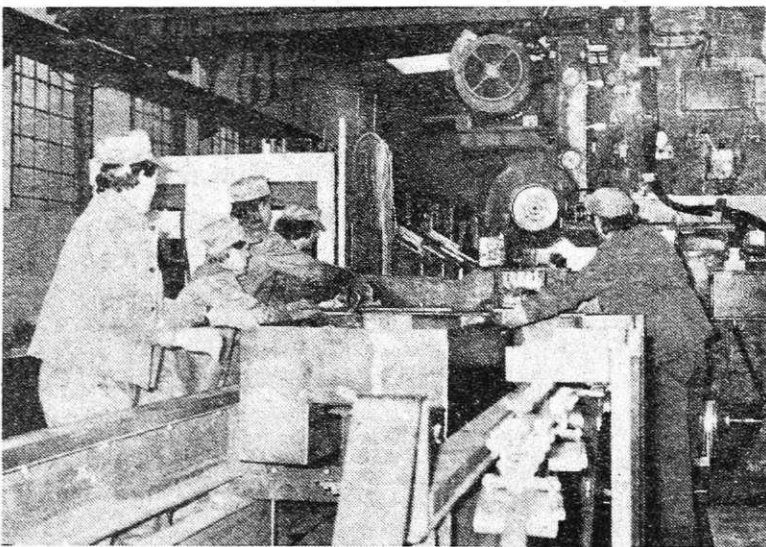
Prve potrditve uspešnega dela smo doživeli na Javorniku v montažni delavnici prve dni novembra, uspešno pa smo zaključili najzahtevnejši test sklopa pogona brusilne glave 26. novembra. Vsi ostali mehanizmi in gibi, pnevmatsko ali hidravlično gnani, niso več problematični. Ta teden preizkušamo posamezne sklope hidravlike. Prihodnji teden sledijo testi meritev pri brušenju gredice še samodejno.

Na stroju je treba narediti še nekaj obrobni dodelav in ponovnih meritev. V začetku januarja 1983 se bo grupi montažerjev priključil še brusilec, ki bo na novem stroju delal v proizvodnji. Z njim bomo ugotavljali pri preizkušnji naprave tehnično kapaciteto stroja. Upamo, da bomo v začetku februarja 1983 predali stroj, kar je naša naloga, novogradnjam za postavitev na temelje z ostalimi spremljajočimi podslopi in deli za vključitev v proizvodni proces.

Zadovoljni bomo, če bomo s tem trudom in domačim znanjem brez uvoza prispevali k večji tehnološki zmogljivosti izdelave kvalitetnega asortimenta žičnega programa v naši železarni.

Pripis: Tehnične karakteristike in nekatere posebne rešitve bomo objavili v januarju.

Za objavo pripravil
Franc Hrastar

Poizkusno brušenje na novem brusilnem stroju

IZVEDENE MERITVE ZA ZVOČNO IZOLACIJO JEKLARNE NA BELŠKEM POLJU

(Nadaljevanje s 1. strani)

no dušiti hrup na izvoru, da pri širjenju skozi prezračevalne odprtine na strehi ne bo prekomeren v bližnjih stanovanjskih naseljih Koroška Bela, Lipce, Blejska Dobrava, bodo strokovnjaki ugotovili na osnovi meritev, ki so jih izvedli v koncentričnih krogih okrog generatorja hrupa, ki ga je bilo potrebno dvigniti na predvideno višino strehe hale, in sicer 30 metrov visoko nad nivo Belškega polja.

To pa je bila precej zahtevna naloga, ki pa smo jo uspešno izpeljali predvsem zaradi učinkovite pomoči naših poklicnih gasilcev in reševalcev, ki so sodelovali pri pripravi in izvedbi teh meritev z magirus lestvijo. Prav tako so gasilci požrtvovalno pomagali pri fiksiranju težkega Liebherr avtodvigala na mehkem terenu poljske poti na Belškem polju. Avtodvigalo je bilo potrebno za dvig sicer lahkega generatorja hrupa na višino 30 metrov, na magirus lestvi pa so strokovnjaki preverjali efekte hrupa na podobnih višinah okrog generatorja.

Kontrolna mesta za hrup smo določili tudi v bivalnem okolju, in sicer na Koroški Beli na Kidričevi cesti 47, Svetinovi ulici 3, ulici Janeza Šmida 21, 24 in 28 ter na Lipcah 6 in 89 ter Blejski Dobravi št. 141. Na teh mestih bomo tudi po izgradnji jeklarne preverjali obremenitve s hrupom.

Take in podobne meritve seveda niso ravno poceni, toda projektiranje na pamet je lahko še dražje in tudi zgrešeno. Metoda dela strokovnjakov z Reke se je pri nas v Železarni že predhodno potrdila kot zelo dobra, saj so uspešno omejili širjenje hrupa kompresorjev za zrak na Beli v širše zunanje okolje. To najbolj vedo prebivalci prej precej izpostavljenega naselja Lipce.

Naše težnje po ohranjanju naravnega in zdravega okolja imajo kljub pojavljanju vedno novih motečih vplivov vseeno možnost, da jih uredimo. Z nekaterimi uspehi se že lahko ponašamo, mnoge moramo še doseči. Tudi hrup je močnejši omejiti, v to so nas prepričali strokovnjaki z Reke. Zato lahko z gotovostjo pričakujemo, da bo planirana sanacija hrupa na nekaterih virih in v kiskarni in pri turboturbinah za plavže v bližnji prihodnosti tudi izvedena.

Ob zaključku naj izrečemo posebno zahvalo vsem sodelujočim pri meritvah na Belškem polju, še posebno pa poklicnim gasilcem in reševalcem za vsdo pomoč.

ODSEK ZA EKOLOGIJO DELA IN VARSTVO OKOLJA
ŽELEZARNE

Iz pogovora z Božom Bartljem, članom poslovodnega odbora za proizvodno področje, povzela Lilijana Kos

ANTON KOBLAR je delovodja ključavničarjev vzdrževalcev v TOZD Jeklarne. Leta 1962, potem ko je končal poklicno šolo, je začel delati v takratni mehanični delavnici. Popravljali so razne strožnice in ostale stroje za obdelavo kovin in lesa. Tu je ostal do 1971. leta. V tem času je končal tudi delovodsko šolo. Po služenju vojaščine je prišel za vzdrževalca v martinarno. Pol leta je delal kot ključavničar, potem pa je začel opravljati delo izmenskega vodja v ključavničarski delavnici.

Doslej je prijavil štiri inovacije. Prvo sta izvedla s sodelavcem 1975. leta. Izdelala sta obesno napravo mazutnih gorilcev za SM peči. Inovacija, bakrene zamaške za vmesno ponovico na kontilivu, je izvedel skupaj z dvema sodelavcema. Pri izdelavi teh zamaškov so začeli uporabljati nov postopek, s katerim je mogoča hitra izdelava zamaškov brez struženja, hkrati pa je prihranek materiala velik. Zaradi možnosti hitre izdelave niso več potrebne zaloge zamaškov. Pri izdelavi enega zamaška prihranijo 0,70 kg bakra, pa tudi skoraj pol ure dela na stružnici. Ta inovacija je bila prikazana na letošnji razstavi RAST YU 82 na Reki.

Tudi inovacija, kombinirani mazutni plinski gorilnik za SM peči, je sad skupinskega dela. Te gorilce so

minimalni. Po tej predelavi se je zmanjšala poraba ognjevzdržne opeke, zmanjšal se je obseg dela delavcev Vatrostalne in vzdrževalcev, zato se je skrajšal čas remontov, obratovni čas peči pa podaljšal, kar neposredno vpliva na proizvodno jekla v tej SM peči. Enak sistem odpiranja zračnih loput je prenesel tudi na SM peč 01, ki ima tudi tak sistem zraččenja.

Tone je izvedel tudi precej drugih izboljšav, toda ni jih prijavljaj, saj jemlje izboljševanje delovnih naprav kot del svoje delovne dolžnosti. »Končno sem tukaj postavljen za delovodjo«, pravi »in moram kaj tudi narediti. Tudi ostali sodelavci ne prijavljajo inovacij, čeprav jih izvajajo. Za nekatere je vsaka malenkost, ki jo naredijo, inovacija, za druge pa so tudi pomembnejše izboljšave, ki prinašajo večje koristi, samo del delovne dolžnosti.«

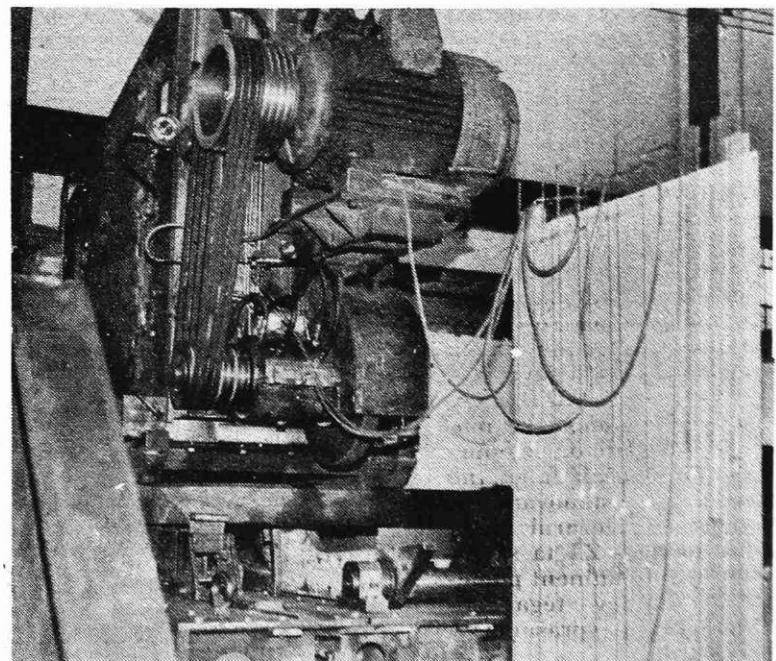
»Martinarna je star obrat,« je še povedal. »Možnosti za inovacije je veliko. Peči so stare okrog 80 let in na njih je veliko stvari, ki se dajo izboljšati,« je še dodal. Večino svojih izboljšav je Tone izvedel prav na SM pečeh. So pa tudi druge. Ena takih, ki je ni prijavil, je tudi predelava talilnih odpadkov. Vijaki na vibratorjih so se pogosto lomili. Vsak teden sta jih morala dva ključavničarja zamenjati. Poskusili so na različne načine rešiti ta problem. Izdelovali so vijake iz različnih materialov, dokler jih ni Tone izdelal iz jekla č-0645 in jih dal poboljšati na 85 kilogramov trdnosti na mm². Ti vijaki držijo še danes.

Zaradi pomanjkanja tesnil za zavorni cilindri je stal bager na haldi skoraj cel mesec. Potem sta s sodelavcem naredila tesnilko iz vulkana. »Mislim, da se danes služi namenu, čeprav so čez mesec dni dobili tesnilke iz uvoza,« je še dodal. Ima tudi nekaj novih idej, ki pa jih mora še izpeljati.

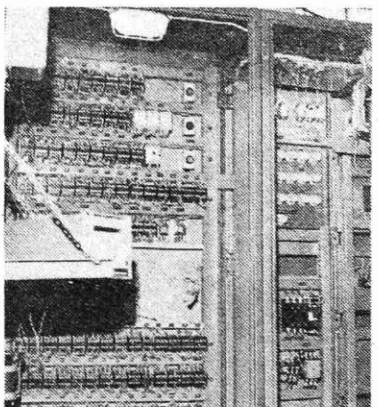
Pravi, da se posameznih problemov loteva popolnoma samoiniciativno. Vedno pa se prej posvetuje z odgovornimi delavci iz TOZD Jeklarne pa tudi s svojimi nadrejenimi. Nikoli ga ne ovirajo pri izvedbi inovacij, preskrbijo pa mu tudi vse potrebne material. Pri tem, kot sam pravi, ima kot vzdrževalec in delovodja bistveno več možnosti kot ostali sodelavci za izvajanje inovacij. Ne spominja se, da bi kdo od martinarjev, tistih iz neposredne proizvodnje, dal kakšen predlog za inovacijo.

Po njegovih besedah bi moral obstajati kakšen odbor ali drug organ, ki bi registriral vse probleme v obratu, ki se pojavljajo pri proizvodnji, ali pa bi to moral storiti kdo po svoji delovni ali službeni dolžnosti, da bi tisti, ki so zainteresirani za inovacije, vedeli, kam usmeriti svoja prizadevanja. Na SM pečeh je mnogo problemov, pa tudi druge po martinarni. Zlasti veliko je organizacijskih problemov, ki se jih nihče ne loteva. Ko bi v TOZD Jeklarne primerno uredili samo transport, bi bilo že veliko storjenega. Na tem področju bi se morala bolj angažirati tudi inovacijska komisija v TOZD Jeklarne.

»Manjši interes za inovacijsko dejavnost v obratu je najbrž tudi zato, ker se vedno pogosteje govori, da bodo martinarno tako kmalu ustavili in se ne izplača preveč delati,« je še povedal čisto na koncu najinega pogovora.

Del doma izdelanega brusilnega stroja

»Živčevje« doma izdelanega brusilnega stroja

V NOVEMBRU IZVOZ NA KLIRINŠKO PODROČJE NAD PLANOM

(Nadaljevanje s 1. strani)

Nekaj težav pri izvozu so imeli v TOZD Valjarna debele pločevine zaradi omejitev tujih tržišč in težav s kompletiranjem pošilk za Avstrijo in Zvezno republiko Nemčijo. Zaradi težav TOZD Valjarna debele pločevine programa izvoza ni izpolnila. Zaradi težav z izpolnjevanjem programa proizvodnje in problemov pri transportu nista dosegli plana izvoza TOZD Profilarna in Elektrode.

Do sedaj smo izvozili za 28 milijonov dolarjev naših izdelkov, kar je v primerjavi z letom 1981 sicer manj, razlika pa je nastala zaradi zmanjšanja izvoza na klirinško področje in večjega izvoza na konvertibilno področje. Tako smo v lanskem letu izvozili na konvertibilno področje za več kot petnajst milijonov dolarjev izdelkov, v enajstih mesecih letos pa za 18 milijonov dolarjev.

V desetih mesecih smo v jeseniški železarni plan izvoza na konvertibilno področje dosegli 96-odstotno, ali 47 % več kot v letu 1981, v železarni Store so izvozili za šest odstotkov več kot v lanskem letu, vendar so plan izpolnili le 88-odstotno, v železarni Ravne pa so izvozili za 16 od-

stotkov več kot v lanskem letu, plan pa so izpolnili 89-odstotno.

SOZD Slovenske železarne svoje obveznosti v celoti dobro izpolnjuje, saj so delovne organizacije skupno izvozile za 13 odstotkov več, kot v letu 1981.

V decembru operativni plan dobro izpolnjujemo predvsem zaradi manjše odsotnosti z dela in zaradi obratovanja TOZD Plavž. Jeklarne in Valjarna bluming-štelki med novembrskimi prazniki.

Glede na dinamiko izpolnjevanja letnega plana predvidevamo, da bo največ težav in odstopanj pri izpolnitvi programa na klirinškem področju, ker so bile nekatere pogodbe za metalurško zamenjavo zelo pozno sklenjene. Zato bi morali čimveč izvoziti na konvertibilno področje, to pa pomeni, da moramo do 20. decembra odpremiti čim več, saj nekateri kupci zaradi praznikov kasneje ne sprejemajo pošilk.

Prodor na konvertibilno področje zahteva drugačen pristop in kvaliteto, saj so to zahtevni kupci z zelo specifičnimi zahtevami. To pomeni, da se bomo morali navaditi, da bomo delali predvsem kvalitetno in v dogovorjenem roku.

Iz pogovora z Božom Bartljem, članom poslovodnega odbora za proizvodno področje, povzela Lilijana Kos

PROIZVODNJA ELEKTRIČNE ENERGIJE V TEM OBDOBJU V SFRJ

Skupnost jugoslovanskega elektrogospodarstva dnevno spremlja proizvodnjo in porabo električne energije v celotni državi. Proizvodnja je odvisna od hidroloških razmer, stanja naprav v hidro in termoelektrarnah ter zaloga goriva (premoga, lekočih goriv in plina). Zaradi zaostajanja v izgradnji novih proizvodnih kapacitet in v zadnjem času izrazitega pomanjkanja mazuta tudi za proizvodnjo električne energije, ta ne zadostuje porabam. Zato so v vsej državi sprejeti ukrepi za varčevanje in posamezne omejitve v široki potrošnji in pri direktnih (velikih) potrošnikih.

Čeprav je bilo v Sloveniji deževno vreme, se je le delno povečala proizvodnja v hidroelektrarnah. Podatki so sicer iz prejšnjih 14 dni in so navedeni bolj kot ilustracija, vendar kažejo, da se je po velikem naliivu povečala proizvodnja električne energije le za 70 GWh dnevno in da so se akumulacijska jezera napolnila le za 90 GWh. Letos nam tudi prizanaša razmeroma toplo vreme in je povprečna temperatura 5 do 6 stopinj Celzija višja kot v istem času lanskega leta, kar pripomore k manjši porabi in je v dobro tako zaostreni energetski situaciji v državi. Tudi okvare se hitreje odpravljajo, čeprav jih je zaradi forsiranega pogona več kot sicer. Tudi v krajšem roku, kot je bilo predvideno, je bila vključena v proizvodnjo NE Krško, ki ni obratovala v novembru. V decembru pa z enodnevno prekinitvijo polno obratuje.

Delno smo si pomagali tudi z uvozom električne energije (okoli 12 GWh), ki jo na osnovi kupoprodajne pogodbe in izmenjave dobivamo iz Italije, Avstrije, Švice in Romunije. Črna gora pa je dobila del električne energije iz Albanije.

Povprečna planirana dnevna proizvodnja, brez krške nuklearke, je znašala približno 200 GWh, ustvarjenih pa je bilo le 188,4 GWh, porabljenih pa 170 GWh, kar je 8% manj kot v istem času lani. Tako je bila z racionalno porabo in varčevanjem zmanjšana poraba za 21 GWh ali za več kot 11% planirane porabe. Vendar so bile velike redukcije v Črni gori, ki znašajo 20,9% od potreb, v Makedoniji okoli 17,9%, Hrvaški 16,7% in občasno zelo veliko v Srbiji z Vojvodino. Le Slovenija je bila brez redukcij.

Manjša proizvodnja od planirane je bila v HE in TE na premog. Pritoki vode so zelo nizki, ko se ob povprečnih hidroloških pogojih proizvede 8 GWh in je bila proizvodnja v HE le 45,1 GWh, poleg praznjenja akumulacij, je bilo vodno stanje za 366 GWh nižje, kot je bilo najnižje v lanskem letu.

Skupne zaloge premoga v skladiščih termoelektrarn so se nadalje zelo znižale in znašajo le 53% skupnih kapacitet. Še nižje pa so zaloge tekočih goriv.

Zaradi tega so se nadaljnjše redukcije in omejitve, čeprav so dotoki vo-

de v zadnjih dneh večji. Povprečna dnevna redukcija od celotne proizvodnje znaša: v BiH 12,8%, v Črni gori 20,9% v Hrvaški 16,7%, Makedoniji 19,7 in Srbiji ter Vojvodini 9,6%.

Poraba električne energije je glede na lansko leto naslednje:

	BiH %	Črna gora	Hrvaška %	Makedonija %	Slovenija %	Srbija Vojvodina %
plan	87,5	71,9	68,3	58,3	100	71,9
82/81	126	95,3	69,4	73,7	103,5	76,7
široka potrošnja						
plan	86,3	77,5	82,4	62,3	90,7	86,9
82/81	90,7	83,8	84,1	95,0	92,4	91,8

Vodno stanje se je morda v tem tednu izboljšalo. V preteklem tednu je bilo izredno nizko, saj je npr. Džerdap kot naša največja hidroelektrarna, ki pridobi polovico električne energije za Romunijo in pol za Jugoslavijo (skupna investicija in mejna reka) imel doslej največji pretok 4393 m³ na sekundo, v tem času pa je znašal le 1487 m³ na sekundo.

To je kratek prikaz težkega energetskega stanja, ki se je s ponovnim zagonom NE Krško malo izboljšal, vendar so potrebna nadaljnja prizadevanja predvsem za racionalno porabo in planiranje nadaljnje izgradnje energetskih kapacitet.

Kakšne so težave pri premagovanju težav, kaže stanje v Beogradu, Skopju, Titogradu, ko so izvajali prisiljene redukcije z odklapanjem vseh porabnikov za 6 do 8 ur dnevno. To je povezano s težavami v proizvodnji in gospodinjstvu. Ulice so bile popolnoma v temi. Polni so kinematografi, ki imajo lastne agregate. Tudi ni bil redek primer, ko je zaradi odklopitve moral marsikdo prespati v dvigalu.

Sednji energetski položaj v državi je še vedno slabši v nekaterih re-

publikah, v Črni gori in Makedoniji pa postaja kritičen. Omejitve so večkrat, kot jih je predpisal ZIS, pri tem pa je ugotovljeno, da se spuščajo.

Položaj bi bil še težji, če elektrogospodarstvo republik in pokrajin ne bi pomagalo z medsebojnimi dobavami električne energije.

Elektroenergetska bilanca, ki jo sedaj pripravljajo, kaže, da bo naslednje leto primanjkovalo okoli štiri milijone kWh električne energije ob predvideni proizvodnji 70 milijard kWh in uvozu 700 milijonov kWh električne energije (v letu 1981 je bila proizvodnja 60,7 milijard kWh, uvoz 2,455 milijard kWh električne energije; ob tem prek 1,0 milijarde kWh v kompenzaciji).

Položaj bi izboljšala izgradnja petih novih TE s skupno močjo 300.000 KW, ki bodo v letu 1983 priključene na elektro omrežje. Uravnoteženo elektroenergetsko bilanco imata le Slovenija in Hrvaška, Kosovo pa bo imelo okoli 300 milij. presežka. Najbolj bo elektrike primanjkovalo v BiH, kjer bi potrebovali dodatnih 1,4 milijarde kWh.

N. Š.

PRVA FAZA REKONSTRUKCIJE LIVARNE II

Po prvotnih sanacijskih načrtih - že iz leta 1979, naj bi z zaokroženo rekonstrukcijo in prestrukturiranjem proizvodnje zagotovili normalno in uspešno poslovanje livarne. S kvalitativnim proizvodnim programom bi oskrbovali zahtevno tržišče na področju industrije cestnih transportnih vozil, traktorjev, poljedelskih priključkov, gradbene mehanizacije in hidravlike. Tako bi bila livarna sposobna tudi izvažati.

Zaradi splošnega pomanjkanja denarja in zaostrenih pogojev gospodarjenja morajo celotno tehnološko koncepcijo rekonstrukcije in sanacije livarne izvajati postopoma. Z ozirom na možnost nabave opreme sedaj gradijo nov oddelek livarne za izdelavo ulitkov za hidravliko in delno odpravljajo nekatera ozka grla v livarni. V okviru malega gospodarstva na področju šmarske občine gradijo brusilnico ulitkov.

V novem oddelku za izdelavo krmilnih ventilov v hidravliki bodo prihodnje leto, če bo investicija pravočasno zaključena, izdelali po predvidenem planu 300 ton, v letu 1985 pa 600 ton izdelkov.

Na osnovi širokih laboratorijskih in polindustrialnih raziskav, ki jih na predlog livarne financira tudi republiška raziskovalna skupnost, bodo že letos izdelali 100 ton ulitkov v improviziranih pogojih, z velikimi težavami in prizadevanji. V novem oddelku bo predvsem zagotovljena zahtevana preciznost pri delu in stalnost tehnološkega postopka, ki je osnova za uspešno izdelavo ulitkov z visoko kvalitetenimi zahtevami.

V Podplatu pri Rogaški Slatini gradijo obrtniki - štorski kooperanti novo brusilnico. V njej naj bi začeli z delom še pred koncem leta. Na okoli 1000 kvad. m koristnih površin bodo lahko letno končno adjustirali 6000 ton ulitkov. Po investicijskem programu bodo v halo montirali stroje železarne, hala pa je last kooperantov, ki že sedaj v slabih delovnih pogojih obrusijo 200 do 250 ton ulitkov mesečno. Ti ulitki zahtevajo pri adjustiranju zelo mnogo ročnega dela, tako da bodo s prenosom proizvodnje v nove obrate v Podplatu rešili predvsem problem zastojev in zaloga nedovršene proizvodnje. Tako bodo v livarni le peskali, odstranjevali livni sistem in ulitke termično obdelali, ostale faze adjustiranja vključno s kontrolo in odpremo do kupca pa bodo potekale preko kooperantov.

V Štorah bi za to dodatno delo težko našli delavce, povečati bi morali tudi halo za čiščenje ulitkov. Ob polnem obratovanju brusilnice ulitkov v Podplatu bo našlo delo 35 delavcev.

V sklopu te faze rekonstrukcije livarne izboljšujejo tudi strojno formanje, jedrarno za izdelavo CO₂ jeder, ročno formanje in gradijo

novi žarilno peč za termično obdelavo.

Na strojnem formanju so že rekonstruirali livno progo, zamenjali dva dotrajana formarska stroja, uredili nasipanje peska, rekonstruirali pa bodo še stresne rešetke. Ta rešitev je sicer le začasna, da linija še lahko obratuje pod nekoliko izboljšanimi pogoji, vendar ugotavljajo, da imajo prav zaradi slabih pogojev tako nizko storilnost, previsok izmeček in slabo kvaliteto izdelkov. To bodo rešili šele s postavitvijo avtomatske formarske linije v naslednji fazi rekonstrukcije. V prvotnem programu sanacije je bil nakup linije osnova za zaokrožen sanacijski program.

ŠTORSKI ŽELEZAR

V jadrarni že uspešno mešajo CO₂ mešanico na novem kontinuiranem mešalcu. S tem so že dali osnovo za nov, »cold box« imenovan postopek, ki ga nameravajo uvesti za izdelavo jeder. Postavili so novo postajo za CO₂ plin, ki že obratuje in vgradili dva nova strelna stroja, ki pa še ne obratujeta, ker dobavitelj iz Vzh. Nemčije še ni poslal dokumentacije za usposobitev strojev za izdelavo jeder po CO₂ postopku. Vsa dela v jadrarni naj bi bila dokončana še letos.

Ročno formanje bodo uredili tako, da bodo lahko serijsko izdelovali ulitke, kar bo mogoče v maju 1983. Žarilno peč bodo postavili v hali čistilnice in bo začela obratovati v prvem polletju 1983.

Izdelujejo že tudi nov investicijski program za gradnjo nove avtomatske formarske linije, ki bo nadomestila sedaj tehnološko zastarelo »strojno formanje«. Z uspešno izvedbo tega dela rekonstrukcije bodo pridobili pogoje tudi za normalno delo glavne proizvodnje v livarni in s tem bodo ustvarili končni cilj sanacijskega programa: uspešno in dobro gospodarjenje livarne.

(Povzeto po članku Cirila Goriška iz 21. števil Štorskega železarja)

OBVESTILA KOLEKTIVU - OBVESTILA KOLEK

RAZPORED DEŽURNIH ŽELEZARNE OD 20. DO 26. DECEMBRA

20. decembra, JANEZ BIČEK, vodja TOZD Jeklarna, Jesenice, Udarna št. 9, št. tel. 83-193;
21. decembra, BORIS PESJAK, vodja FRS, Jesenice, C. revolucije 2a, št. tel. 82-726;
22. decembra, VITO GRIČAR, vodja TOZD Valjarna debele pločevine, Jesenice, Titova 2, št. tel. 81-279;
23. decembra, JANKO PERNE, vodja invest. razvoja, Jesenice, Titova 20, št. tel. 81-904;
24. decembra, MIHA STOJAN, vodja TOZD Elektrode, Bohinjska Bela 49 a;
25. decembra, FRANC VIČAR, vodja invest. razvoja, Žirovnica, Rodne št. 51;
26. decembra, LADO ŠKETA, vodja TOZD Plavž, Bled, Alpska št. 1, št. tel. 77-136.

Dežurstvo je vsak delovni dan od 14. do 7. ure zjutraj naslednjega dne, in sicer tako, da je dežurni v tem času dosegljiv doma. Ob sobotah, nedeljah in praznikih traja dežurstvo od 7. ure do 7. ure naslednjega dne.

V času dežurstva mora dežurni opraviti en obhod po železarni, svoja zapazanja vpisati v dežurno knjigo ter o tem poročati ob predaji dežurstva članu poslovnega odbora.

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM	DNEVNI	NOČNI
PONEDELJEK - 20. 12.	IGOR MEŽEK	MITJA KERSNIK
TOREK - 21. 12.	MARJAN ENDLIHER	IVAN MEŽIK
SREDA - 22. 12.	VANDA ENIKO	FRANC BERNIK
ČETRTEK - 23. 12.	MIRKO ZUPAN	JOŽE CEJ
PETEK - 24. 12.	MITJA BENEDIČIČ	FRANC NOVAK
SOBOTA - 25. 12.	JOŽE PEZDIRNIK	MATIJA URH
NEDELJA - 26. 12.	IVO LEBAN	MIROSLAV ZUPAN

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V dneh od 20. do 25. decembra bodo delale naslednje obratne ambulante: DOPOLDNE: II. obratna ambulanta-dr. Janez Zaletel in III. obratna ambulanta - dr. Želimir Cesarec.

POPOLDNE: I. obratna ambulanta-dr. Nada Jensterle in IV. obratna ambulanta - dr. Marija Može-Kovačič.

Dispanzer za borbe: dr. Marija Može-Kovačič.

V soboto, 25. decembra, samo dopoldne: I. obratna ambulanta - dr. Nada Jensterle.

ZOBNE AMBULANTE:

DOPOLDNE: I. zobna ambulanta - v. dent. Viktor Stražišar in III. zobna ambulanta - dr. Bela Gazafi.

POPOLDNE: II. zobna ambulanta - dr. Alojz Smolej.

Za borbe vsak dan od 13.30 do 14.30.

V soboto, 25. decembra, samo dopoldne: II. zobna ambulanta - dr. Alojz Smolej.

Na osnovi sklepa delavskega sveta TOZD Strojne delavnice z dne 11. novembra 1982

PONOVNO RAZPISUJEMO

dela in naloge

- računovodja šifra 7402 17. ktg. U-4 1 oseba

Kandidat mora poleg z zakonom predpisanih pogojev izpolnjevati še naslednje:

- da ima višjo ali srednjo izobrazbo ekonomske smeri in najmanj tri oz. pet let uspešnega dela na finančno računovodskem področju,
- da ima aktiven odnos do samoupravljanja, spoštuje zakonitost in je vreden pri svojem delu.

Mandat traja štiri leta.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v zaprti ovojnici v 15 dneh po objavi na naslov: Železarna Jesenice, kadrovski sektor, Jesenice, C. železarjev 8 z oznako: za razpisno komisijo TOZD Strojne delavnice.

ODSOTNOST Z DELA

Odsotnost se je v novembru, tako kot vsako leto, nekoliko znižala, in sicer na vseh treh obravnavanih področjih. Še vedno je ostalo precej neizkoriščenega letnega dopusta, zato še enkrat opozarjamo, da se ne bo mogel koristiti v naslednjem letu, kljub določbam v noveli zakona o delovnih razmerjih, razen če se začne koristiti v letošnjem letu.

	bolniška odsot. %	red. let. dopust %	ostala odsot. %	skupna odsotnost %
PLAVŽ	8.46	6.53	1.47	16.46
JEKLARNA	7.50	4.48	1.26	13.24
LIVARNA	10.44	6.20	0.39	17.03
VALJ. PL. ŠT.	7.98	5.11	0.27	13.36
VALJ. ŽICE	10.46	3.60	0.61	14.67
VALJ. DEF. PL.	8.01	5.37	1.62	15.00
EL. VALJ. BELA	8.35	4.07	2.05	14.47
EL. VALJ. JES.	7.14	4.60	1.31	13.05
ŽIČARNA	8.79	4.40	0.62	13.81
PROFILARNA	8.49	6.43	0.23	15.15
VRA. P. POBE.	10.29	4.49	0.51	15.29
JEKLOVLEK	7.65	5.94	0.66	14.25
ELIKTRODE	11.61	4.47	0.84	16.92
ŽELEZARNA	12.26	4.04	0.67	16.97
STROJNE D.	6.98	5.59	0.67	13.24
REKONTNE D.	6.37	5.49	0.41	12.27
VZDRŽEVANJE	5.63	4.02	0.71	10.36
ENERGETIK	5.46	5.24	1.29	11.99
TRANSPORT	7.57	6.22	0.55	14.34
DS KO-FI	5.10	6.48	0.59	12.17
DS K S I	7.27	6.96	0.25	14.48
DS E T M	4.78	5.03	0.99	10.80
DRUŽB. PREH.	7.88	5.21	0.61	13.70
S K U P N O	7.37	5.16	0.84	13.37

VSI NA REFERENDUM 23. DECEMBRA

Na podlagi sklepa delavskega sveta Železarne bomo 23. decembra glasovali o sporazumu, s katerim si bomo enotno urejali in reševali stanovanjske zadeve v Železarni. Glasovanje bo potekalo v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih od 5. ure zjutraj do 17. ure popoldan. Za delo volilnih komisij in volilnih odborov skrbi volilna komisija Železarne, ki je pripravila vso potrebno dokumentacijo za izvedbo referenduma.

Z enotnim urejanjem stanovanjskih zadev v Železarni si s sporazumom zagotavljamo temeljne pravice razporejanja dela sklada skupne porabe v te namene in reševanje stanovanjskega problema posameznega delavca.

Vsi delavci TOZD in delovnih skupnosti se morajo zavedati, da se bomo ta dan odločali za enotno urejanje stanovanjskih zadev v Železarni in da bo naš glas ZA ta samoupravni dokument pomenil ureditev tega pomembnega vprašanja v Železarni.

SAMOUUPRAVNI ORGANI V PRETEKLEM TEDNU

19. SEJA ODBORA ZA SPLOŠNE ZADEVE PRI DS ŽELEZARNE

V sredo, 1. decembra, so se na 19. redni seji sestali člani odbora za splošne zadeve pri delavskem svetu Železarne. Pri pregledu izvrševanja sklepov 18. seje so ugotovili, da so realizirani, nerealiziran je le sklep, ki se nanaša na zadolžitev vodje splošnega sektorja, da pripravi analizo o gibanju cen v hotelih B kategorije in predlog za uskladitev kompenzacij. V razpravi je bilo ugotovljeno, da sklepa ni mogoče izvršiti, ker njegova realizacija ni v skladu z resolucijo. Odbor je tudi potrdil predlog o povišanju kilometrine za uporabo lastnega avtomobila za službeno potovanje s 6,02 na 6,65 din/km.

Odbor je odobril dve službeni potovanji v tujino, in sicer: — Jerneja HOČVARJU, vodjo prodaje, potovanje v Moskvo v ZSSR na razgovore o menjavi elektrod za varjenje za jekleni odpadki in rešitev nekaterih vprašanj z vezi z robno listo.

— Borisu BREGANTU, predsedniku poslovnega odbora in Borisu PESJAKU, vodju finančno računovodskega sektorja, v ZDA. Potujeta na razgovore z delovnimi organizacijami, ki so sovlagale v hladno valjarno Bela in z mednarodnimi finančnimi korporacijami. Pri razgovorih bo sodeloval tudi predstavnik DSSS SOZD Slovenske železarne Peter Kunc. Iz razgovorov naj bi bilo razvidno, kako tuji sovlagatelji ocenjujejo svojo vlogo pri projektu hladne valjarne, dogovorili naj bi se o dokončnem izplačilu sovlagateljskega deleža, o možnosti ponovnega sovlaganja v razširitev hladne valjarne oziroma o podobnem programu v okviru Slovenskih železarn.

Obravnavanih je bilo tudi več poročil in ocen opravljenih službenih potovanj v tujino:

— Boža PANČURJA, vodja oddelka za družbeni standard (kadrovski sektor) in Stefana ŠČERBIČA, predsednika IQ KOOS Železarne. Potovala sta v ČSSR k firmi ZSNP v Žiary zaradi sklenitve predpogodbe za menjavo počitniških kapacitet med železarno Jesenice s kapacitetami v Crikvenici in Biogradu n/m in med VO TOZ ZSNP iz Žiary nad Hronom s počitniškimi kapacitetami v zimskem središču Donovaly v Nizkih Tatrah. Dogovori, ki so bili sprejeti, bodo ponovno preverjeni glede na nove ukrepe ERJ.

— Valentina ERJAVŠKA, vodja oddelka metalurške menjave (prodaja), s potovanja na Poljsko v Katowice. Potovanje je bilo vezano na dobavo v letu 1982. Zaradi zaostanka v prvem polletju je bilo potrebno organizirati dobavo v zadnjem četrtletju. Predstavljene so bile tudi naše želje in možnosti za prodajo in izmenjavo izdelkov v letu 1983. Razgovori so potekali tudi v zvezi z izmenjavo pralnih strojev Gorenje Velenje za koks za koksiranje, ki ga Železarna potrebuje v letu 1982 in naprej. Obravnavani so bili problemi cene premoga, prevoza in terminov — dosežene cene niso najugodnejše, sprejeti pa so bili tudi nekateri ustreznih dogovorov o transportu in terminih dobav. Potovanje je bilo potrebno in se ocenjuje kot uspešno.

— Jakoba MEDJA, vodja oddelka tehnične kontrole, s potovanja k firmi Leitenberger in Kroneisl v Linz v Avstrijo, kamor je potoval zaradi rešitve reklamacije debele pločevine po naročilu firme Hoesch. Avstrijski partnerji v zadnjem času vse bolj zaostajajo zahteve glede kvalitete in terminov dobav, zato je bilo potrebno pregledati reklamirane količine. Potovanje je bilo ocenjeno kot upravičeno in uspešno, saj bo reklamacija zaključena z nižjimi stroški, predvsem pa je pomembno za nadaljnje odločitve glede pšlovanja.

— Jerneja HOČVARJA, vodja prodaje, s potovanja v ZSSR v Moskvo, kjer se je udeležil razgovorov s sovjetskimi partnerjem glede obsega menjave za leto 1983. Zaradi stalnih tendenc zmanjševanja izvoza elektrod in omejevanja količin starega železa kot protidobave je potrebno, da na osnovi naših proizvodnih programov obdržimo menjavo s Sovjetsko zvezo. Potrjena je bila pogodba za izvoz elektrod, protidobava je jekleni odpadki, kar je cenovno ugodnejše kot v letu 1982. Glede dinamov pločevine ni bil dosežen sporazum, vendar kaže, da bo realizacija v letu 1983 možna v količini dva do tri tisoč ton. Ocenjuje se, da so bili razgovori uspešni.

— Darka KATRAŠNIKA, Marjana KOBLARJA (iz Strojnih delavnic) in Mirana KAVALARJA (iz Remontnih delavnic) s potovanja v ZR Nemčijo. V okviru investicijskega programa namenske proizvodnje je za Valjarno debele pločevine kupljen numerični krmilni stroj za plamensko rezanje. Po pogodbi z dobaviteljem Messer Griesheim — ZRN je bil ta dolžan omogočiti šolanje potrebnih kadrov — programerjev. Ti

trije delavci so se udeležili seminarja za programerje in tudi praktično delali programske naloge v okviru zahtev, ki se nanašajo na izdelke namenske proizvodnje. S šolanjem navedenih sodelavcev se bo lahko pričelo z zaključkom montaže stroja tudi praktično delo, zato je bil obisk seminarja uspešen.

— Borisa BREGANTA, predsednika poslovnega odbora, s potovanja v Bolgarijo. V okviru sodelovanja SOZD SZ oziroma posameznih železarn z Bolgarijo na področju izmenjave izdelkov in poslovno tehničnega sodelovanja so se konkretno dogovorili o delu v letu 1982 in planih za leto 1983. V tem okviru je delegacija SOZD SZ obiskala železarni Kremikovci in Perniki ter podjetje Rudmetal v Sofiji. Obisk delegacije je bil izredno koristen in tudi dolgočasno predstavlja reševanje ključnih vprašanj oskrbe Železarne s surovinami in polizdelki.

— Borisa BREGANTA, predsednika poslovnega odbora in Ernesta PUŠNIKA, vodje komercialnega sektorja, s potovanja v ZR Nemčijo k firmi Hermann Schmidt. Zaradi dolgotrajnega sodelovanja med našo železarno in imenovano firmo je bil navedeni obisk namenjen predvsem dogovorom o količini izvoza izdelkov Železarne. Sklenjeni so bili dogovori

o količinah in cenah za I. četrtletje leta 1983. Istočasno so bila obravnavana tudi različna vprašanja sodelovanja s končnimi porabniki, reševanje reklamacij za stroške carinjenja itd. Potovanje je bilo uspešno.

— Boža BARTLJA, člana poslovnega odbora in Marije NOVAK, vodje referata uvoz (nabava), s potovanja v ČSSR k firmi Ferromet Praga in železarni Košice. V okviru metalurške menjave s firmo Ferromet je v letu 1982 prišlo pri realizaciji do večjih težav. Ker kot dobavitelj nastopa železarna Košice, sta naša predstavnik hotela predvsem rešiti medsebojne odnose in izpolnitev sklenjenih pogodb v navedeni železarni. Ugotovila sta, da so težave pri realizaciji predvsem zaradi nerazčiščenih odnosov firme Ferromet in železarne Košice. Rešene so bile tudi težave glede prevozov ter začetni razgovori o tehničnem sodelovanju med obema železarnama. Glede na potek dobav v mesecu novembru kot tudi obljubljene dinamike za mesec december se ugotavlja, da je bilo potovanje potrebno in tudi uspešno.

Obravnavano je bilo navodilo o urejanju prevozov s cestnimi vozili, ki jih uporabljajo TOZD oziroma delovne skupnosti v Železarni in ki ga je izdelal sektor za ekonomiko in organizacijo — oddelek za organizacijo dela. Odbor je navodilo sprejel z dvema pripombama in sklenil, da pričneta veljati s 1. decembrom 1982.

Na znanje je bilo vzeto tudi poročilo o porabljenih sredstvih za reprezentanco (obdobje od 1. julija do 30. septembra 1982) ter poročilo o številu službenih potovanj v mesecu septembru in oktobru. Ugotovili so, da so stroški reprezentance v navedenem obdobju v okviru predvidenih, število službenih potovanj je upadlo, stroški zanje pa rastejo.

DL

27. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO PRI DS ŽELEZARNE

Predsednik odbora za gospodarstvo pri delavskem svetu Železarne JANEZ PIKON je 3. decembra sklical že 27. sejo odbora. Prisotnost članov odbora je bila zelo zadovoljiva, kar kaže na zavest in čut odgovornosti članov pri opravljanju samoupravnih aktivnosti. Seje se je udeležila tudi članica poslovnega odbora Železarne JELKA VIDALI, vodje temeljnih organizacij: Vitomir Gričar, Janez Komel ter Franc Gassar ter vodja oddelka za operativno planiranje proizvodnje Avgust Karba.

Pri pregledu izvrševanja sklepov 26. seje odbora, ki ga je podala članica poslovnega odbora Jelka Vidali, so navzoči ugotovili, da so izvršeni. V celoti je bil izpolnjen operativni plan izvoza tako na klirniško kot konvertibilno področje. V postopku so tudi dopolnitve premijskega sistema. Ko bodo dopolnitve v celoti usklajene, bo odbor o tem podrobno razpravljala na eni prihodnjih sej.

Ob obravnavanju analize finančnega rezultata, ki jo je razložila članica PO, so ugotovili, da so razen TOZD Valjarna bluming-štekel in Vratni podboji vse temeljne organizacije, ki so v preteklih mesecih poslovale z izgubo, svoj finančni rezultat izboljšale. Ugotovili so, da imajo negativni finančni rezultat v TOZD Jeklarna, Valjarna bluming-štekel in Vratni podboji. Člani odbora so sklenili, da je treba v bodoče bolj izkoristiti lastni odpadki iz predelave tališnih odpadkov. Pri obravnavanju problematike temeljne organizacije Vratni podboji so zadovolžili poslovni odbor, da izdela tak program proizvodnje v tej temeljni organizaciji, ki naj bi bila bolj donosna.

Oceno izvrševanja skupne in blagovne proizvodnje ter realizacije za mesec november je razložil vodja oddelka za operativno planiranje proizvodnje AVGUST KARBA. Iz podatkov so ugotovili, da je martinarna v novembru dosegla izredno dobre rezultate, saj je izdelala 27.486 ton jekla in mesečni program tudi preseгла za 9,5 %.

Navzoči so bili tudi seznanjeni z izpolnjevanjem operativnega programa izvoza za mesec november in ugotovili, da smo količinsko nekoliko zaostali, vrednostno pa smo plan izvoza presegli.

Pri obravnavanju predloga operativnega programa skupne in blagovne proizvodnje ter realiza-

cije za mesec december so ugotovili, da je program proizvodnje za mesec december znižan za 3.000 ton, medtem ko je program blagovne proizvodnje enak gospodarskemu načrtu. Operativni program skupne in blagovne proizvodnje bo mogoče doseči le v primeru, če bomo imeli na razpolago zadostno količino vložka iz tujih virov, mrzlega grodja, žvepla in Fe-legur.

Na seji so potrdili predlog TOZD Transport za koriščenje sredstev proste amortizacije za nabavo dveh kombibusov renault, na predlog TOZD Elektrode pa so odobrili nabavo dveh naprav za paletiranje elektrod. Sredstva v višini 1.022.000,00 din se koristijo iz združenih sredstev amortizacije.

Predlog SEO — oddelka za organizacijo dela za odobritev dodatnih sredstev amortizacijske zamenjave za nabavo in montažo ur za kontrolo prisotnosti na delu je podal sodelavec tega oddelka Darko MLINARIČ. Člani odbora so odobrili še dodatnih 8.000 din iz sredstev namenjenih za združevanje, ki so nakazana na kontu AZ 015-0/976-25 pri delovni skupnosti SEO-TKR-NG.

V nadaljevanju so obravnavali reklamacije za pocinkano žico, debelo pločevino in hladno oblikovane profile ter biliseznjanje z vzroki za nastale reklamacije ter ukrepi, ki so bili sprejeti v zvezi z reklamacijami. Razlog so podali vodja TOZD Žičarna, Valjarna debele pločevine in Profilarna. Na predlog izvoznega in uvoznega oddelka so potrdili, oziroma izdali soglasja za prijave in odpise razlik, ki nastanejo pri izvozu ali uvozu izdelkov.

Ob koncu seje so izdali soglasje za pristop nekaterih delovnih organizacij k samoupravni skupini razum za projekt »namenska proizvodnja«.

D. M.

VABILO NA PREDAVANJE

ZIT — občine Jesenice vabi na predavanje:

VLOGA SAMOUPRAVNIH DELOVNIH SKUPIN

Predavanje bo v sredo, 22. decembra, ob 18. uri v spodnjih prostorih KAZINE.

Predaval bo prof. dr. BOGDAN KAVČIČ, avtor ene od raziskav, ki so bile na temo samoupravne delovne skupine izvedene v Železarni.

V ključavničarski delavnici martinarne (Foto S. Kokalj)

KADROVSKO GIBANJE V NOVEMBRU

	SKLJENILI DEL. RAZMERJE				PREKINILI DEL. RAZMERJE				plan. št. del. za 1.1.82	dejansko stanje 30.11.
	iz JLA	št. p. št. št. št.	ostali	SKUPAJ	iz JLA	discipl. št. št. št. št.	upokojeni	umrli		
FLAVŽ			1	1					2	220
JEKLARNA			2	2		7			9	720
LIVARNA							1		1	89
VALJ. BL. ST.			5	5		1	1		2	408
VALJ. ŽICE	1	1	2							185
VALJ. DEB. FL.			1	1						168
HL. VALJ. BELA	2	3	5			2			2	290
HL. VALJ. JES.						1			1	225
ŽIČARNA	2	2	4			1			1	283
PROFILARNA										80
VRAT. FODB.										70
JEKLOVILEZ			5	5						160
ELEKTRODE			6	6		1	1		2	260
ŽEBLJARNA			1	1		1			1	85
STROJ. DEL.	1	1	2				2	1	3	335
REKONTN. D.			2	2		2			3	515
VZDRŽEVANJE	1		1			2	1		3	548
ENERGETIKA										245
TRANSPORT			6	6		3	1	1	5	380
DS KO-FI										283
DS K S I			7	7		2	1		3	353
DS E P N			1	2		3			2	492
DRUŽB. FREHR.			1	1		1	1		2	173
SKUPAJ	6	2	46	54		20	9	12	42	6567

STAROSTNO SO BILI UPOKOJENI: Matevž Bogataj, 1922, Strojne delavnice — 34 let v ŽJ; Cilka SLIVNIK, 1930, Remontne delavnice — 35 let v ŽJ; Jožica SMOLEJ, 1932, Vzdrževanje — 34 let v ŽJ; Jože ULČAR, 1925, Jeklarna — 31 let v ŽJ; Irena VOVK, 1930, Jeklarna — 35 let v ŽJ.

INVALIDSKO SO BILI UPOKOJENI: Rozalija ERZAR, 1946, Družbena prehrana — 9 let v ŽJ; Mirko GRAŠIČ, 1928, Strojne delavnice — 30 let v ŽJ; Josip KOGOJ, 1942, OTK — 21 let v ŽJ; Danijel KOKOŠINEK, 1931, Livarna — 27 let v ŽJ; Anton SMOLNIKAR, 1927, Transport — 36 let v ŽJ; Rudolf ZORKO, 1924, splošnomarnostna služba — 29 let v ŽJ; Franc ZUPAN, 1926, sektor novogradenj — 23 let v ŽJ.

Upokojenim sodelavcem želimo, da bi dolgo uživali težko zaslužen pokoj! UMRL: Miroslav PIVK, 1937, Strojne delavnice — 27 let v ŽJ. Svojemcu naše iskreno sožalje!

TOZD Hladna valjarna Jesenice

17. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Sedemnajsto sejo odbora za gospodarstvo pri TOZD Hladna valjarna Jesenice je 3. decembra sklical in vodil predsednik Branko Strmole. Pri pregledu sklepov zadnje seje so ugotovili, da so bili sklepi razen enega izvršeni. Sektor za ekonomiko in organizacijo namreč še vedno ni izdelal novega pravilnika o stimulacijah za zbiranje zelene galice.

Člani odbora so ugotovili, da je bil mesec oktober po proizvodnih rezultatih najslabši v letošnjem letu. Izdelali so le 2368,1 tone HVT, kar pomeni 7,13 % zaostanka za planom. Glavni vzrok za tolikšen izpad proizvodnje in s tem znižanje storilnosti je v pomanjkanju polizdelka, kvalitetni asortiment pa je bil nekoliko bolj kot v mesecu septembru. Izdelali so 464,6 ton dinamov HVT in 225,9 ton jekel.

Na predlog OEP je bil potrjen plan za mesec december v višini 2600 ton, od tega za prodajo 2540 ton. Planirana je izdelava 250 ton jekel in 510 ton dinamov HVT.

Tako kot proizvodni rezultati so tudi rezultati izvrševanja stabilizacijskega programa občutno slabši od preteklih mesecev. Poleg že omenjenih negativnih vzrokov (nižja skupna proizvodnja, dinamov HVT in jekel) je porasla še poraba žveplene kisline in poraba električne energije na globinskih pečeh. Tudi storilnost je bila dosežena komaj v višini poprečja zadnjih treh let.

V mesecu oktobru je TOZD Hladna valjarna Jesenice obravnavala štiri zunanje reklamacije: Iskra Kamnik, Titan Kamnik in dvakrat Iskra Kranj.

Člani odbora so obravnavali tudi pripombe SDS karisti in skladišča surovega materiala na višino participacije v novem premijskem siste-

mu. Glede na obrazložitev, ki so jih dali karisti, je odbor sklenil, da se jim višina participacije dvigne s 50 % na 70 %. Participacija za delovne naloge navijalec odpadka ostane nespremenjena. Potrdili so tudi predlog oddelka skladišča surovega materiala za zvišanje s 50 % na 70 %, s čimer bi se izravnali z odpremnim skladiščem. Potrdili so še zvišanje participacije s 70 % na 100 % za delovne naloge delovodje adjustaže.

Ob koncu seje so člani odbora potrdili odškodnino za izposojeno orodje od sedanjih 10 na 50 din.

POPRAVEK

V uvodni obrazložitvi sprememb in dopolnitev samoupravnega sporazuma o združevanju dela delavcev v TOZD, ki je bila objavljena kot priloga Železarnja dne 9. decembra, je prišlo do neljube pomote. V drugi koloni na četrty strani se mora v šestem odstavku besedilo v zadnjem oklepaju pravilno glasiti (to NE velja v primerih višje sile, npr. poplava, požar).

Uredništvo Železarnja

MLADOST V PESMI, BESEDI IN SPRETNOSTI

MLADINA JE KAKOR JEDRO, V KATEREM SE ZBIRAJO PROBLEMI DRUŽBE

Trije predstavniki zahodnonemškega podjetja Lurgi Chemie Hüttentechnik so opisali razne možnosti za uporabo premoga kot goriva pri napravah za peletiziranje železove rude. Podrobne podatke so navedli o LMC postopku, ki je rezultat večletnih raziskav v tem podjetju. Njegova osnovna značilnost je v tem, da je primeren za uporabo raznih vrst rud in premogov. Prvo praktično uporabo tega postopka bodo izvedli v indijski napravi za izdelavo peletov v rudniku železove rude Kudre mukh. Predvidejajo, da bodo 50 % potrebne nafte nadomestili z domačim indijskim premogom, ki ima visok odstotek pepela.

V NOVEMBRU LE MALENKOST ZAOSTAJALI ZA OPERATIVNIM PROGRAMOM

(Nadaljevanje s 1. strani)

Na napravi za kontinuirno vlivanje so odšli 5.094 ton blumov ali 124,2 % gospodarskega načrta. To je doslej najvišja dosežena mesečna proizvodnja na tej napravi. K temu je pripomoglo neprekinjeno obratovanje naprave v času letnega remonta TOZD Valjarna bluming-štekel in to, da so zaradi čim boljše preskrbe s polizdelki med prazniki ob dnevu republike nepretrgoma obratovalne temeljne organizacije Plavž, Jeklarna z napravo za kontinuirno vlivanje in Valjarna bluming-štekel.

TOZD LIVARNA

V TOZD Livarna so v novembru dosegli 104,6 % načrtovane skupne proizvodnje in tujim naročnikom odpremili 86,4 ton jeklenih odlitkov.

TOZD VALJARNA BLUMING-ŠTEKEL

V novembru je bil izveden letni remont te valjarne, in sicer je trajal na valjavskem ogradju bluming tri dni, na valjavskem ogradju štekel pet dni. Kmalu po pričetku obratovanja valjavskega ogradju bluming je prišlo zaradi zloma gredi za pogon manipulatorja do ponovnega daljšega obratovalnega zastoja. Iz teh razlogov so zaradi remonta znižani operativni program skupne proizvodnje dosegli 82 %, za družbenim planom pa so zaostali 25,4 %.

Potisna peč je obratovala v času od 18. do 25. novembra in prevajalnih je bilo 1.846 ton slabov.

TOZD VALJARNA ŽICE IN PROFILOV

Zaradi predvidenega pomanjkanja polizdelka so znižani operativni program skupne proizvodnje dosegli 104,5 %, za družbenim planom pa so zaostali za 5 %.

TOZD VALJARNA DEBELE PLOČEVINE

Nekaj težav so imeli zaradi manjše medfazne zaloge in izvoza. Načrtovano skupno proizvodnjo so dosegli skupaj z uslugami 125,1 % glede na operativni program, ki je bil enak družbenemu planu.

TOZD HLADNA VALJARNA BELA

Največji problem v preteklem mesecu so v tej temeljni organizaciji imeli s pomanjkanjem dinamov kvaliteta. Vzrok za to je bilo pomanjkanje solicijevega metala v elektro jeklarni. Zato so dinamov kvaliteta izdelali samo 1.438 ton (v oktobru 2.681 ton) in nerjavnih kvaliteta 449 ton (oktobra 380 ton). Gospodarski načrt skupne proizvodnje so skupaj z uslugami dosegli v novembru 103,6 %.

Železarski globus

BELGIJA

Po podatkih mednarodnega inštituta za železo in jeklo (IISI), ki ne zajemajo, z izjemo Jugoslavije, socialističnih dežel, je bila svetovna proizvodnja surovega jekla v devetih mesecih letošnjega leta za 12,1 % manjša kot v istem obdobju lani. Isti podatki navajajo, da so v jugoslovanskih železarnah izdelali 2,870 milij. ton surovega jekla ali za 2,8 % manj kot v obdobju januar-september v letu 1981.

ZDA

Položaj v severnoameriških rudnikih železove rude je glede na veliko recesijo v ZDA in Kanadi zelo slab. Zato predvidevajo, da bodo rudniki v teh dveh državah letno izkoriščali svojo kapaciteto samo s 50 %, medtem ko je izkoriščenost v letu 1981 znašala še 77 %. Proizvodnja peletov v Severni Ameriki bo dosegla letos samo okoli 60 milij. ton oziroma 34 % manj kot v preteklem letu.

INDIJA

Med zadnjim obiskom predsednice indijske vlade Indire Gandhi v Moskvi so se pogovarjali tudi o nadaljnji izgradnji nove integralne železarnice Visakhapatnam. Železarna, ki ima sedanjo proizvodno zmogljivost 1,2 milij. ton raznih železarskih izdelkov letno, bo s pomočjo Sovjetske zveze v drugi fazi povečana na 3,4 milij. ton. To je tretja indijska železarna, ki bo zgrajena s sodelovanjem Sovjetske zveze. Tudi obe ostali železarni, Bokaro in Bhilai, naj bi povečali svojo letno proizvodno zmogljivost na štiri milij. ton.

TOZD HLADNA VALJARNA JESENICE

Zaradi težav s pomanjkanjem polizdelka so v novembru načrtovano skupno proizvodnjo skupaj z uslugami dosegli 98,6 %. Dinamo kvaliteta so izdelali 424 ton (oktobra 478 ton) in visoko ogljiknih jekel 266 ton (oktobra 222 ton).

TOZD ŽIČARNA

Zaradi velike odsotnosti delavcev so načrtovano skupno proizvodnjo dosegli 95,2 %. Patentirane žice so izdelali 826 ton (oktobra 747 ton), VAC žice 502 toni (oktobra 456 ton) in EPP žice 15 ton (oktobra 102 toni).

TOZD PROFILARNA

Zaradi izvedbe letnega remonta oblikovane proge Rossi so gospodarski načrt skupne proizvodnje, ki je bil nižji kot v ostalih mesecih, dosegli 103,7 %.

TOZD VRATNI PODBOJI

Zaradi pomanjkanja naročil so znižani operativni program skupne

proizvodnje dosegli 124,1 %, medtem ko so za družbenim planom zaostali 26,9 %.

TOZD JEKLOVLEK

Za november z družbenim planom načrtovana skupna proizvodnja je bila dosežena s 105,6 %, povečani operativni program pa so tudi presegli za 0,2 %.

TOZD ELEKTRODE

Gospodarski načrt skupne proizvodnje so v novembru dosegli 110,8 %. Načrtovana skupna proizvodnja oploščenih elektrod ni bila dosežena zaradi okvare na vlečno rezalni liniji št. 1 in na oploševalni liniji št. 1.

TOZD ŽEBLJARNA

Za november z družbenim planom predvideno skupno proizvodnjo so dosegli 90,7 %. Vzrok za to je bila velika bolezenska odsotnost in obratovalni zastoj na treh novih žebeljarskih strojih, ki že dalj časa ne obratujejo zaradi okvar na prenosnem mehanizmu.

Avugst Karba

Srečanje upokojencev delovne skupnosti za kadrovske in splošne zadeve ter informiranje v Kazini (Foto I. Kučina)

»LEPO JE ČUTITI, DA NISI POZABLJEN«

Osnovna organizacija sindikata delovne skupnosti za kadrovske in splošne zadeve ter informiranje je v petek, 10. decembra, organizirala srečanje upokojencev, ki so bili zaposleni v tej delovni skupnosti.

Udeležence je pozdravil Zoran Krejčič, predsednik izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata in se jim zahvalil za veliko udeležbo. Omenil je, da so se na srečanje prijavljali več mesecev, saj so imeli organizatorji tudi nekaj težav. Predvsem so težko prišli do natančnih podatkov, kdo vse je bil zaposlen v tej delovni skupnosti, saj se je velikokrat preoblikovala. Pri evidentiranju jim je pomagal oddelek za kadrovske evidenco, tako da so sestavili spisek sto tridesetih upokojencev, katerim so poslali vabila za srečanje. Organizatorji so vabilu priložili dopisnico, na katero so udeleženci napisali, ali se bodo srečanja udeležili, ali ne. Prejeli so petindevdeset pritrdilnih odgovorov, dvajset upokojencev pa se srečanja zaradi bolezni ali drugih vzrokov ni moglo udeležiti, čeprav so bili vabila zelo vesela.

Predsednik izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata se je zahvalil za pomoč tudi vodji delovne skupnosti in vodjem sektorjev, ki so pomagali pri organizaciji srečanja.

Večer je bil zares prijeten. Po mnogih letih so se sodelavci zopet srečali, se pogovorili, obujali spomine. Bilo je veliko Jeseničanov, pa tudi iz Celja, Smarjeških Toplic, Bistrice ob Sotli in od drugod so prišli. Z nekaterimi sem se pogovorila, njihove vtise pa bi lahko strnila takole:

Cilka Cegnar je Jeseničanka, v Železarni pa je bila zaposlena od leta 1943. Najdlje je opravljala delo referenta za sprejem delavcev, saj se je s tem ukvarjala od leta 1950 do 1977.

»Srečanja sem se udeležila prvič po šestih letih in sem zelo vesela, ko vidim, da nismo čisto odrinjeni od dogajanja in da mlajši vedo, kakšen je bil naš delež pri graditvi in obnavljanju domovine in Železarn. Srečanje je zares zelo prijetno in se bom srečanja še udeležila, če me bodo povabili.«

Tudi Boris Hmeljak je Jeseničan, ki je bil dolga leta zaposlen kot bolničar na rešilni postaji Plavž.

»Bil sem veselo presenečen, ko sem dobil vabilo, saj se do sedaj še nihče ni spomnil, da bi organiziral

tako srečanje. Zares sem vesel, da sem prišel med »stare mačke« in se pogovoril z njimi.«

Anton Lokar je prišel iz Celja. V Železarni je delal sedemindvajset let, največ v nadzorni službi. Pravi, da je srečanja zelo vesel in da nima nobenih pripomb. Skratka, zelo je zadovoljen.

Iz Bistrice ob Sotli je prišel na srečanje Franc Trampuž. V Železarni je bil od leta 1921, ko je v martinarni delal kot tekač. Potem se je šel učiti in petnajst let delal kot kovač, leta 1937 pa je postal prvi poklicni gasilec na plavžu. Tudi on je bil srečanja zelo vesel, »saj so organizatorji ljudje, ki se zavedajo, da smo upokojenci še vedno pomembni zaradi dela, ki smo ga v preteklosti vložili v Železarno. Želi si, da bi bila takšna srečanja tudi v prihodnje in da bi ohranili dobre odnose.«

Alojzija Brenčič je doma v Orešju pri Smarjeških Toplicah. Že leta 1914 je začela delati kot natakarica, najprej na Stari pošti v Kranju, potem pa pri Jeleni in v Evropi. Iz Kranja se je preselila v Grajski dvor v Radovljico, kjer je bila deset let, Jeseničane pa je spoznavala v restavraciji Kazina. Zadnjih nekaj let je delala kot kuharica kave v čajni kuhinji naše Železarn, kjer je dočakala upokojitev.

»Vabila sem bila zelo vesela, saj visoko v hribih živim popolnoma sama. Mož mi je umrl, otrok pa nisva imela. Zelo težko je biti osamljen in živeti pet kilometrov od »civilizacije«, zato bom na srečanje še prišla, če ga bodo organizirali.«

Lilijana Kos

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

IZVRŠITEV DRUŽBENEGA PLANA IN PROGRAMA SKUPNE IN GOTOVE PROIZVODNJE ZA PRODAJO TER ODPREME V NOVEMBRU

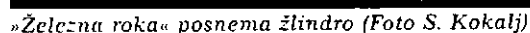
TOZD	SKUPNA PROIZVODNJA					GOTOVA PROIZVODNJA					ODPREMA	
	Družbeni plan	Program	Izvršitev	% 4/2	% 4/3	Družbeni plan	Program	Izvršitev	% 9/7	% 9/8	za prodajo	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
PLAVŽ	13.200	14.500	15.385,2	116,6	106,1	—	—	—	—	—	—	—
JEKLARNA	39.450	39.450	39.292,1	99,6	99,6	—	—	—	—	—	—	—
— SM	25.100	25.100	27.360,4	109,0	109,0	—	—	—	—	—	—	—
— EL	14.350	14.350	11.931,7	83,2	83,2	—	—	—	—	—	—	—
— ASEA	5.900	5.900	6.361,2	107,8	107,8	—	—	—	—	—	—	—
— LM	8.300	8.300	5.430,6	65,4	65,4	—	—	—	—	—	—	—
— BBC	150	150	139,9	93,3	93,3	—	—	—	—	—	—	—
LIVARNA	150	150	156,9	104,6	104,6	60	60	86,4	144,0	144,0	86,4	86,4
— jeklo	146	146	154,1	105,6	105,6	60	60	86,3	143,8	143,8	86,3	86,3
— kovino	4	4	2,8	70,0	70,0	—	—	0,1	—	—	0,1	0,1
VALJ. BLUMING-ŠTEKEL	34.600	31.500	25.813,9	74,6	82,0	6.370	6.370	5.764,8	83,0	90,5	5.538,8	5.538,8
— bluming	17.300	16.100	16.188,7	93,6	100,6	370	370	397,0	107,3	107,3	579,3	579,3
— štekel razrez.	14.670	12.770	7.129,7	48,6	55,8	3.950	3.370	2.885,2	73,0	85,6	2.954,0	2.954,0
— štekel razr. storitve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
— termična obdelava	2.630	2.630	2.495,5	94,9	94,9	2.630	2.630	2.482,6	94,4	94,4	2.005,5	2.005,5
VALJ. ŽICE IN PROFILOV	9.310	8.460	8.843,6	95,0	104,5	1.910	1.300	1.655,2	86,7	127,3	1.562,4	1.562,4
— valj. žice	9.310	8.460	8.843,6	95,0	104,5	1.910	1.300	1.655,2	86,7	127,3	1.562,4	1.562,4
— valj. žice storitve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
VALJ. DEB. PLOČEVINE	5.800	5.800	7.256,2	125,1	125,1	5.730	5.730	6.621,9	115,6	115,6	5.305,2	5.305,2
— valj. deb. ploč.	5.800	5.800	6.696,6	115,5	115,5	5.730	5.730	6.621,9	115,6	115,6	5.305,2	5.305,2
— valj. deb. ploč. storit.	—	—	559,6	—	—	—	—	—	—	—	—	—
HLAD. VALJ. BELA	7.800	7.800	8.079,9	103,6	103,6	7.760	7.760	6.166,5	79,5	79,5	6.644,9	6.644,9
— hl. valj. Bela	7.800	7.800	6.381,0	81,8	81,8	7.760	7.760	6.166,5	79,5	79,5	6.644,9	6.644,9
— hl. valj. Bela storitve	—	—	1.698,9	—	—	—	—	—	—	—	—	—
HLAD. VALJ. JESENICE	2.350	2.350	2.316,5	98,6	98,6	2.160	2.160	2.108,8	97,6	97,6	2.036,9	2.036,9
— hl. valj. Jesenice	2.350	2.350	2.174,0	92,5	92,5	2.160	2.160	2.108,8	97,6	97,6	2.036,9	2.036,9
— hl. valj. Jes. storitve	—	—	142,5	—	—	—	—	—	—	—	—	—
ŽIČARNA	4.700	4.700	4.473,8	95,2	95,2	3.440	3.540	3.586,9	104,3	101,3	3.626,5	3.626,5
— žičarna	4.700	4.700	4.473,8	95,2	95,2	3.440	3.540	3.586,9	104,3	101,3	3.626,5	3.626,5
— žičarna storitve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
PROFILARNA	1.290	1.290	1.337,6	103,7	103,7	990	1.030	1.299,4	131,3	126,2	1.436,7	1.436,7
— HOP	1.070	1.070	1.189,7	111,2	111,2	940	980	1.087,1	115,7	110,9	1.224,5	1.224,5
— HOP storitve	60	60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
— rondele	39	39	6,6	16,9	16,9	39	39	6,6	16,9	16,9	6,6	6,6
— rondele storitve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
— diski storitve	90	90	55,4	61,6	61,6	—	—	—	—	—	—	—
— del. za cest. ograjo	31	31	85,9	277,1	277,1	11	11	205,7	1.870	1.870	205,6	205,6
SKLADIŠČE 38	120	120	—	—	—	120	120	—	—	—	—	—
VRATNI PODBOJI	170	100	124,2	73,1	124,2	170	100	124,2	73,1	124,2	139,5	139,5
JEKLOVLEK	1.830	1.930	1.934,1	105,7	100,2	1.820	1.920	1.934,1	106,3	100,7	2.042,5	2.042,5
ELEKTRODE	1.870	1.870	2.072,3	110,8	110,8	1.690	1.690	1.866,3	110,4	110,4	1.843,4	1.843,4
— elektr. varil. žica	1.570	1.570	1.501,7	95,7	95,7	1.570	1.570	1.458,9	95,5	95,5	1.454,8	1.454,8
— varil. žica storitve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
— varilni prašek	70	70	76,0	108,6	108,6	70	70	76,0	108,6	108,6	97,2	97,2
— suha elektr. masa	50	50	105,6	211,2	211,2	50	50	105,6	211,2	211,2	105,6	105,6
— ognjevarilni mat.	180	180	389,0	216,1	216,1	—	—	185,8	—	—	185,8	185,8
ŽEBLJARNA	970	900	880,1	90,7	97,8	970	900	880,1	90,7	97,8	1.008,3	1.008,3
SKUPAJ	123.610	120.920	117.966,4	95,4	—	33.770	32.680	32.094,6	95,0	98,2	31.271,5	31.271,5
ELEKTRODE ZAGREB	—	—	—	—	—	250	250	310,8	124,3	124,3	310,8	310,8
ŽELEZARNA	123.610	120.920	117.966,4	95,4	—	34.020	32.930	32.405,4	95,3	98,4	31.582,3	31.582,3
Monter Dravograd	1.160	1.147	945,0	81,5	—	1.160	1.147	945,0	81,5	82,4	945,0	945,0
od tega storitve:	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

11

Pregled prodaje po posameznih TOZD nam kaže, da so v novembu presegli načrtovano količino in vrednost v TOZD Ljivarna, Žičarna, Profilarna, Jeklovlek, Elektrode in Željaljna, vrednostni plan pa so presegli še v TOZD Valjalna debele pločevine in Hladna valjalna Jesenice. Ostale štiri proizvodne TOZD pa zaostajajo za načrti, zaostanek pa je največji v TOZD Vratni podboji, kjer so dosegli 82 % načrtovane količine prodaje in 64 % vrednosti, vzrok pa je v pomanjkanju naročil. TOZD Hladna valjalna Bela in Valjalna debele pločevine zaostajata za načrtovano količino, vzrok pa je v veliki količini prevladanja kot storitev za zunanje uporabnike, ki ni vključena v direktno prodajo. (Valjalna debele

Kumulativni podatki nam kažejo, da smo v enajstih mesecih letošnjega leta prodali 364.451 ton naših izdelkov, kar je 23.119 ton ali 6 % manj, kot je predvideval družbeni načrt in 13.013 ton ali 3 % manj, kot je znašala prodaja v enajstih mesecih lanskega leta. Zaradi zaostajanja dosežene prodajne cene za načrtovano je realizacija v višini 12.124 milij. din nižja od planirane za 1.474 milij. din ali 11 %, v primerjavi z realizacijo enajstih mesecev lanskega leta pa je letošnja višja za 21 % ali 2.086 milij. din. Realizacija storitvenih TOZD je

Gledano po posameznih TOZD vidimo, da so v enajstih mesecih letošnjega leta presegle planirano količino in vrednost le v TOZD Hladna valjarna Jesenice, kolikšinski plan so presegle v TOZD Profilarna (za 11 %) in Elektrode (za 2 %) vrednostnega pa v TOZD Livarna (za 55 %). Žičarna (za 1 %), Jeklovlek (za 3 %) in Željalnica (za 64 %). Pregled doseganja prodajnih cen nam kaže, da v večini TOZD še nismo dosegli načrtovane

prodajne cene (odstopanje je največje v TOZD Hladna valjarna Bela, in sicer 15 %), višjo ceno, kot smo predvideli, pa so dosegli s prodajo izdelkov iz TOZD Livarna, Žičarna, Jeklovke in Žebljarna.

TOZD Monter Dravograd ni dosegla načrtovane količine in vrednosti ne v novembru in ne v enajstih mesecih letošnjega leta, pa tudi dosežena prodajna cena je nižja od planirane.

	REMARKS	REMARKS
--	---------	---------

V NOVEMBRU PRVIČ PRESEŽEN PLAN MESEČNEGA OSEBNEGA DOHODKA

(Nadaljevanje s 1. strani)

in 16,3 % nad povprečjem Železarn. Omeniti moramo tudi, da tokrat TOZD Vzdrževanje izkazuje najvišje število ur na zaposlenega, in sicer za 21,2 ure več kot v oktobru in za 17,8 ur na zaposlenega več od poprečja Železarn. Valjarna žice in profilov je dosegla visoko poprečje OD s solidnim proizvodnim rezultatom, ki se kaže v dobri produktivnosti, plačanih pa je bilo neznatno število nadur.

Redno število plačanih ur v novembru je 184, osem ur več kot v oktobru – upoštevati pa moramo tri dni plačnega praznika, in sicer dan mrtvih en dan in dva dni za praznik republike. Precej delavcev je delalo na dneve praznikov, kar ima velik vpliv na višino osebnega dohodka predvsem v TOZD Plavž, Jeklarna, Vzdrževanje in Energetika.

Število nadur se je v mesecu novembru močno dvignilo, kar 8.830 več jih je kot oktobra. Najvišji odstotek nadur v efektivnih urah izkazuje TOZD Vzdrževanje, in sicer 13,1 % (za 7.120 nadur več kot v oktobru). Število ur za manjkajoče se je zmanjšalo za 3.165 ur od predhodnega meseca. Le TOZD Valjarna žice in profilov je povečala število ur za manjkajoče.

Odstotek učinka se je v poprečju Železarn spremenil za 1,1 %. Najvišje povišanje izkazuje TOZD Valjarna žice in profilov, kar za 12,8 % od predhodnega meseca. Vidnejše povečanje učinka so dosegle še TOZD: Plavž, Valjarna blumingštel za 4,3 %, Valjarna debele pločevine za 3,3 %, Hladna valjarna Bela za 4,9 %, Elektrode za 5,5 %, Želbarna 5,9 %.

Odstotek stimulacije za rast produktivnosti se je v poprečju Železarn dvignil zelo malo, tako da je komaj omembe vredno. Pomembno višjo stimulacijo so dosegle TOZD: Valjarna žice in profilov, Valjarna debele pločevine, HV Bela, HV Jesenice, Žičarna, Elektrode in Vratni podboji, torej dobra polovica TOZD, ki večino svoje proizvodnje prodaja. Na stimulacijo pri teh je vplivala večja proizvodnja, ki je bila izdelana v manjšem obsegu efektivnega časa kot v oktobru.

Boljše rezultate pri izvozu so dosegle: Valjarna debele pločevine, HV Bela, Žičarna in Jeklovlek.

Iz strukture OD za november se je delež elementov za opravljeno delo znižal na račun odsotnosti na dneve praznikov. Povečal se je delež dodatkov za nadurno delo, prezreti pa ne moremo tudi dodatka za delo na dan praznika. Med elementi OD za živo delo so se najbolj povečala ostala plačila, v katerih zavzemajo premije za nadpoprečne proizvodne rezultate najpomembnejše mesto. Njihova višina je rezultat razmeroma majhnega odstopanja od planirane višine proizvodnje. Največjo uspešnost po tem merilu izkazuje TOZD Plavž, Livarna, Valjarna žice in profilov, Jeklovlek, nekoliko manj pa HV Bela, Remontne delavnice in Vzdrževanje. Za slednji dve moramo tudi tokrat ugotoviti, da z vidika števila plačanih ur ne moremo biti zadovoljni z njihovim prispevkom k večji proizvodnji. Se vedno ni čutili pripravljenosti za smotnejšo izrabo rednega delovnega časa in njegovo prerazporeditev glede na potrebe proizvodnje.

V novembru so mesečni plan osebnega dohodka dosegle vse temeljne organizacije in delovne skupnosti z izjemo Želbarnice, ki je krepko zaostala za proizvodnjo, doseženo v oktobru po količini, medtem ko je bil obseg delovnega časa skoraj enak kot prejšnji mesec. V novembru je bil tudi izvoz te temeljne organizacije manjši.

Oddelek za nagajevanje

PRIMERJAVA UR IN ZASLUŽKOV V NOVEMBRU

Obdobje	Ur na zaposl.	OD na uro	DIN na zap. brez bol.	DIN na 182 ur brez b. nad 30 dni	% učin.	INDEX OD 1981 = 100
L 1978	182,7	32,19	5,881	5,859	34,4	47,3
L 1979	183,1	41,87	7,688	7,620	36,7	62,0
L 1980	182,3	50,35	9,176	9,164	40,0	74,0
L 1981	181,8	67,12	12,367	12,377	45,4	100,0
I. 1981	184,3	58,76	10,828	10,694	44,0	86,4
II.	172,3	59,33	10,226	10,798	44,4	87,2
III.	182,7	57,71	10,544	10,503	44,6	84,9
IV.	184,4	58,44	10,776	10,636	45,0	85,9
V.	182,8	64,85	11,857	11,803	45,3	95,4
VI.	180,2	64,90	11,697	11,812	46,6	95,4
VII.	189,8	65,71	12,475	11,959	45,1	96,6
VIII.	178,7	67,48	12,062	12,281	46,5	99,2
IX.	181,4	66,65	12,093	12,130	46,2	98,0
X.	183,3	66,32	12,157	12,070	45,3	97,5
XI.	175,8	74,32	13,063	13,526	46,4	109,3
I-XI.	181,5	66,39	12,047	12,083	45,4	97,6
I. 1982	184,5	78,22	14,436	14,236	46,6	115,0
II.	173,6	80,96	14,059	14,735	49,4	119,1
III.	181,5	75,73	13,969	13,783	48,0	111,4
IV.	183,9	75,64	13,913	13,766	48,0	111,2
V.	184,6	76,18	14,060	13,865	48,1	112,0
VI.	179,6	73,95	13,280	13,459	47,2	108,7
VII.	182,6	80,99	14,785	14,740	46,1	119,1
VIII.	182,9	79,54	14,550	14,476	43,9	116,9
IX.	180,5	78,85	14,233	14,351	46,1	115,9
X.	176,0	86,14	15,163	15,677	46,8	126,7
XI.	182,6	91,86	16,777	16,719	47,9	135,1
I-XI.	181,4	79,79	14,474	14,522	47,1	117,1

STRUKTURA OD ZA MESEC NOVEMBER

Vrsta izplačila	Znesek OD v din	Din na fiz. zaposl.	Struktura OD v %	24=100	21=100	17=100
1. Osnovni OD	39.489.032	6.231	36,2	37,2	45,7	
2. Učinek	18.923.565	2.986	17,3	17,8	21,9	
3. Stim. za proizv.	2.961.677	467	2,7	2,8	3,4	
4. Oc. del. prisp.	5.168.249	815	4,7	4,9	6,0	
5. Skupaj 1-4	66.542.523	10.499	60,9	62,7	77,0	
6. Nočni dodatek	2.754.116	435	2,5	2,6	3,2	
7. Popold. dodatek	1.477.648	233	1,4	1,4	1,7	
8. Nadurni dodatek	1.086.112	171	1,0	1,0	1,3	
9. Nedelj. dodatek	1.135.770	179	1,0	1,0	1,3	
10. Sobot. dodatek	301.768	48	0,3	0,3	0,4	
11. Praznič. dod.	1.135.769	179	1,0	1,1	1,3	
12. Skupaj 6-11	7.891.183	1.245	7,2	7,4	9,2	
13. Otežk. dodatek	1.510.116	238	1,4	1,4	1,7	
14. Dod. za del. dobo	3.134.191	495	2,9	3,0	3,6	
15. Sobotni dopust	601.448	95	0,6	0,6	0,7	
16. Ostala doplač.	6.744.193	1.064	6,2	6,4	7,8	
17. Skupaj 5 + 12 do 16	86.423.654	13.636	79,2	81,5	100,0	
18. Plačan praz.	12.018.997	1.896	11,0	11,3	13,9	
19. Redni izr. dop.	5.010.591	791	4,6	4,7	5,8	
20. Nadom. OD za bol. odsot. do 30 dni	2.616.954	417	2,4	2,5	3,1	
21. Skupaj OD iz sred. delov. or.	106.090.196	16.740	97,2	100,0	122,8	
22. Nadom. OD za bol. nad 30 dni	2.832.273	447	2,6	2,7	3,3	
23. Ostale refund.	242.139	38	0,2	0,2	0,3	
24. Izplač. neto OD	109.164.608	17.225	100,0	102,9	126,4	

PRIČETEK POZKUSNE PROIZVODNJE V NOVEM JEKLOVLEKU

Petega oktobra letos so v železarni Štore po 19 mesecih od pričetka gradnje novega jeklovleka v novi proizvodni hali že zbrusili prve palice. Delo poteka v treh izmenah.

Devetega oktobra so se začeli seliti tudi v prizidek novega objekta. Preseljevanje opreme starega jeklovleka poteka po planu, montira pa se že tudi nova oprema. Tako so prevzeli tudi žerjavi, da jih lahko uporabljajo.

Pri selitvi sodelujejo številni izvajalci, največje breme pa nosijo delavci iz TOZD Vzdrževanje. Program selitve so izdelali domači strokovnjaki in je sestavljen tako, da zaradi selitve jeklovleka ne bo izgubil niti tone proizvodnje, ki bo letos za

okoli 800 ton višja kot lani. Prihodnje leto predvidevajo proizvodnjo 13.000 ton in to kljub selitvi, ki bo trajala do aprila 1983.

Domačo opremo jim dobavljajo številni proizvajalci: Jeklo Ruše – centralni hladilni sistem, Gostol Nova Gorica – peskalna stroja in filter, Železarna Ravne – prešo, STT Trbovlje – ravnalni stroj in domačo opremo k uvoženim strojem, ELKOV Laško – stroj za razrez in dopolnilno opremo k obstoječi tehnologiji itd.

Novi prizidek bo precej prispeval k reševanju prostorske stiske štorske železarnice, posebej se, če se bo komercialna iz Celja preselila nazaj v Štore. Četrtno prizidka je z delavnicami in pritličju in s pisarnami v nadstropju zasedel TOZD Jeklovlek. Celotna desna stran prizidka pripada TOZD Kontrola kakovosti z delavnicami in pritličju in s pisarnami v nadstropju. Ostale prostore so zasedle še spremljajoče dejavnosti proizvodnje hladne predelave: TOZD Vzdrževanje in Komunala ter delovna skupnost priprava proizvodnje. Nerazporejenih je ostalo še 180 kvad. m pisarniških površin, ostalo pa so skupni prostori: učilnica, sejna soba, saniterije, garderobe.

Zadovoljni so z delom projektanta prizidka, saj je ob sodelovanju vseh izvajalcev iskal in v veliki meri našel rešitve, ki ustrezajo predpisom in hkrati pomenijo funkcionalnost, racionalnost glede na cene in estetiko, ki je niso vajeni.

(Povzeto po članku Borisa Marolta iz 21. štev. Štorskega železarja)

tehniški muzej

Tehniški muzej železarnice Jesenice hrani v svoji zbirki številna odlikovanja, priznanja in značke iz predvojne, medvojne in povojne obdobja. Veliko značk nosi pečat razvoja Železarnice, predvsem v povojnem obdobju. Na pobudo nekaterih zbirateljev želimo zbrati vse povojne (in seveda tudi predvojne) značke, ki jih je Železarna izdala ob različnih priložnostih. Upamo, da imajo zbiralci v svojih zbirkah kakšno značko iz serij, ki jih je izdala Železarna za poslovne namene, ob različnih jubilejih, priložnostih (otvoritev novih obratov), športnih tekmovanjih in podobno, »odveč« in jo bodo odstopili našemu muzeju. V zbirko želimo zbrati vse značke od najstarejših (po vojni) pa do najnovejših (npr. ob 100-letnici PGRC). Vsem, ki nam bodo pomagali v akciji, se že naprej zahvaljujemo.

NOVICE IZ SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

TOZD STROJNE DELAVNICE

Osma redna seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Strojne delavnice je bila 24. novembra.

Obravnavali so seznam upravičencev do denarnih podpor, ker so že dalj časa bolni. Podpore je v vrednosti 2.000 din oziroma 4.000 din prejelo štirinajst delavcev temeljne organizacije. 2.000 din podpore so dodelili tudi sodelavcu zaradi bolezni v družini.

Seznani so se tudi s programom dela izvršnega odbora v prihodnjih dveh mesecih.

Na prihodnji seji bodo pregledali sklep sedme redne seje, ki je bil pomanjkljivo formuliran.

TOZD ŽELBARNJA

Člani izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Želbarna so se sestali na 10. redni seji v petek, 3. decembra.

Potrdili so predlaganega kandidata za novega predsednika občinskega sveta zveze sindikatov.

Sklenili so, da bodo namesto planiranega izleta, ki je odpadel, organizirali ogled sovjetskega cirkusa v Ljubljani 18. decembra. Vsak član kolektiva naj bi prispeval po 50 din, svojci pa po 100 din.

Desetim članom kolektiva so odobrili denarno pomoč zaradi daljše bolezenske odsotnosti, in sicer v višini 400 din oziroma 800 din.

Pregledali so kratkoročni program dela Kluba samoupravljalcev. Posamezne delegate Kluba bi morali vabiti na seje tistih organov, za katerih področje so zadolženi.

TOZD ENERGETIKA

V torek, 7. decembra, je bila sklicana deveta redna seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Energetika.

Na poročilo sektorja za ekonomiko in organizacijo o poslovnih politiki Železarnice v letu 1983 so imeli naslednje pripombe:

- čimprej naj se tudi v njihovi temeljni organizaciji uvede način premiranja, kajti nekatere TOZD to obliko že, z uspehom uveljavljajo;
- za vzdrževanje dokaj zastarelih agregatov je potrebno zagotoviti dovolj sredstev;
- bolj realno morajo postaviti plan proizvodnje v naslednjem letu, kajti predvideni 4 % so previsok porast za zmogljivost Železarnice.

Podano je bilo poročilo o usmeritvi sindikata na področju športa in kulture. Člani izvršnega odbora menijo, da takšna množičnost ni mogoča, ker je premalo interesov. Obravnavali in potrdili so predlog nadomestila za prevoze na delo in z dela.

Razpravljali so o možnem kandidatu za predsednika občinskega sindikalnega sveta. Menijo, da v tako težki gospodarski situaciji ni primerno, da tako funkcijo prevzemajo strokovnjaki, ki jih gospodarstvo potrebuje in da bi bilo lahko evidentiranih več kandidatov, da bi bila možna izbira. Z glasovanjem so se izrekli proti predlaganemu kandidatu zaradi navedenih razlogov.

Obravnavali so zaključke posveta članov samoupravne delavske kontrole. Zadolžili so predsednika samoupravne delavske kontrole, da izvršnemu odboru sindikata temeljne organizacije posreduje letno poročilo o delovanju SDK v njihovi temeljni

TOZD TRANSPORT

Na osmi redni seji izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Transport, ki je bila 11. oktobra, so najprej podali oceno o družbenopolitični aktivnosti in o odnosu do razvijanja samoupravljanja za oba prijavljena kandidata za vodjo TOZD.

Dosedanjega sodnika porotnika so potrdili še za eno mandatno obdobje. Strinjali so se tudi s predlaganim kandidatom za predsednika zbora združenega dela.

Naročili so 35 komadov značk in dve brošuri o 10. kongresu ZSJ.

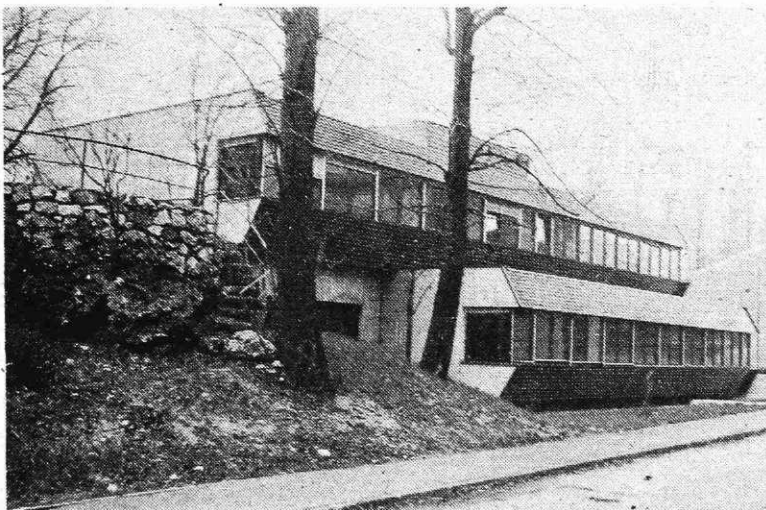
Ugotovili so, da udeležba vodij delegacij na seminarju ni bila zadovoljiva, prav tako se niso sestale tudi delegacije za SIS. Prejeto gradivo je treba obravnavati in na seje konference delegacij poslati delavci.

Denarno pomoč so dobili trije delavci. Kupili so osem kart za predstave domačega jeseniškega gledališča in štiri karte za gostovanje tujih gledaliških skupin.

Predlog referenta za šport za nakup štoparice so odobrili.

Na izredni seji so se člani izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Transport sestali 6. novembra.

Obravnavali so predlaganega možnega kandidata za predsednika občinskega sindikalnega sveta. Menijo, da ni pravilno, da dovolimo strokovnjakom, ki jih Železarna potrebuje, odhod zaradi opravljanja političnih funkcij.

Računalniški center naše Železarnice (Foto S. Kokalj)

SKUPŠČINA ZIT OBČINE JESENICE

Skupščino Zveze inženirjev in tehnikov občine Jesenice, ki je bila 19. novembra, je otvoril predsednik izvršnega odbora Janez Komel in pozdravil delegate, častne goste in predstavnike družbenopolitičnih organizacij. Predsednik je za tem poročal o delu zveze v preteklem triletnem mandatu, iz katerega povzemamo najpomembnejše misli.

Predsednik Janez Komel je v uvodu poudaril, da je naloga skupščine, da oceni triletno delovanje zveze, čeprav se je skupščina med tem sešla tudi dvakrat izredno, da začrta delo v prihodnje in izvoli nov izvršni odbor, kateremu je pretekel mandat.

Zveza inženirjev in tehnikov občine je na zadnji redni skupščini povečala članstvo, ker se je dotedanjim trem društvom pridružilo še društvo varilskih tehnikov z 92 člani in tako po nepopolnih podatkih zveza združuje okrog 848 članov. Takšno število prostovoljno organiziranih strokovnjakov pa predstavlja za jeseniško občino strokovni potencial, s kakršnim se lahko ponaša le malo katerega zveza. Toda vpliv in pomembnost, je dejal predsednik, se ne ocenjuje po množičnosti, temveč le po aktivnosti in rezultatih.

Ob sprejemanju programa dela za preteklo mandatno obdobje, je rečeno v poročilu, zato ni bilo govora o nujnosti povečanja članstva, temveč je bil poudarek na oblikah in vsebinah aktivnosti in na poopredstavitvi društvenega življenja, da bi članstvo v enem izmed društev ne pomenilo samo ugodnost pri plačevanju stroškov izletov, ekskurzij in ogledov sejmov, podjetij in razstav, ampak pravo mesto za izpolnitev osebnih ambicij po boljsem informiranju, strokovnem izpolnjevanju in uveljavljanju strokovnega znanja na področju gospodarstva in družbenopolitičnega življenja. V kolikšni meri smo uspeli realizirati ta program, naj presodi skupščina, ki naj tudi kritično presodi pomanjkljivosti in slabosti v realizaciji programa.

Obremenjeni s preteklostjo smo v osnovni program vključili predavanja, debatne večere, ekskurzije, ogledse sejmov in podjetij ter izlete. To so najbolj preizkušene oblike organiziranja aktivnosti, katerim se ni bilo mogoče izogniti, čeprav s pristojnostjo vedno nismo bili zadovoljni. O tem smo se pogovarjali na sejah izvršnega odbora in izredni skupščini v aprilu letos, vendar nismo prišli do pravih vzrokov premajhne angažiranosti. Edini konkretni zaključek je bil, da je treba izbirati za debatne večere in predavanja bolj aktualne teme, ki so zanimivejše za širši krog članov. Pri tem smo pričakovali, da bi s svojimi predlogi in sugestijami pripomogli k formiranju jasnejših stališč ali celo k rešitvi problemov, ki so bili nakazani v gradivu predavatelja. Posamezna predavanja oziroma debatni večeri so dosegli namen, saj so bili marsikateri zaključki in predlogi uporabljeni kasneje v praksi. Prav ta oblika neposrednega vključevanja v reševanje problemov tehnične, tehnološke in poslovne narave je bila še premalo izražena in marsikateri problem ne samo v Železarni temveč tudi na ostalih področjih v občini bi lahko predstavljal nalogo oziroma področje dejavnosti za naše članstvo.

Ogledi podjetij, razstav in sejmov so imeli čisto strokovni namen izobraževanja in informiranja članstva s stanjem proizvodnje, razvoja in novosti na določenih področjih. Zadovoljiva udeležba in solidna organizacija teh ogledov opravičujejo namen, zato velja to obliko še v bodoče razvijati, saj tudi strokovno ni prezahtevna. Strokovne ekskurzije ali večji izleti so bili namenjeni vsem članom društev, da bi poleg ogleda večjih objektov naše industrije spoznali domovino in razvijali družabno življenje. Istočasno smo navezovali stike s predstavniki obiskanih podjetij in z njihovimi strokovnjaki izmenjavali izkušnje. Tako smo z obiskom v Negotinu ob Donavi pripravili dobro osnovo za nadaljnje sodelovanje dveh občin, ki ležita na tromeji, vendar vsaka na drugi strani Jugoslavije.

Zal pa razen nekaj dopisov nismo imeli skoraj nikakršnih vezi z drugimi zvezami v Sloveniji in Jugoslaviji, niti z ZITS in SITJ. Problemska konferenca SZDL Slovenije v zvezi z aktivnostjo društev in družbenih organizacij, o čemer smo predhodno razpravljali tudi v naših društvih, je sicer dala poudarek tudi večji povezanosti in skrbi za društva, vendar je vse ostalo le pri zaključkih. Tudi v okviru občine smo še najbolj navezani na Železarno, nekaj več pa je bilo stikov z izvršnimi organi občine, predvsem zaradi bolj aktivnega sodelovanja pri reševanju aktualnih problemov, katere je treba reševati v občinskem merilu.

Dobra je povezava z DIATI, saj smo se enakopravno vključili v razpravo o inventivni dejavnosti in po zadnjih dogovorih naj bi tudi sodelovali pri ocenjevanju inovacijskih predlogov.

Ker vsa leta do sedaj nismo imeli svojega prostora, praktično ni bilo mogoče verificirati sedeža zveze in je bil naslov kar v Železarni. Z DIATI smo se dogovorili za souporabo novih prostorov v Delavskem domu, tako da bo novi izvršni odbor imel boljše možnosti za sestajanje in arhiviranje dokumentacije.

Viri financiranja naše dejavnosti so praktično ostali nespremenjeni, čeprav smo poskušali uporabiti nekatere nove oblike pridobivanja sredstev. Če ne bi bilo dotacije Železarne iz sklada skupne porabe, potem bi bila finančna sredstva tako skromna, da bi morali za izvajanje programa bolj vneto skrbeti za zbiranje denarja.

V zadnjih dveh letih smo prejeli tudi finančno pomoč občinskega sindikalnega sveta, medtem ko iz SIS družbene dejavnosti ali občinskega proračuna ni bilo mogoče dobiti dotacij.

Program dela za naslednje mandatno obdobje je razdeljen po letih, saj je že navada, da se vsako leto skliče izredna skupščina, katere naloga je, da oceni delo izvršnega odbora v preteklem letu in sprejme program dela za naslednje leto. Istočasno je treba sprejeti tudi finančni plan za realizacijo programa v naslednjem obdobju.

Program dela, sprejet na izredni skupščini v aprilu letos, še ni realiziran, zato se prenese naprej in nadaljuje, kot je bilo zastavljeno. V tem programu so še predavanja iz predlogov posameznih društev, ki se dopolnjujejo z aktualnimi temami. Tako je za naslednje mesece predvidena debata o inventivni dejavnosti in o problemih v zvezi z njo v jeseniški občini. Ta debata je organizirana in dogovorjena z UO DIATI, ki bo sodelovala kot uvodni čar. Iz okvira aktualnih tem bo pripravljena razprava o pomenu projektne organizacije in njenem uveljavljanju v Železarni. V pripravi je razprava o spremembah organizacijske povezanosti v Železarni. Dogovorjena je že tudi razprava o integracijskih procesih v kovinsko predelovalni industriji v občini Jesenice, ki je bila začeta že pred dvema letoma, vendar zaključki niso bili sprejemljivi za vse udeležence. Zaostrejev pogojev gospodarjenja, vse težja preskrba s surovinami, skupen nastop na zunanjih trgih so ponovno zbudili razmišljanja o povezovanju kovinske predelave med seboj in z Železarno.

V razgovorih s predstavniki občinske skupščine je bila sprejeta pobuda, da bi člani v okviru ZIT sodelovali pri strokovni obdelavi in oceni pomembnejših projektov in investicijskih programov. Med drugim bi morali v čim krajšem času obdelati programe razvoja turizma in drobnega gospodarstva.

Vsekakor je pripravljeno široko področje za delovanje članstva in prepričan sem, da bi z večjo aktivnostjo lahko rešili marsikateri problem z lastnim znanjem, hitro in brez večjih sredstev.

Ceprav ogledi podjetij, razstav in sejmov ter ekskurzije prispevajo k

boljši informiranosti in razgledanosti članov, pa so te akcije povezane z večjimi stroški kot izvedba predavanj in debatnih večerov. Ker bomo morali v naslednjem letu slediti usmeritvam gospodarske politike zniževanja vseh vrst porabe, bo treba program ogledov nekoliko skriti in se dogovoriti le za tiste, kjer je prisoten splošen interes in od katerih lahko pričakujemo tudi neposredne koristi v delovnih sredinah. V prihodnje leto je prenesena ekskurzija v železarno Zenica, ki je letos odpadla zaradi premajhnega števila prijav.

Vrednotenje programa in stroškov za dejavnost ZIT kaže, da bi potrebovali do konca tega leta in za leto 1983 okrog 300.000 din, pri čemer niso všteta sredstva soudeležbe za ogledne in ekskurzije.

Na osnovi ocenjenih realnih virov sredstev bi lahko zbrali največ 200.000 din, če ne bi našli še novih možnosti financiranja. Z upoštevanjem ostanka skoraj 100.000 din po stanju 17. novembra 1982 je program v celoti pokrit.

Dodatne možnosti financiranja pa so v okviru raziskovalne skupnosti, kjer bi se morali vključiti kot izvajalci posameznih nalog. Ocene izboljševalnih predlogov v sodelovanju z DIATI se prav tako vrednotijo in sredstva prenesejo na ZIT. Isto velja za oceno in sodelovanje pri pripravi večjih projektov oziroma investicijskih programov podjetij v občini Jesenice.

Tako se kot dodatna oblika ali nadomestilo za sedanje vire financiranja pojavljajo novi, ki jih je treba uporabiti.

Ob zaključku poročila se je predsednik zahvalil članom izvršnega odbora in predsednikom društev za vzorno in uspešno sodelovanje v preteklih treh letih. Vseh 23 sej je bilo sklepčnih, na vseh sejah so bili prisotni tudi predstavniki društev ali njihovi namestniki, tako da smo vse odločitve sprejemali soglasno brez preglasovanja.

Razprava, ki je sledila poročilom tajnika, predsednika, blaginika in referentov, je nakazala več zanimivih smeri delovanja ZIT občine Jesenice. Povezovanje z DIATI naj bo tesnejše, Veriga Lesce deluje tudi v okviru DSIT občine Jesenice kot dislocirana enota, njihova je želja po še tesnejšem sodelovanju.

Predavanja so izredno pomembno povezovalne tehničnih strokovnjakov. Posebno predavanja, vezana na investicije, so prinesla pomembne odgovore, ki smo jih kasneje vgradili v investicijske programe, pripravljala dela oziroma pri naročanju tehnične dokumentacije. Strokovne ocene investicij so ena od zelo pomembnih nalog, ki jih lahko prevzame ZIT občine Jesenice.

Skupščina je izvršnemu odboru dala priznanje za delo. Izvoljen je bil nov devetčlanski odbor in za predsednika Dušan Sikošek.

Ob zaključku so delegati sklenili, da aktivirajo tudi starejše člane ZIT, ki so že upokojeni.

Zaželimo novemu izvršnemu odboru čim več uspešnega dela pri sodelovanju in povezovanju društev in tehničnih strokovnjakov, katerih naloge so še kako pomembne v naši družbi, še posebno v teh zaostrenih pogojih gospodarjenja.

MIRKU ZUPANU V SPOMIN

Kadarkoli poseže smrt po človeku, ki smo ga poznali in skupaj z njim delali, se zbegamo pogledamo, zakaj zgodilo se je nekaj, česar ne moremo prav doumeti in ostajamo brez besed. Tako občutje nas je obšlo, ko smo zvedeli, da se je ustavil prozni in vedno iščoč korak našega dolgotrajnega sodelavca, družbenopolitičnega, družbenega in društvenega delavca ter borca narodnoosvobodilne vojske MIRKA ZUPANA.

Ker velika osebnost, kot je bil Mirko, pomeni tudi sporočilo naše preteklosti in polpreteklosti, moramo začeti pred 63 leti, ko je Mirko zagledal luč sveta na železarskih Jesenicah. Po končani osnovni in meščanski šoli na Jesenicah je odšel v uk v St. Jernej, od koder se je konec leta 1938 vrnil na Jesenice kot izučeni trgovec pomočnik in se zaposlil v takratni Kašti, tik pred okupacijo pa je odslužil tudi vojaški rok. Njegov glas je pripadal naprednim silam, ki so se borile za delavske pravice in zato mu po okupaciji naše domovine nemški okupator ni prizanesel. Že leta 1941 ga je za tri mesece zaprl v begunjske zapore. Vrnil se je na delo v Kašto in težko bi danes ocenil, koliko hrane in drugega materiala je s pomočjo Mirka "romalo" v partizane. Njegovo delo ni ostalo nezapačeno in zato se je avgusta 1944 aktivno vključil v partizane in kmalu zatem postal topničar IX. korpusa. Vojaško suknjo je odložil šele jeseni 1951 in se takoj zaposlil v naši železarni, kjer je vsa leta deloval v finančno računovodskem sektorju. V tem času je tudi dokončal srednjo ekonomsko šolo in postal ekonomski tehnik.

Na Jesenicah si je pokojni Mirko leta 1961 ustvaril družino, po vrnitvi iz Jugoslovanske ljudske armade pa se je ves predal družbenopolitičnemu, družbenemu in društvenemu življenju. Kar 17 let je deloval v konferenci sindikata Železarn in v različnih samoupravnih organih. V Sportnem društvu Jesenice je deloval od njegove ustanovitve leta 1951, pa skoraj vse do svoje mnogo prežgodnje smrti. Bil je sodnik za alpske discipline in skoke, sodnik v lahkotletskih disciplinah, aktiven v planškem komiteju in organizacijskem odboru za pokal Vitanc. Srečevali smo ga kot predsednika društva književodij, člana upravnega odbora Planinskega društva Jesenice, kot navdušenega čebelarja v čebelarstvu, veseski pa je bil povezan tudi s svojimi tovariši iz narodnoosvobodilne borbe, s svojimi topničarji.

Mnogo in preveč za enega človeka, toda Mirko je s svojo delovno zagnanostjo, neizmerno voljo in odgovornostjo vse to zmožel. Iz njega je izžarevala nalezljiva volja po delu, po ustvarjanju, zato ni poznal ovir, niti besede NE in NE MOREM. Ni bilo stvari, ki bi ga ustavila; hotel je kot ura, tudi dneve je imel razrezane na ure, na minute, vselej zagnan, neustavljiv, predvsem pa zanesljiv in do kraja vesten. Bil je brezkompromisen do sebe, zato je bil lahko tudi do drugih. Delo, kjerkoli že, je bilo njegovo bistvo, nekaj, kar ga je kot človeka opredeljevalo in nenehno potrjevalo. Ob vsem tem pa je bil nenarejeno skromen. Med ljudmi, s katerimi je delal, je veljal za neustrudljivega in zanesljivega delavca, ob vsem tem pa še za nadvrse skrbnega družinskega očeta.

Morda se mu ure življenja ne bi tako hitro iztekle, če bi se ob prvih znakih bolezni umaknil s fronte dela in zadolžitev, a on tega preprosto ni znal, ni hotel. Eden tistih redkih, zato pa toliko bolj dragocenih ljudi je bil, ki se do kraja zavedajo, da je delo življenje in življenje delo. To pa je že modrost, do katere se redki dokopljemo.

Za to svoje neprecenljivo delo je poleg vojaških odlikovanj prejel srebrni in zlati znak Zveze sindikatske Slovenije, Gregorčičevo plaketo za športno delovanje in številna druga priznanja.

Ob zadnjem slovesu od Mirka Zupana, tik pred obletnico rojstva nove Jugoslavije, za katero je gorel in zgorel, se je mnogim, ki so ga spremljali na njegovi zadnji poti, zarosilo oko, kajti poslavljali smo se res od velikega človeka, ki ga bodo njegova dela ohranjala med nami. V srcih smo sočustvovali z njegovo družino in vsemi sorodniki, ki naj jim tudi ob tem spominskem zapisu velja naša iskrena sočustva.

Sodelavci in prijatelji

SEJA SKUPŠČINE TELESNOKULTURNE SKUPNOSTI

Na tretji seji skupščine telesnokulturne skupnosti občine Jesenice, ki bo v torek, 21. decembra, ob 18. uri v sejni dvorani Skupščine občine Jesenice, bosta obravnavana osnutek dodatka k samoupravnemu sporazumu o temeljih plana telesnokulturne skupnosti za obdobje 1981-1985 v letu 1983 in rebalans finančnega načrta za letošnje leto.

Konferenca delegacij na ravni Železarn bo v ponedeljek, 20. decembra, ob 6.15 v salonu restavracije Železarn.

Dodatek k samoupravnemu sporazumu o temeljih plana TKS za obdobje 1981-1985 za leto 1983.

Za prihodnje leto je planirano 20,5 milijona dinarjev za izvajanje programskih nalog na področju telesne kulture, kar je za 10 % več kot letos (in ne 11,85 %, kot je pomotoma navedeno v gradivu za delegacije). Ta sredstva so predvidena za naslednje naloge:

osnovna dejavnost	zaokroženo in prikazano v milijon dinarjih
– vrhunski šport	5,4
– tekmovalni šport	3,0
– rekreativna dejavnost	1,6
– refundacija izredno plačanih dopustov vrhunskim športnikom	1,8
– skupni program TKS Slovenije	1,7
– izredni programi (humanitarne organizacije, svetovni pokali...)	0,4
– poslovanje delovne skupnosti in TKS, vzdrževanje telesno kultur. objektov	0,8

Prednost je dana vrhunskemu športu, tekmovalnemu bo omogočeno tekmovalno (kritje najnujnejših potreb – stroški prevoza in pogoj za vadbo), za rekreativno dejavnost pa naj bi več prispevali udeleženci sami (tudi s posebnimi pogodbami).

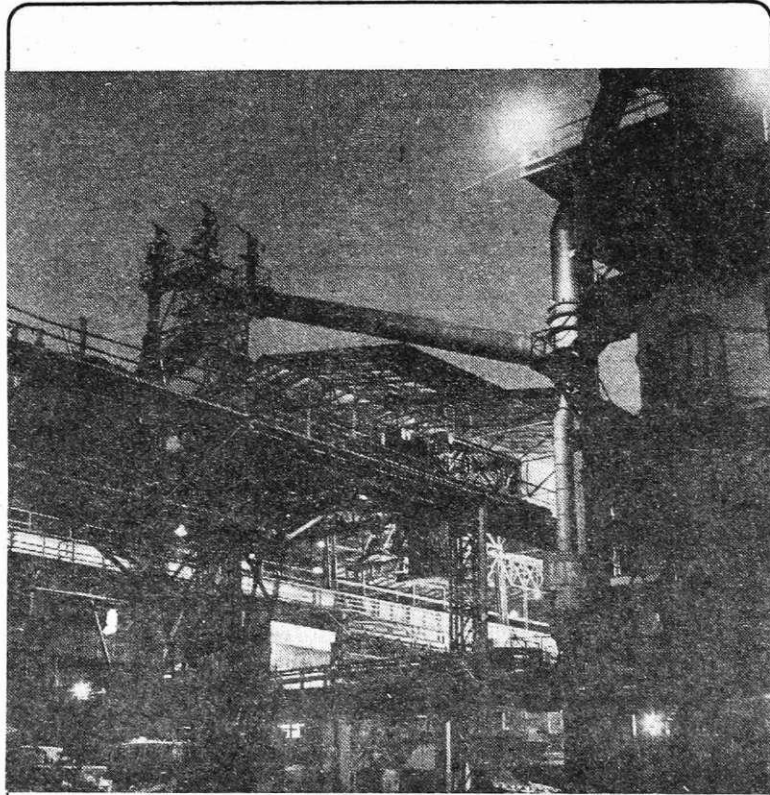
Predlog rebalansa finančnega načrta za leto 1982

Predlog rebalansa finančnega načrta za letošnje leto izhaja iz sredstev, ki niso bila porabljena za dogovorjeni program ter iz sredstev med letom sprejete valorizacije. To znaša skupaj približno 792 tisoč dinarjev. Ker po oceni letos ne bodo zbrana vsa načrtovana sredstva, je predlagana razdelitev sredstev iz rebalansa za leto 1982 v višini 363.700 dinarjev, torej toliko, kot je sredstev tudi dejansko na razpolago. Ta sredstva naj bi bila namenjena nekaj športnim društvom, programu telesnokulturne skupnosti Slovenije, sodelovanju s pobratanim Valjevom in lokalni radijski postaji Triglav Jesenice.

Konferenci delegacij za SIS za telesno kulturo v Železarni je bil posredovan odgovor na vprašanja, ki jih je na prejšnji seji skupščine podal delegat iz Železarn (v zvezi z osebnim dohodkom v telesnokulturni skupnosti in v zvezi s prenešenimi sredstvi iz leta 1981 v leto 1982).

CPSI
N. Dejak

Dopisujte
V ŽELEZARJA

Plavč ob jutranjem svitu (Foto S. Kokalj)

SEJA SKUPŠČINE IZOBRAŽEVALNE SKUPNOSTI

Predsednik skupščine Bojan ERJAVŠEK, sklicuje v ponedeljek, 20. 12. 1982, ob 16. uri 4. sejo obeh zborov skupščine izobraževalne skupnosti Jesenice. Seja bo v sejni dvorani SO Jesenice. Predlagane osrednje točke dnevnega reda so:

- osnutek dodatka k samoupravnemu sporazumu o temeljih plana občinske izobraževalne skupnosti Jesenice za obdobje 1981—1985 za leto 1983,
- poročilo gradbenega odbora o gradnji vzgojnovarstvene enote v Mojstrani,
- poročilo Zavoda SRS za šolstvo, OE Kranj o delu osnovnih šol, šole s prilagojenim programom, glasbene šole in šol srednjega usmerjenega izobraževanja,
- program dela skupščine v letu 1983
- volitve oz. imenovanja ter kadrovske zadeve.

OSNUTEK DODATKA K SAMOUPRAVNEMU SPORAZUMU O TEMELJIH PLANA ZA LETO 1983

Osnutek dodatka k samoupravnemu sporazumu o temeljih plana občinske izobraževalne skupnosti Jesenice za leto 1983 je finančno opredeljen v okviru predlaganega 10 % porasta sredstev in ovržen do višine 206.538.000 din. V okviru teh sredstev je bilo možno ceno vzgojnoizobraževalnih storitev oblikovati takole: dohodek se povečuje za 10,8 %, sredstva za pokritje materialnih stroškov in amortizacije pa se povečuje za 20 %.

Ker se je zaradi naraščajočega števila učencev in oddelkov v šolskem letu 1982/83 povečalo število oddelkov za 3 nove oddelke, je indeksni porast sredstev, ki jih izobraževalna skupnost namenja vzgojnoizobraževalnim organizacijam na podlagi svobodne menjave dela, 113,37 v primerjavi z letom poprej. Da je lahko zagotovljen tolišen del sredstev za redno dejavnost, je bilo potrebno občutno zmanjšati, ukiniti, oziroma ostati na ravni leta 1982 pri številnih ostalih obveznih dejavnostih, ki so sestavni del učnovzgojnih dejavnosti. Na novo je vključena le obveznost do programa DPM Jesenice v višini 500.000 din. Podrobna razčlenitev posameznih postavk pa je razvidna iz priloge.

Število oddelkov se bo povečalo tudi v šolskem letu 1983/84, in sicer: — 1 oddelke v osnovni šoli v Kranjski gori. Ker tej šoli zaradi zakona o omejitvi investicij ni bilo mogoče zagotoviti novih učilnic, bo šola s šolskim letom 1983/84 prešla s 7. in 8. razredom na polredni pouk, — 3 oddelki na območju osnovne šole Prežihov Voranc in Tone Čufar.

Ob predpisu v 1. razred, se je v osnovno šolo Tone Čufar vpisalo 217 učencev — 7 oddelkov, v osnovno šolo Prežihov Voranc pa 117 učencev — 4 oddelki.

Realno pa lahko sprejme osnovna šola Tone Čufar 5 oddelkov in osnovna šola Prežihov Voranc 3 oddelke, torej zmanjka prostora za 3 oddelke, ker so vse prostorske in organizacijske rezerve že izčrpane. Predlog VIZ Jesenice je, da se poišče nov šolski prostor za te 3 oddelke, iz katerih bi postopno rasla na Jesenicah nova šola, saj narašča število učencev in oddelkov tudi v vseh naslednjih šolskih letih. Predlagajo tudi, naj bi bila to polredna šola. O tej prostorski problematiki bo v prvem tromesečju 1983. leta razpravljala tudi skupščina izobraževalne skupnosti in zbor združenega dela skupščine občine Jesenice.

Pričakovati je treba, da bo v osnovni šoli na Koroski Beli potrebno odpreti tudi en nov oddelke. V tej šoli je točno število učencev vnaprej težko predvideti, ker v tej krajevni skupnosti pričakujejo se nove naselitve.

Ob načrtovanju programa za leto 1983 je bil z vsi resnostjo proučen vsak program posebej. Zavedajoč se resnosti gospodarskega položaja, je bilo potrebno občutno zmanjšati sredstva za ostale obvezne dejavnosti, regresirano prehrano pa celo opustiti in zmanjšati ceno oddelka celodnevne osnovne šole, in sicer od dosedanjega 25 % dodatka na COS je v letu 1983 ta načrtovan le v višini 12,5 %.

Vprašljiva je rast sredstev za amortizacijo, če je načrtovana v zadostni višini (20 %), ker zakona o revalorizaciji osnovnih sredstev še ni, v finančnem planu pa ni bilo mogoče za nepredvidene izdatke nameniti nobenih sredstev.

Predsedstvo skupščine izobraževalne skupnosti Jesenice priporoča obema zboroma, da po uskladitvi stališč v vsakem zboru posebej in

med zboroma, sprejmeta predlagani osnutek dodatka k samoupravnemu sporazumu o temeljih plana za leto 1983 v predlaganem besedilu in ga kot predlog posredujejo v obravnavo in sprejem vsem organizacijam in skupnostim občine Jesenice.

POROČILO GRADBENEGA ODBORA O GRADNJI VRTCA V MOJSTRANI

Izgradnja vzgojnovarstvene enote v Mojstrani se približuje zaključku. V končni fazi izgradnje prihaja zaradi več in dodatnih del do večjih sredstev investicije, kot so planirana in so razvidna iz predložene specifikacije. Gradbeni odbor predlaga, da se vrednost te investicije poveča za 4.668.915 din in v obrazložitev dodatnih in več del navaja naslednje:

Iz povečanih stroškov investicije izstopa predvsem razširitev kapacitete šolske kotlovnice. Ob planiranju je bila predvidena zamenjava le enega kotla. Po ekspertizi projektanta načrtov za kotlovnico pa je potrebno zamenjati oba kotla s črpalkami in instalacijami. S tem bo zagotovljena potrebna ogrevalna kapaciteta za šolo v bodočem že planiranem obsegu ter za sedanje in perspektivne potrebe vrtca.

Po zahtevi požarno varnostne inspekcije je potrebno za vrtec graditi dodatno hidrantno omrežje in ni zadosten priključek na šolsko instalacijo.

Gradnja kanalizacije v Mojstrani, na katero naj bi se priključila tudi vrtec in šola, je perspektivno sicer predvidena, termin gradnje pa negotov. Investitor je dolžan plačati prispevek za kanalizacijo v višini 160.141 din, istočasno pa mora naročiti izdelavo greznice in ponikovalnice, da bo vrtec lahko izločen namenu. Ta dodatni strošek znaša 357.150 din.

Za prometno ureditev je največji strošek polaganje asfalta, ker stane kvadrat. meter okrog 800 din. Prvotni projektantski obseg asfaltiranja je gradbeni odbor sicer zmanjšal za polovico, vendar so stroški še vedno visoki.

Z več in dodatnimi deli se analožno povečuje tudi provizija zastopnika investitorja za gradbeni nadzor, t. j. BUSP Jesenice.

Predsedstvo skupščine izobraževalne skupnosti Jesenice je na svoji 6. seji sprejelo naslednje stališče:

1. Od načrtovanega zneska naj se sredstva za prometno ureditev v višini 2.000.000 din prenesejo v drugo fazo gradnje, ker je za ta dela šole spomladi primeren čas. Tako da bi bilo potrebno za dokončanje 1. faze gradnje VVO v Mojstrani zagotoviti 5.104.574 din — od tega že izločenih sredstev 1.635.658 din, potrebnih dodatnih sredstev za dokončanje te investicije 3.468.916 din.

Manjkajoči del sredstev pa naj se pokriva: — iz združene amortizacije zgradb osnovnih šol, s tem, da se OS 16. dec. Mojstrana oprosti združevanja teh sredstev v l. 1982 800.000 din, iz samoprispevka 2.668.916 din.

2. Pri načrtovanju II. faze investicije v Mojstrani in na Koroski Beli je gradbeni odbor dolžan dosledno spoštovati normative o gradnji osnovnih šol in se zavzemati za čim racionalnejšo gradnjo.

3. Gradbeni odbor naj takoj pristopi, zaradi spremenjenih pogojev (manjši načrtovani priliv samoprispevka in prepoved zbiranja sredstev s prispevno stopnjo), k izdelavi rebalansa obeh investicij in ga predloži v obravnavo in sprejem skupščini izobraževalne skupnosti Jesenice.

POROČILO ZAVODA SR SLOVENIJE ZA ŠOLSTVO O DELU NAŠIH VZGOJNOIZOBRAŽEVALNIH ORGANIZACIJ

Tudi letos bodo delegati obeh zborov obravnavali zaključno poročilo o delu naših osnovnih šol in šol srednjega usmerjenega izobraževanja, letos pa posredujejo tudi poročilo o delu glasbene šole in šole s prilagojenim programom.

V poročilu o delu osnovnih šol so podatki primerljivi za šolsko leto 1980/81, 1981/82 in 1982/83. Povprečno število učencev na oddelke letno narašča, občinsko povprečje pa je bilo v šolskem letu 1981/82 28,13 učencev na oddelke. Zanimiv pa je bil tudi podatek, koliko oddelkov je v naši občini s 36 učenci in v katerih šolah so ti oddelki.

V tem šolskem letu je bilo v COS vključenih 64.998 % učencev, v oddelke podaljšane bivanja 1,71 %, torej

skupaj 2.226 učencev ali 66,71 %. V šestih osnovnih šolah je zaposlenih 176 pedagoških in strokovnih delavcev, od tega: 71 učiteljev razrednega pouka, 3 učitelji z neustrežno izobrazbo, 82,5 učiteljev predmetnega pouka, 13 predmetnih učiteljev z neustrežno izobrazbo, 6 ravnateljev, 2,5 pomočnika ravnatelja, 18 strokovnih delavcev.

V tem šolskem letu je študij dokončalo 5 učiteljev, strokovni izpit pa je opravilo 25 pedagoških delavcev.

Poročilo navaja tudi materialne in prostorske probleme, navaja pa tudi, da se vse šole, v skladu z možnostmi, lepo vraščajo v okolje. Povezujejo se s krajevnimi skupnostmi, OZD in DPO v kraju. Delovne organizacije, s katerimi osnovne šole uspešno sodelujejo, so: Železarna, Kovin, KZK Kranj, LIP Bled-obrat Mojstrana, Gorenjka — TOZD Žičnice in tako sodelovanje si želijo ustvariti še z drugimi organizacijami in skupnostmi.

Poročilo nadalje obravnava poleg učnih uspehov tudi strokovne priprave šol in učiteljev ter delo strokovnih organov ter v zaključku izpostavlja probleme, odprta vprašanja in predloge za izboljšanje vzgojnoizobraževalnega dela.

POROČILO O STANJU IN PROBLEMATIKI V SREDNJIH ŠOLAH V OBČINI JESENICE IN RAZDOVLJICA V ŠOLSKEM LETU 1981/82

V šolskem letu 1981/82 smo začeli uresničevati reformo srednjega šolstva. Novi programi so za vse učence vpeljali predmete tako imenovane skupne vzgojnoizobraževalne osnove (SVIO) kot obvezno sestavino vseh programov na začetku usmerjenega izobraževanja. V skladu s potrebami po strokovnih kadrih je bila po dolgotrajnih razpravah oblikovana mreža šol, ki je upoštevala tudi kapacitete že obstoječega šolskega programa in bližino šolanja za učence. Na Jesenicah se izobražujejo učenci v 8 programih v 6 usmeritvah. Dva od 8 programov sta skrajšana in sta na nek način nadomestila bivšo šolo za metalurške delavce. Dva programa, elektroenergetika in naravoslovno-matematična tehnologija, sta dislocirana oddelka šolskega centra Iskre in Gimnazije v Kranju. Tako mreža šol ni idealna in pomeni kompromis med željami in možnostmi.

Poleg podatkov o številu učencev v starih in novih VIP, je v poročilu obravnavana tudi kadrovska in materialna problematika. V naši občini se je število pedagoških delavcev v primerjavi s preteklim letom zmanjšalo za 67 (32 %). Zmanjšanje gre v največji meri na račun učiteljev v pogodbenem razmerju, deloma pa tudi zaradi zmanjšanja števila oddelkov 1. letnika (CSS) in spremenjenega predmetnika. Vse šole so se v skladu s programom opremljanja lotile adaptacije in opremljanja obstoječih učilnic. V okviru načrtovane združitve srednjih šol so šole že v šolskem letu 1981/82 poleg izmenjave kadrov reševale tudi prostorske probleme. Tako so učenci zdravstvene šole imeli pouk na CSS, telovadbo pa tudi na OS Tone Čufar. Podobna situacija je tudi v novem šolskem letu. Zato šole pospešeno pripravljajo združitve tudi iz teh razlogov.

Vsako novost spremljajo pomanjkljivosti, tako tudi to poročilo navaja, da so šole kasnele z letnimi delovnimi načrti, še posebno šibko pa je sodelovanje učencev pri oblikovanju delovnih načrtov. Ugotovitve in spremljave nekaterih VIP v prvem letniku kažejo, da mnogi učenci niso bili dovolj pripravljeni na zahtevnost predmetov skupne vzgojnoizobraževalne osnove, zato so že med šolskim letom izstopili, se preusmerili v skrajšane programe ali v drug srednji program, kjer so pričakovali lažjo zahtevnost. Preusmerjanje je potekalo v sodelovanju s starši in študentstvom z namenom, da bi se učenci usposabljali po programih, ki so jih sposobni uspešno zaključiti, ne da bi ob tem izgubili leto. Tako so na ŽIC ob polletju ustanovili oddelke SKR programa, obdelava kovin in upravljanje strojev, kamor se je preusmerilo 20 učencev iz srednjih programov. Ni pa bilo v tem letu primera, da bi se učenec preusmeril iz SKR v SR program.

POROČILO O STANJU IN PROBLEMATIKI OSNOVNE ŠOLE POLDE STRAŽIŠAR

V 8 oddelkih te šole je bilo vključenih 56 učencev, od tega kar 32 vozačev. Na šoli delujejo tudi 1 oddelke delovnega usposabljanja z 8 učenci. Vsi učenci so v šoli prejeli malico, 20 do 22 učencev pa tudi kosilo. To so

predvsem učenci, ki so bili v oddelku podaljšane bivanja. Na tej šoli dela 11 ortopedov, od katerih 3 defektologinje z visoko izobrazbo. Poročilo navaja, da ima ta šola na Gorenjskem najslabše materialne pogoje dela, ker ne razpolaga z nikakršnimi prostori za rekreacijo in telesnovzgojno dejavnost, nima niti primernih zunanjih površin, saj je v neposredni bližini Železarne. Predvidena novogradnja v srednjeročnem planu je kasneje izpadla zaradi pomanjkanja sredstev.

Kljub slabim materialnim pogojem je šola poleg uspešnega izvajanja pouka izvajala programe v bogatih vsebinah ostalih dejavnosti. Posebna pestrost je bila dosežena na področju interesnih dejavnosti, v katere so vključeni vsi učenci te šole. Na šoli je delovalo tudi ŠSD, po programu, ki ga je sestavil mentor ob sodelovanju učencev. Na tem področju so potekale integracijske oblike povezovanja s šolami v občini ob organizaciji raznih tekmovanj. ŠSD Polde Stražišar je na tekmovanju teh društev bilo nagrajeno s srebrno plaketo.

Popostritev vzgojnoizobraževalnega dela v šoli pomenijo tudi tečajne oblike, v katerih se učenci usposabljujejo in pridobivajo osnovna znanja iz prve pomoči in zaščite, plavanja in smučanja. Izredna skrb je namenjena izvajanju zdravstvenega varstva učencev.

V zaključnem delu poročila je navedeno, da je šola kljub heterogenosti populacije glede na mentalne, emocionalne, socialne in fizične lastnosti učencev, uspešno uresničevala vzgojnoizobraževalne smotre, namenjene rehabilitaciji učencev z različnimi vzgojnimi primanjkljaji. Razvijala je njihove spoznavne sposobnosti, blažila in odpravljala motnje v razvoju teh učencev, jih navajala na uporabo pridobljenega znanja in razvijala tiste praktične sposobnosti in spretnosti, ki bodo tem učencem pomagale pri usmerjanju v poklice.

LETNO POROČILO O REZULTATIH VZGOJNOIZOBRAŽEVALNEGA DELA POSLOVANJE GLASBENE ŠOLE JESENICE

Glasbena šola deluje kot matična šola in ima še dva dislocirana oddelka v Kranjski gori za pouk klavirja, harmonike in nauka o glasbi, v Žirovnici pa za pouk blok flavte in nauka o glasbi. Preko ZKO in pod strokovnim vodstvom glasbene šole Jesenice pa poteka tudi organizacija glasbenega pouka v Kanalski dolini in na Koroskem. Glasbeno šolo je v šolskem letu 1981/82 obiskovalo 251 učencev ali 7,68 % šoloobveznih otrok, kar je za 1,48 % več kot je povprečje v regiji. Šola zelo dobro sodeluje s starši in krajevnimi skupnostmi, za katere je priredila več uspešnih nastopov. Posebnih problemov šola ne navaja, razen občutnega po-

manjkanja učiteljev glasbe in pomanjkanja ustrezne literature.

Na šoli deluje skupnost učencev, ki daje dobre predloge za notranje življenje in delo na šoli. Pedagoški kader upošteva njihova mnenja in predloge. Predvsem pa se je skupnost izkazala pri organizaciji in obisku zaključnega koncerta. Učni uspeh je zelo dober, prav tako obisk, osep ni omembe vreden. Glasbena šola zelo dobro sodeluje z osnovnimi šolami, predvsem v pridobivanju učencev za deficitarne instrumente.

Vsa štiri poročila so izredno zanimiva, vsebinsko bogata in odražajo dejansko stanje naših vzgojnoizobraževalnih organizacij. Vsem delegatom priporočamo, da jih proučijo in z vsebino seznanijo tudi ostale sodelavce.

Gradivu je priloženo tudi poročilo o organizaciji šole v naravi, ki ga je pripravil VIZ Jesenice. Tudi s tem poročilom, ki je bilo sicer podano že na prejšnji seji skupščine, naj vodje delegacij seznanijo svoje delegate o prizadevanosti organizatorjev in pomembnosti te oblike vzgojnoizobraževalnega dela.

PROGRAM DELA OBEH ZBOROV SKUPŠČINE IZOBRAŽEVALNE SKUPNOSTI JESENICE V LETU 1983

V skladu s poslovnikom za delo skupščine izobraževalne skupnosti, njenih zborov in organov je posredovan v razpravo okvirni program dela obeh zborov skupščine izobraževalne skupnosti Jesenice za leto 1983, opredeljen za posamezno četrtletno obdobje. Konkretno roko pa bo določalo predsedstvo skupščine glede na periodične delovne načrte.

V program dela so vključene naloge, ki jih zakoni in drugi dokumenti nalagajo skupščini izobraževalne skupnosti, nekatere naloge pa izvirajo iz že ustaljenih oblik dela skupnosti. Tako program dela vsebuje naloge iz naslednjih področij:

— naloge, ki urejajo finančne zadeve,

— naloge, katerih osnova so sprejeti zakoni in drugi predpisi in s katerimi se izobraževalna skupnost vključuje z izvajanjem svojega programa,

— razna poročila in ostale aktualne naloge.

V tem letu sta prvič načrtovani dve temi, s katerima skupnost želi sodelovati kot četrti zbor skupščine občine Jesenice. Predsedstvo predlaga skupščini, da predloži predlog programa dela skupščine obravnava in sprejme, oziroma ga po potrebi še dopolni.

Gradivu za 4. sejo skupščine izobraževalne skupnosti Jesenice je priložen tudi predlog možnih kandidatov za imenovanje v svet šole v širši sestavi, in sicer za vse osnovne šole in glasbeno šolo Jesenice, predlog komisije za izvedbo razpisa za delovno mesto strokovnega delavca izobraževalne skupnosti Jesenice pa bo podan na seji.

SEJA SKUPŠČINE SKUPNOSTI OTROŠKEGA VARSTVA

Osnutek dodatka k samoupravnemu sporazumu o temeljih plana SOV Jesenice za obdobje 1981—1985 o izvajanju programa skupnosti v letu 1983

Prihodnje leto bodo dogovorjene cilje, naloge in obseg dejavnosti družbenega varstva otrok uresničevali v zelo težkih pogojih gospodarjenja. V jeseniški občini smo sicer že upoštevali prednostni položaj te družbene dejavnosti z zagotavljanjem mest v vrtcih in šolah. Vendar je za odgovorno izvajanje te dejavnosti potrebno zagotoviti vsaj toliko sredstev, kolikor jih je potrebno za nemoten potek dejavnosti družbenega varstva otrok. Osnutek dodatka k sporazumu (s predvidenimi nalogami in sredstvi) je bil oblikovan konec novembra, v začetku tega meseca pa ga je bilo treba uskladiti z novimi usmeritvami. Zato je bilo treba prvotno predvideni znesek za izvajanje občinskega programa skupnosti otroškega varstva zmanjšati za približno 1,4 milijona dinarjev, kar pogojuje tudi zmanjšanje obsega dejavnosti.

Pregled teh razlik prikazujemo v tabeli (zaokroženo in prikazano v milijonih dinarjev).

	osnutek (26/11-1982)	zmanjšanje za	spremenjeni osnutek
zagotovljeni program	35,5	0,6	34,9
dogovorjeni program	40,7	0,5	40,2
dodatni program	5,3	0,2	5,0
skupne naloge	81,1		80,1
skupaj	84,6	1,4	83,2

Zato bo treba zmanjšati:

- obseg minimalnih denarnih pomoči (za 616 tisoč dinarjev),
- sredstva za materialne stroške v vrtih (za pol milijona), del manjkajočih sredstev pa bodo morali prispevati starši k oskrbi in ceni ter
- število oddelkov za 80-urni program (iz prvotno predvidenih 6 oddelkov na 4) in sredstev za humanitarne organizacije in druge dogovorjene naloge (zmanjšanje bi zneslo 284 tisoč).

Vrednost občinskega programa naj bi torej znašala 83,2 milijona dinarjev, kar predstavlja 10 % nominalno rast sredstev v primerjavi z letošnjim letom.

Delovni načrt SOV za leto 1983 — osnutek

Dejavnost skupščine (in s tem uporabnikov in izvajalcev družbenega varstva otrok) ter njenih organov bo prihodnje leto usmerjena zlasti v uresničevanju naslednjih nalog:

- zagotavljanje pravic do minimalnega obsega denarnih pomoči in do zagotovljenega programa za vse otroke,

- usmerjanje sredstev iz dohodka OZD in krajevne skupnosti za zagotavljanje družbene skrbi za predšolske otroke,
- sofinanciranje varstva in prehrane ter zagotavljanje drugih funkcionalnih oblik pomoči otrokom iz socialno ogroženih družin.

Zato bo treba preiti na preusmerjanje sredstev denarnih pomoči predšolskim otrokom v funkcionalno obliko pomoči.

Potrditev sklepa odbora za razvoj družbenega varstva otrok SOV Jesenice o 22. členu samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih svobodne menjave dela za opravljanje vzgojnovarstvene dejavnosti v občini Jesenice

Skladno s priporočilom prejšnje seje skupščine skupnosti otroškega varstva, da odbor za razvoj družbenega varstva otrok prouči pobudo delegacije KS Rateče za spremembo 19. člena sporazuma o svobodni menjavi dela, ta odbor predlaga naslednjo spremembo: vsi v tujini zaposle-

ni delavci, ki imajo otroke vključene v vzgojnovarstveno organizacijo oziroma snote, plačujejo 80 % oskrbne cene od dne, ko se zaposlijo v tujini.

Analiza delovanja delegatskega sistema v SOV Jesenice

V tem mandatnem obdobju je bilo na dosedanjih treh sejah skupščine skupnosti otroškega varstva povprečno 67 % prisotnost (52 delegatskih mest, povprečno udeležba 35 delegatov). Naj pri tem omenimo še, kolikšna je bila prisotnost delegatov iz Železarne (po ugotovitvah CPSI). Na dve seji je prišlo 8 delegatov od 10 delegiranih, toliko delegatskih mest imajo tudi temeljne organizacije in delovne skupnosti v Železarni v skupščini skupnosti otroškega varstva, na eno sejo pa vseh devet delegiranih delegatov. V kratki analizi je poleg ugotovitev o stanju naštetih tudi nekaj predlogov in pobud, kako izboljšati delovanje delegatskega sistema in delegatskih odnosov. Uresničimo te predloge z akcijo!

CPSI
N. Dejak

SEJA SKUPŠČINE RAZISKOVALNE SKUPNOSTI

Delegati za skupščino občinske raziskovalne skupnosti Jesenice se bodo v sredo, 22. decembra, ob 16. uri (v konferenčni sobi Skupščine občine Jesenice) sestali prvič po konstituantni seji. Konferenca delegacij na ravni Železarne bo v torek, 21. decembra, ob 13. uri v salonu restavracije Železarne. Tako bo torej ta konferenca v roku enega tedna zasedala kar dvakrat (13. decembra je bila seja konference namenjena obravnavi gradiva za drugo sejo skupščine posebne raziskovalne skupnosti za energetiko, mineralne surovine in metalurgijo).

Delegacije za SIS za raziskovalno dejavnost so prejele v obravnavo naslednje:

- dopolnilne volitve delegatov v delovna telesa občinske raziskovalne skupnosti,
- določitev sredstev za kritje stroškov delovanja ORS,
- aktivnost OZD na področju raziskovanja,
- predlog plana nalog za leto 1983 in tekoče srednjeročno obdobje,
- osnutek samoupravnega sporazuma o ustanovitvi ORS Jesenice,
- imenovanje delegata za Klub samoupravljalcev.

V nadaljevanju navajamo obrazložitev, ki so jo delegacije prejele v zvezi z osrednjimi točkami dnevnega reda.

— za vračilo potnih stroškov delegatom	8.000 din
— za sestavo samouprav. aktov (pogod. dela)	20.000 din
— administrativna dela (pogodbena)	10.000 din
— vodenje blagajne (pogodbena dela)	3.000 din
— materialni stroški, poština	2.000 din
— članarine	1.000 din
— poravnava dolgov iz prejšnjega mandatskega obdobja	6.000 din
Skupaj:	50.000 din

Sklep o višini sredstev, ki jim sme ORS Jesenice koristiti za pokrivanje naštetih stroškov, je treba posredovati službi družbenega knjigovodstva Jesenice. Na osnovi tega sklepa bodo lahko koristili finančna sredstva, ki so ostala neizkoriščena na ziro računu ORS še iz prejšnjega mandatskega obdobja.

AKTIVNOST ORGANIZACIJ ZDRUŽENEGA DELA NA PODROČJU RAZISKOVANJA

Občinska raziskovalna skupnost Jesenice v sedanjem sestavu še ni povsem zaživela (delovna telesa bodo dokončno oblikovana šele na 1. skupščini ORS), zato nam tudi še ni uspelo zbrati podatkov o razvojni in raziskovalni programih OZD v občini. Da bi dobili osnovne podatke o teh programih in se eventualno dogovorili tudi za nove programe, ki naj bi jih izvajali v sedanjem srednjeročnem obdobju, je bil med ORS in izvršnim svetom skupščine občine Jesenice sklenjen dogovor, da bomo sklicali sejo, na katero bodo vabljene predstavniki delovnih organizacij in drugi, ki bi lahko karkoli prispevali k pripravi raziskovalnih in razvojnih programov. Ti naj bi zajemali:

- raziskave s področja proučevanja bivalnih pogojev in ohranitve zdravlega okolja,
 - raziskave s področja kmetijstva in gozdarstva,
 - raziskave s področja energetike,
 - raziskave s področja prestrukturiranja gospodarstva,
 - raziskave s področja turizma, gostinstva in trgovine.
- Pri izvedbi raziskovalnih nalog se bomo skušali povezati z ostalimi ORS na področju gorenjske regije in SR Slovenije, da bi sorodne programe združili z namenom izogniti se podvajanju raziskav in da bi racionalne trošili razpoložljiva sredstva.

PREDLOG PLANA NALOG ZA LETO 1983 IN TEKOČE SREDNJEROČNO OBDOBJE

Razvojno-raziskovalna dejavnost v občini Jesenice

Pretežni del plana nalog ORS Jesenice mora biti sestavljen iz raziskav, ki jih v občini Jesenice načrtujejo porabniki — TOZD in drugi — za zadovoljevanje svojih raziskovalnih potreb. V planu ORS morajo biti zajete tako tiste naloge, za katere se porabniki neposredno (preko svobodne menjave dela) dogovorijo z izvajalci, kot tudi tiste, za katere poišče izvajalce ORS. Da bi ugotovili, kakšno je stanje razvojno-raziskovalne in inventivne dejavnosti v občini Jesenice, je potrebno zbrati podatke o organiziranosti, kadrovskem sestavu, planiranju, finančnih vprašanjih in delovanju te dejavnosti v organizacijah združenega dela. Podatki o razpoložljivih kadrih nam bodo pokazali, katere raziskave lahko opravimo v naši občini in za katere je potrebno iskati izvajalce drugod. Tako zbrani podatki bodo dali celovito sliko o razvojno-raziskovalnem in inovacijskem delu v občini.

Analiza strukture proizvodnih procesov v občini Jesenice in izdelava predloga prednostnih proizvodnih procesov.

Naloga je dolgoročna in naj bi se izvajala v sodelovanju s preostalimi gorenjskimi občinami. Prvi del naloge je bil že izveden v občinah Kranj in Trzin, občini Radovljica in Škofja Loka pa sta študiji o možnosti razvoja v teh dveh občinah naročili prva pri Inštitutu za ekonomska raziskovanja Ljubljana, druga pri Razvojnem centru v Celju. Jeseniška občina k tovrstnim preiskavam še ni pristopila. Cilj študije naj bi bil:

- postaviti model ocenjevanja ekonomičnosti proizvodnih procesov,
- na osnovi gospodarnosti proizvodnih procesov oceniti, katere pro-

cese v prihodnje razvijati, katere pa opuščati.

Stroški za vso gorenjsko regijo so predvideni na 10,4 milijona dinarjev, od tega bi odpadlo na jeseniško občino v prvem letu preiskav 1,8 milijona dinarjev, v drugem in tretjem letu pa po 0,6 milijona dinarjev. Ker v letu 1983 ne bomo razpolagali z zadostnimi sredstvi, se realizacija te naloge odloži.

Dolgoročna oskrba občine Jesenice z energijo

Cilj naloge je predvideti najracionalnejšo oskrbo potrošnikov (široke potrošnje in energije) z energijo, (električno, trdna, tekoča in plinasta goriva) in racionalno gradnjo komunalnih energetskih sistemov v posameznih obdobjih do leta 2000. Predlagamo, da se z realizacijo te raziskave prične v letu 1983.

Možne lokacije za gradnjo malih hidroelektrarn in možnost koriščenja energije vetra in sonca

Čedalje težji pogoji pridobivanja in vedno višja cena energije postavljajo v ospredje smotrno koriščenje energije, ki jo nudi narava. Ugotoviti je potrebno:

- kateri vodotoki so primerni za lokacijo malih elektrarn (ki imajo velik pomen tudi za SLO) in katere lokacije so energetsko in ekonomsko optimalne.

- ali je energija vetra in sonca na različnih lokacijah v jeseniški občini zadostna, da se jo ekonomsko splača izkoriščati.

Surovinski viri in dolgoročna preskrba občine Jesenice s kamniti agregati za potrebe gradbeništva in IGM

Železarna Jesenice je ponudila jeseniškim gradbenim delovnim organizacijam koriščenje kamnoloma pod Mežaklo. Ker Jesenice s kamninami niso ustrezno preskrbljene, predlagata delovni organizaciji Gradis in Gradbenc raziskovalno nalogo o smotrnosti koriščenja kamnoloma.

Železarski globus

ZVEZNA REPUBLIKA NEMČIJA

V zahodnonemški železarni Neunkirchen Eisenwerk AG, ki pripada železarski družbi Arbed Saarstahl, je pričela pred kratkim uspešno obratovati predelana Morganova žična proga z visoko storilnostjo. Pri tem je bila prvič na svetu dosežena končna hitrost valjanja 114 m/s in s tem tudi svetovni hitrostni rekord. Prejšnja končna hitrost valjanja je bila 80 m/s. V valjarni valjajo žico iz kvalitetnih jekel.

LATINSKA AMERIKA

Na zadnji konferenci združenja železarske industrije Latinske Amerike ILAFA, ki je bila v septembru v glavnem mestu Venezuele Caracasu, je bilo med drugim tudi povedano, da je železarska industrija dežel tega področja sveta v najhujši krizi, odkar so pričeli z njeno intenzivno izgradnjo v obdobju po drugi svetovni vojni. Za letošnje leto pričakujejo, da bodo izdelali okoli 27 milijonov ton surovega jekla, kar je na isti ravni, kot leta 1981 in za skoraj 2 milij. ton manj, kot leta 1980, ko je bila dosežena rekordna proizvodnja. Glavni vzrok za to so zmanjšana poraba doma in na tujem, restriktivna finančna politika industrijsko razviti dežel in visoke obresti za posojila.

Odstranjevanje zaščitne pločevine v valjarni debele pločevine (Foto I. Kučina)

SEJA SKUPŠČINE SKUPNOSTI SOCIALNEGA SKRBTVA

V torek, 21. decembra, ob 16. uri bo četrta seja skupščine skupnosti socialnega skrbstva Jesenice (v sejni dvorani skupščine občine Jesenice), konferenca delegacij na ravni Železarne pa bo isti dan zjutraj (ob 6.15 uri) v salonu restavracije Železarne. Na dnevnem redu je kar precej zadev:

- rebalans finančnega načrta skupnosti socialnega skrbstva Jesenice za leto 1982,

- osnutek dodatka k samoupravnemu sporazumu o svobodni menjavi dela za valorizacijo cen storitev v letu 1983 s splošnimi socialnimi zavodi in zavodi za usposabljanje, ki opravljajo storitve za uporabnike skupnosti socialnega skrbstva Jesenice,

- valorizacija stalnih družbenih denarnih pomoči za leto 1983,

- predlog za brezplačni prenos opreme — osnovnih sredstev in drobnega inventarja od skupnosti socialnega skrbstva Jesenice na center za socialno delo Jesenice,

- samoupravni sporazum o enotnih merilih za oblikovanje denarnega dodatka oskrbovancem v socialnih zavodih v SR Sloveniji,

- sprememba pravilnika o družbenih materialnih pomočeh v občinski skupnosti socialnega skrbstva Jesenice,

- povračilo stroškov delegatom, ki so delegirani na seje zborov in drugih delovnih teles skupščine skupnosti socialnega skrbstva Jesenice,

- ustanovitev strokovne skupine za postpenalno (pokazensko) pomoč.

REBALANS FINANČNEGA NAČRTA SKUPNOSTI SOCIALNEGA SKRBTVA JESENICE ZA LETO 1982

Načrtovani prihodki (20 milijonov dinarjev) bodo v letošnjem letu za milijon dinarjev večji (zaradi že sprejete valorizacije sredstev in prenosa sredstev iz ukinjenega rezervnega sklada). V predlogu rebalansa in njegovi obrazložitvi je prikazano, katerim nalogam naj bi namenili ta sredstva ter razlogi za to (npr. valorizacija denarnih pomoči in vrednosti posameznih nalog).

OSNUTEK DODATKA K SPORAZUMU O TEMELJIH PLANA

Za izvedbo programa skupnosti socialnega skrbstva bomo prihodnje leto združili približno 22 milijonov dinarjev, kar predstavlja 10 % nominalno rast glede na letošnje leto. Vrednost posameznih programov in rast glede na letošnja sredstva je naslednja (zaokroženo in prikazano v milijon dinarjih):

enotni program	vrednost	%
in solidarnost	7,0	11
program skupnih nalog	0,6	7
občinski program	14,3	9,5

Nobena od planskih nalog ni izločena, izvajati pa jih bo možno le v okviru razpoložljivih sredstev, in sicer selektivno.

IZHODIŠČA ZA VALORIZACIJO CEN STORITEV V ZAVODIH

Skladno z resolucijskimi usmeritvami naj bi izvajalci zavodskega varstva upoštevali pri valorizaciji cen storitev v prihodnjem letu naslednjo rast:

- v socialnih zavodih največ do 11,5 %
 - v zavodih za usposabljanje pa največ do 9 %
- (v primerjavi s povprečnimi sredstvi v letošnjem letu).

VALORIZACIJA DRUŽBENIH DENARNIH POMOČI ZA LETO 1983

Predlagano je, da se od 1. januarja 1983 dalje poveča mesečni znesek družbene denarne pomoči za 8 %, tako da se pomoč:

- kot edini vir preživljanja poveča s 4.300 dinarjev na 4.650 dinarjev

(ocenjeno je, da bo v jeseniški občini prejelo to pomoč 20 občanov)

- ter kot dopolnilni vir z 2.150 dinarjev na 2.325 dinarjev (to pomoč bo prejelo predvidoma 80 občanov).

PREDLOG ZA BREZPLAČNI PRENOS OPREME

Pred letom dni je skupščina skupnosti socialnega skrbstva Jesenice ustanovila center za socialno delo kot delovno organizacijo za področje socialnega skrbstva (iz delavcev strokovne službe).

Center je letošnje leto v ustanavljanju, do konca leta pa se bo ta delovna organizacija konstituirala. S sredstvi, ki so jih uporabljali delavci v strokovni službi skupnosti, je doslej upravljala skupnost socialnega varstva, ker po zakonu o združenem delu delovna skupnost strokovne službe ne more imeti nobenih trajnih virov poslovnih sredstev. Zaradi statusnih sprememb je treba sedaj izvesti knjižni (in ne fizični) prenos sredstev iz skupnosti socialnega skrbstva na center za socialno delo.

SAMOUPRAVNI SPORAZUM O ENOTNIH MERILIH ZA OBLIKOVANJE DENARNEGA DODATKA OSKRBOVANCEM V SOCIALNIH ZAVODIH V SRS

S sprejemom tega sporazuma bodo dogovorjena enotna merila in izhodišča pri zagotavljanju denarnega dodatka »žepnine« oskrbovancem v socialnih zavodih v vsej Sloveniji. Za prihodnje leto je po tem sporazumu določena enotna višina »žepnine« 500 dinarjev mesečno za vsakega upravičenca, vsako leto pa bo usklajena skladno z dogovorjenimi merili.

SPREMEMBA PRAVILNIKA O DRUŽBENIH MATERIALNIH POMOČEH

Predlagane so take spremembe, ki se nanašajo na »žepnino«. Tako bo pravilnik usklajen z že omejeno opredelitvijo denarnega dodatka.

POVRAČILO STROŠKOV DELEGATOM

Skladno s priporočilom Skupščine Jesenice je predlagano, da bo delegatom, delegiranim na seje skupščine skupnosti socialnega skrbstva ter delegatom organov skupščine priznana le pravica povračila dejanskih prevoznih stroškov javnih prevoznih sredstev (doslej je bila poleg tega priznana tudi sejnina, ki pa so jo delegati na pobudo konference delegacij v Železarni in po sklepu skupščine skupnosti namenili socialnemu zavodu dr. Franceta Berglja).

USTANOVITEV STROKOVNE SKUPINE ZA POKAZENSKO POMOČ

Skladno z novim konceptom sodobnega obravnavanja obsojencev po nanašajoči kazni je potrebno sodelovanje različnih dejavnikov že od začetka prestajanja kazni. To sodelovanje poteka uspešno s centri za socialno delo, s posebnimi strokovnimi skupinami pa bi vključili še ostale. V jeseniški občini naj bi ustanovili pri skupnosti socialnega skrbstva petčlansko strokovno skupino, ki bi jo sestavljali predstavniki centra za socialno delo, stanovanjske in zdravstvene skupnosti, skupnosti za zaposlovanje ter večje delovne organizacije (Železarne). Dejavnost pa bi bila usmejena v zagotavljanje minimalnih življenjskih pogojev obsojencem po prestani kazni, da bi tako zmanjšali povratništvo.

CPSI
N. Dejak

POJAV DOMOBRANSTVA IN NJIHOVE PRVE POSTOJANKE NA GORENJSKEM

Odlomek iz knjige Kokrški odred

To je zaleglo: poslej so Jerovškovi imeli mir. Komandir Ilija je ob neki priložnosti Ludvikovi mami celo izjavil, da je »vsa zelo trmast in samo on se nam še ni prijavil«.

Pokazalo se je torej, kakor v takih razmerah že večkrat, da ena sama brigada ne zadostuje za izvedbo tako širokopoteznega načrta, kajti ob dobri obveščevalni službi so domobranci tudi od Nemcev dobili hitro in učinkovito pomoč. Akciji pa je tudi škodilo, ker v njej ni sodeloval vsaj tisti del Kokrškega odreda, ki je poznal teren pod Kravcem. To pa je bil 2. bataljon. Ker tam ni bilo drugih enot, se je Šlandrova brigada morala razdeliti po širokem, ravnem in s cestami na gosto preprečenem ozemlju. Zato poveljevanje in akcija sama nista mogli biti zadosti učinkoviti.

Kljub temu pa je brigada precej razbila domobrantsko moralo in uničila tudi več gospodarsko-prometnih objektov, poglavito pa je bilo, da je v Zalogu uničila četniški štab in pri tem zaplenila precejšnjo zalogo streliva. Prebivalci Cerkelj in okolice so prav 4. oktober kot spomin na napad Šlandrove brigade na domobrantske postojanke in na uničenje četnikov v Zalogu izbrali za krajevni praznik.

Škoda je le, da brigada podobnega napada skupaj vsaj še s Kokrškim odredom v prihodnjih tednih ni ponovila. Toda skupno s Zidanskovo brigado je že 10. oktobra 1941 dobila nerazumljivo povelje, da morata brigadi ohraniti prek Save na Dolenjsko. Že tako ogroženo ozemlje je bilo poslej še bolj izpostavljeno domobrantskemu nasilju.

Prav isti večer in približno v istem času, ko se je Šlandrova brigada izpod Kravca bližala ciljem svojih napadov, je skupina borcev 2. bataljona Kokrškega odreda prišla v akcijo le nekaj kilometrov od Cerkelj. Tudi borci KO, ki so taborili nad Močjanec, niso vedeli, da je v teh trenutkih cerkljansko okolico že preplavila Šlandrova brigada. V prvem mraku, ko še ni pokalo, se je oddelek borcev KO približal cesti med Velesovim in Miljami. To je bila štiriglava patrolja 2. čete 2. bataljona KO, ki je hotela minirati bližnji transformator. Med ogledovanjem kraja pa se je iz Cerkelj, veselo prepevajoč z brzostrelko prek ramen, pripeljal na kolesu domobranec. Partizani so ga presenetili in razorožili. Zvezan je potem moral počakati, da je patrolja zaminihala transformator, ki pa se ni zrušil. Poškodovan pa je bil vendarle tako, da ni bil več uporaben. Ujetega domobranta je zaslislalo naglo vojaško sodišče 2. bataljona KO; povedal je marsikaj uporabnega, nato pa je bil ustreljen.

Takoj zatem se je tudi 2. četa 2. bataljona KO z levega brega Kokre premaknila pod Storič, kjer se je spet združila s preostalim delom bataljona.

Le nekaj ur za akcijo borcev Kokrškega odreda so tudi po tej cesti pri-

tiskali Nemci, da bi pomagali domobrantskim postojankam. Ko so prišli do Velesovega, jih je začela obstreljevati zaseda šlandrovec, a se je nato umaknila.

Preostali del 2. bataljona KO, to je 1. četa z nekaterimi novinci, ki jih je bilo v začetku oktobra vedno več, je medtem nad Trčičem preiskoval teren, da bi dobil zgubljena padala z orožjem, ki so ga pred dnevi odvrkla zavezniška letala. Enota, ki je štela 70 borcev, je proti Dolgim njivam vodil namestnik komandanta Anton Lakota-Marjan. Temu opravilu, ki sicer ni bilo preveč nevarno, zato pa po odročnem hribovju toliko bolj utrudljivo, se je pridružilo tudi več mobilizirancev, ki jih je tiste dni poslal v enote okrajni komite Trčič.

Po večernem iskanju je 5. oktobra zvečer na območju Dolgih njiv najprej našla pet padal, potem pa še nekaj. V njih so bile tri ameriške brzostrelke, večja množina nabojev za različno orožje, minerski material, nekaj vojaških hlač in perila, 10 paror čevljev in 10 odev. Tudi nekaj tehničnega materiala za radijske oddajne postaje so našli. Čisto nazadnje so odkrili še eno padalo, v njem pa so bile 4 mazur puške ter 4850 različnih nabojev. Ta materialna okrepitev bi bila še dosti večja, če bi bil Kokrški odred tedaj zavezniškimi letalci imel boljše zvezo in signalizacijo in če velik del netočno odvrženega orožja ne bi bili dobili Nemci.

Nekaj novega avtomatskega orožja so borci 2. bataljona takoj preiskusili. Posebno so jih zanimala težke in precizno izdelane ameriške brzostrelke. Delovale so odlično.

Vendar pa se je kmalu pokazalo, da niso preveč praktične. Že pri rahlem stresu so se rade same sprožile, zaradi česar bi bil kmalu ob življenjske mladi in hrabri borec Lojze Vebber, rojen 1927. leta v Sori pri Medvadah.

Ves ta material je bil nato porazdeljen vsem enotam. Štab odreda je dobil 550 nabojev za angleške brzostrelke, vsak bataljon pa po 400 do 500 različnih nabojev. Vsem trem bataljonom je bil razdeljen tudi minerski in drug material.

Največ pa je dobil 2. bataljon, ki je tudi največ pripomogel, da je bilo to orožje z drugo opremo odkrito in da je prišlo v partizanske roke. Za primer naj navedemo, kako so bile tedaj razdeljene brzostrelke, to najbolj zaželeno orožje. Kriterij so bili borbenost, potreba, a tudi položaj. Temu bataljonu sta ostali dve ameriški brzostrelki, eno je dobil Ivan Starman-Lord, drugo pa sekretar SKOJ. Angleške brzostrelke, ki so bile tedaj na novo razdeljene, pa so dobili Alojz Koblar-Marjan, Janko Bogataj in Matevž Rozman. Seveda so bili ob tem razdeljevanju potrebni sestanki, kajti delitev je bila vedno in na vseh ravneh dosti delikatna zadeva.

Prvi bataljon pod Stolom, ki je v začetku oktobra štel 134 borcev, potem pa vsak dan več in je bil razporejen v tri čete, je nadaljeval z mobilizacijo in urjenjem enote, predvsem

z minerskimi akcijami, ki so najbolj učinkovale. Minersko-sabotažna dejanja so v tem bataljonu postajala vse bolj spoštovana specialnost.

Že 1. oktobra zvečer je minerska skupina tega bataljona med postajama Žirovnica in Javornik razušila del železniške proge. Z dvema kilograma eksploziva »808« je uničila 20 metrov tračnic. Sicer je bil namen minirerjev, da bi ta večer hkrati minirali tovorni vlak, a kot govori poročilo, »sta bila oba mehanična sprožilca sabotirana«, zaradi česar to ni uspelo.

Vendar pa je bil promet prekinjen za celih 10 ur.

Dva dni zatem, 3. oktobra zvečer, je ta skupina minirerjev razstrelila železniško progo le 100 metrov stran od prejšnje razstrelitve. Porušeno je bilo 24 metrov proge, zaradi česar je bil promet ustavljen za 6 ur. Iz bataljona so skoraj vsak dan odhajale razne patrolje in postavljale zasede na krajih, kjer bi se lahko srečale s sovražnikom. Največjo bojno srečo je tedaj imela skupina trinajstih borcev, zbrana 4. oktobra iz 1. in 2. čete 1. bataljona ter oborožena s tremi strojnimi in brzostrelko. Zjutraj 5. oktobra se je ob cesti med Leskami in Vrbo razporedila v zasedo tako, da je bila bliže Vrbi. Nekaj pred deveto uro se je iz smeri Lesc na vozu, ki sta ga vlekla dva konja, pripeljalo pet vojaških oseb in neki civilist. Vojaki so pripadali tretji četi 517. bataljona deželnih strelcev v Žirovnici.

Partizanska zaseda je usekala kot eden in z dobrim streljanjem zadela vseh šest ljudi. Rezultat tega je bil: pet mrtvih, med njimi dva podoficirja in civilna oseba; podoficir Rudolf Saidlhuber, ki je čez teden dni prejel črno ranjenjsko značko, pa je bil ranjen. Mrtva sta bila tudi oba konja, voz pa so partizani razbili. Pri tem so borci zaplenili 5 pušk mazurice in nekaj druge opreme.

Tak uspeh je zaseda dosegla predvsem zato, ker »so vsi brez izjeme jurisli naenkrat, nato pa so se brez izjube umaknili«. Tako je o tem napadu ugotovilo bataljonsko poveljstvo.

Tedaj je bilo izstreljenih 163 nabojev in nazadnje sta bili vrženi še 2 ročni bombi. Od tega je bilo porabljenih 45 nabojev za mazur puške, 20 nabojev za italijanske puške, 78 nabojev za angleške puške in 20 nabojev za brzostrelke.

Zaradi tega napada so se Nemci pod Stolom lotili prebivalstva, se pogladi po hišah in preiskovali. Dobili niso ničesar, vendar so aretirali 40 ljudi, ki so jih izročili jeseniškemu gestapu. Ker aretiranim kljub nasilnemu zaslišanju niso mogli dokazati nič oprjemljivega in ker bi po gestapovskem kriteriju morali postreliti preveč talcev, kar 400 do 500, so jih postopoma spustili.

Morala je bataljonu kot tudi med prebivalstvom takoj spet porasla. Nemci pa so se poslej pri opravljanju svojih nalog še bolj pazili.

Kokrški odred tudi tedaj ni deloval skupaj kot celota. Tako borci 2. bataljona, ki so se zadrževali pod Kravcem in na zahodni strani Storič, niso imeli nikakršne zveze npr. s 1. bataljonom, ki je operiral pod Stolom. Oddelki bataljonov so delovali po vsej severni strani Save, dostikrat oddaljeni med seboj tudi po 20, 30 in več kilometrov, poleg tega pa so bili ločeni z rekami in divjimi gorskimi zajetami. Zato kronika vse te enote posebej prikazuje.

(SE NADALJUJE)

Ali je bil deportiranec ali pa domačin Slovenec, ki se ni upal ali tudi ni maral govoriti s temi smrkvci, ki ti primarsirajo v zelenih drilnih uniformah v »ajnsac« (Kartoffeleinsatz). Nekaj jih je prenočevalo v veliki stavbi, ki je služila obenem tudi kot gostilna, ostale dijake pa so nastanili drugod.

— V tem kraju živi prava svojati, vse čveka bindiš! — se je že drugo jutro hudoval Drumlj, ki je prespal izven.

— Se boš pa laže sporazumel, ko boš organiziral za nas kos slanine in izdaten kos kruha in še dober kos česa drugega! — ga je dregal Pichler Hubert, ki je kot meltolar govoril z močnim vzhodnotirolskim naglasom na »še«!

Zdravko se je pripravljaj na obrambo, ker je pričakoval, da bo konec Drumljev napad usmerjen kot vedno spet proti njemu. A tokrat se ni tako zgodilo. Pichler in Kleinlarhar sta ga napadla:

— Mi pripravljamo nalogo iz angleščine, ti nas motiš! —

Pri pobiranju krompirja na razsežnih njivah je sivel dolgočasje. Posebno še, če je bilo oblačno, hladno in je hotelo rosati. Neki hišnik, ki ni bleknil niti besedice, je prinesel za malico dvojni kruhek, z maslom ali spehom. A cel kos je bil take velikosti, da bi ga lahko z eno mladeničev dlanjo pokrili.

— Treba se bo pritožiti na mednarodnem rdečem križu, če nas bodo tako hranili. Angleški vojni ujetniki to naredijo! — je požil Gučej zadnji pičli zalogaj malice.

VALENTIN POLANŠEK

54

ROMAN

KRIŽ S KRIŽI

— Mi pa nismo »prisoner of War« (vojni ujetniki) —, se je izkašljaval angleško Walter v traktorista Francoza, ki je hitro pojedel in nato bral neko knjižico. Drumlja so dodelili k skupini na onem kraju dolga njive. Šarfirer Grečl je tako zapovedal, ker so ga drugi iz dijakove bližine k temu pripravili. Grečl je bil sploh zabaven hajotfirer! Vselej je vidno zardel, preden je zakikirikal povelje, kar je donelo smešno. Potem se je delal strogega, besedoval nekaj in členki nemške slovnice so mu kar tako letali med »der, die, das«, da je bilo veselje. Zato so si upravičeno pošepetavali šalo:

»Tajče šproh švere šproh, do gibc draj artikel das die der tajil holt!«

Ampak hajotfirerja Grečla, ki je le poredko nadomestoval višje čine, so imeli vsi radi. Radi so mu tudi v pouku pomagali. Bil je prijeter, blondinec. Bil je starejši, kot je izgledal.

Neumarja in Tawernerja iz 2. a letnika so najtežje prenašali. Vedno sta nekaj nergala. Če ju nisi razumel in jima drugič spet prijazneje serviral svoj »prosim«, tedaj sta šele začela »lajati po štajersko«.

»O bistvu rajha«. Tako se imenuje naslov današnjega predavanja študijskega svetnika doktorja Alberta Reussa:

Nemški vojak v svojem heroizmu za Evropo kakor tudi domovina v svoji soudeležbi budnega srca doživljata, zavestno ali nezavestno, različno čuto, če morejo videti zgodovinske dogodke, da se oživlja pravi srednjeveški prostor nemškega rajha, v katerega je izžarevala velja nemškega reda. Toda mnogo naporov je treba, zlasti v vzgojnem delu šol, preden bomo premagali zatemnjeno zgodovinsko zavedanje naše preteklosti in da se prevzgojimo iz malodržavniške miselnosti v politično gledanje, ki zajema prostornost ...

V obsejnih področjih rajha, tako tudi v Krainburgu, na ozemlju stare Kranjske krajine, se napolnjuje beseda »Rajh« zopet z novim zvenom ... Urejevalno silo rajha doživljamo pravkar tudi v ponovnem pridobivanju področij ...

— Denn ein Reich lebt ja nicht allein als Obrigkeit, die Gewalt hat über uns. Es lebt als Idee, die Gewalt in uns (Walter Frank) ...

Ako iščemo po jezikovnem korenenu besede »Rajh« (Reich) pridemo preko srednjevisokomenskega »riche« h gotskemu »reiks«, ki ima pomen »kralja« (König). Je zgolj izposojenka iz keltskega »ring«, ki odgovarja latinskemu »rex«, »regis« in ima tudi v indijskem »radja« indogermansko paralelo ...

Srbik definira rajh (das Reich) kot organsko, z isto krvjo prežeto in v isti ideji zakoreninjeno skupnost ...

Stalinova definicija: Rajh je skrajno protislovje tako hierarhije kot anarhije, je oblika hierarhije, ki opredeljuje ljudi ne samo drug poleg drugega, ampak tudi nadreduje, je priznanje dejanja k povelju in pokorščini ...

Zakaj se pustimo ljudje rajha od firerjeve volje voditi?

Zakaj se pokorimo njegovim poveljem? ...

S priznavanjem vodilne volje, kateri se drugi pokorijo, potrjujemo življenjski zakon, ki ga ima krvo no rdijski človek, zlasti pa Germani, zakon o redu. S tem je vsekakor postavljeno vrednotenje, katerega merilo ne pogojujejo zemlja dogajanja, ampak priznavanje nadčloveškega smisla zgodovine in je potemtakem transcendentno vrednotenje. Če gledamo rajh in njegov urejevalni princip kot imanentni življenjski zakon nordijsko — določenega človeka in kot navodilo predvsem za zgodovino okcidenta, je obratno tisočletna bolezen, odkar se je posameznik iztrgal iz tehle vezi, kakor kaže razvoj vse od renesanse preko razsvetljenstva k francoski revoluciji.

(SE NADALJUJE)

TANGENTE OB BOROVEM ROMANU »ODLOŽENI«

(IZPISI IZ DNEVNKA)

»Iz Rima je šel Tito v Neapelj, kjer se je sešel ... s Churchillom ... Churchill je začel s tem, da je hvalil našo vojsko, nato so se razgovarjali o vojnih operacijah v Jugoslaviji. GLAVNO, O ČEMER SO SE RAZGOVARJALI, JE BIL VPRASANJE KRALJA PETRA. Churchill je vprašal Tita, ali bi se hotel sniti s kraljem Petrom. Tito se je skliceval na sklep AVNOJ (29. novembra 1943) o prepovedi vrnitve kralja Petra in poudaril, da je kralj sprčo svojega ravnanja med vojno nepriljubljen in da ne smemo storiti nič, kar bi oslabilo boj proti sovražniku.«

Churchill je še skušal vplivati na Tita, da bi se srečal s kraljem Petrom, a je odnehal, ko je videl, da iz tega ne bo nič. Vprašal je še, ali bi Tito sprejel kralja v vojsko kot letalca, narkar je maršal Tito odgovoril, da lahko pride in naj se bojuje tako, kakor se bojujemo mi. Vedel je, da kralju ne diši boj na bojišču, marveč samo prestol. Med pogovorom je Churchill le dregnil v tisto, kar bi rad v Jugoslaviji (in seveda tudi v Grčiji in povsod drugje v Evropi) preprečil, namreč družbene spremembe — socialistično družbeno ureditev.

... naenkrat je vprašal, ali nameravamo v Jugoslaviji izvajati socializem po sovjetskem vzgledu.

Tito je odgovoril, da nam bodo sovjetske izkušnje koristne, moramo pa se ozirati na naše pogoje. CHURCHILL je nato govoril, da so RAZMERE V SRBIJI DRUGAČNE, DA KMETJE TAM NE MARAJO PARTIZANOV, PAČ PA DRAŽO MIHAJLOVIČA, DA JE TREBA DATI SRBSKEMU LJUDSTVU, DA SVOBODNO POVE, KAJ HOČE ...

Torej je Churchill v svojih zahrbtnih naklepih (njegove izjave, kot je dokazala zgodovina vojne v zadnjih mesecih, niso bile nikoli odkritosrčne) računal na Srbijo — na četnike Draža Mihajloviča in seveda tudi na Nedičevu kolaboristično vojsko.

Churchill se v Rimu sestaja z Mihajlovičevci, s predstavniki (madžarske) Horthyjeve svojati, z romunskimi reakcionarji, s Habsburgovci, s protirusko usmerjenimi Poljaki, quislinškimi Bolgari in monarhofašisti iz Grčije, da bi odločil, kaj je ukreniti proti »komunistični« nevarnosti v vzhodni Evropi, je v svoji knjigi »Večerja v Beli hiši« zapisal ameriški pisatelj slovenskega rodu Louis Adamič. Churchill je vedel, da je glavnina naše narodnoosvobodilne vojske že od padca partizanske užiške republike na področju Bosne in Hercegovine, od koder se močna partizanska ozemlja širijo prek Korduna in Like in Slovenije vse do vrat Trsta in Gorice ter Vidma. Vedel je, da je jugoslovansko partizansko gibanje vključevalo v svoje vrste tudi Italijane in s svojim vplivom seglo še dlje — v neposredno zaledje italijanske fronte. Nobena skrivnost ni bila, da je plamen jugoslovanskega partizanskega oboroženega upora zanetil take plamene tudi v Grčiji, Albaniji že leta 1941 in na slovenskem primorskem ozemlju pod Italijo, po septembru 1943. leta pa se je razširil tudi navzdol po Italiji. Vedel je za sklep AVNOJ o priključitvi slovenskega Primorja, Trsta in Istre k Jugoslaviji. S Titom sta se pogovarjala tudi o tem:

»CHURCHILL SE JE ODGOVORU IZMIKAL, DEJAL JE, DA BO TRST VAŽEN ZA OPERACIJE (ZAHODNIH) ZAVEZNIŠKOV PROTI AVSTRIJI,« kakor je zapisal Vladimir Dedijer v svoji knjigi »Tito« (CZ, Ljubljana, str. 521).

Prav Churchillove besede, da so »razmere v Srbiji drugačne«, po njegovo protipartizanske, so odkrivala njegove namene, ki bi jih skušal s pomočjo četnikov kljub delitvi interesnih

sfer med tremi velikimi' uresničiti, da mu tega nista preprečili NOVJ in Rdeča armada z osvoboditvijo Beograda. Churchill je s svojim računanjem na Mihajloviča in druge četniške glavarje v Srbiji napravil račun brez krčmarja.

Že v času svojega obiska pri Churchillju v Italiji, je maršal Tito iz Vrhovnega štaba prejel poročilo, da so II., V. in XVII. divizija narodnoosvobodilne vojske vdrle v Nedičevu Srbijo, razbile na Kopaoniku Nemce, Bolgare in četnike, nato pa se v Toplici združile s srbskimi divizijami narodnoosvobodilne vojske.

»Nadaljnje operacije so se razvijale zelo uspešno. Partizanske enote so se bolj in bolj bližale Savi in Donavi. TITO JE TAKOJ UKAZAL, NAJ PRIDEJO V SRBIO TUDI NAŠE DRUGE ENOTE: I. proletarska divizija, VI. proletarska divizija in XII. korpus ...« (Dedijer, prav tam, str. 521)

Dne 6. septembra 1944 je Titovo povelje poneslo enotam narodnoosvobodilne vojske Jugoslavije s svobodnega Visa naslednje sporočilo:

»Prišel je velik, dolgo pričakovani dan, ki so si ga želeli deset tisoč padlih herojev v treh in pol letih težkih izkušenj. Sestega septembra je prišla naša velika zavezniška Rdeča armada na mejo Jugoslavije. Na svoji slavni poti od Stalingrada in Kavkaza je prehodila naša junaška zavezniška tisoče kilometrov ... da pomaga zadati zakletemu sovražniku našega ljudstva poslednji udarec ... Pričenjajo se zadnji odločilni boji. Kakih 25 kveločnih nemških divizij, ki so se od vseh strani Balkana zbrale na ozemlju Jugoslavije, bi se rade umaknile za služeni kazni in zbežale iz naše države ... Naj vas poleg velikega veselja sprčo prihoda slavne Rdeče armade na našo mejo navdahne tudi nov polet, odločnost za še močnejše udarce po nemškem okupatorju in domačih izdajalcih. Dokazite v teh zadnjih bojih, da ste vredni zavezniški nepremagljive Rdeče armade, ki je dala nešteto žrtv za osvoboditev zaslužjenih narodov.«

Kako so potem boji potekali, sem že navedel. Dne 20. oktobra 1944 je bilo osvobodeno glavno mesto Jugoslavije Beograd.

(SE NADALJUJE)

NOVICE IZ RADOVLJSKE OBČINE

Izvršni svet OS Radovljica je na 27. seji 1. decembra obravnaval osnutek dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka in čistega dohodka v letu 1983. Podrobno je preučil pregled realizacije plana proračunskih prihodkov, ki se zbirajo preko davčnega knjigovodstva ter pregled neizterjanih saldov po 31. oktobru 1982.

Svet za družbenoekonomski in politični položaj žensk pri OK SZDL Radovljica je na tretji seji konec novembra sprejel stališča za novoletna praznovanja dedka Mraza in obdaritev otrok na območju radovljske občine, upoštevajoč varčevalne in druge omejitvene ukrepe. Članice sveta so obravnavale tudi nastale težave v zvezi z uvedbo novega delovnega časa z vidika otroškega varstva, šolstva, preskrbe in drugo. Posebno pozornost so posvetile problematiki preskrbe v občini.

Svet za kmetijstvo pri OK SZDL Radovljica je konec novembra presojal razmere v kmetijstvu glede na sprejete sklepe problemske konference o nadaljnjem razvoju kmetijstva v radovljski občini. Na seji so preučili bistvene vsebinske spremembe oz. določila zakona o kmetijskih zemljiščih in gozdarstvu. Obravnavali so tudi smernice za nadaljnji razvoj kmetijstva v občini Radovljica.

Konec novembra je zasedal koordinacijski odbor za boj proti alkoholizmu in narkomaniji pri predsedstvu OK SZDL Radovljica. Člani odbora so presojali aktivnosti, ki so jih organizirali v novembru — mesecu boja proti alkoholizmu ter sprejeli program dela za prihodnje leto.

Občinska skupnost za zaposlovanje Radovljica je na novembrski seji skupščine sprejela predlog rebalansa svojega finančnega načrta za leto 1982, obravnavala poročilo o proslah za štipendije iz združenih sredstev v letu 1982/83, sprejela poslovnik o delu skupščine in skupnih organov ter pravilnik o postopku za uveljavitev pravic iz zavarovanja za primer brezposelnosti. Na seji so obravnavali tudi gradivo za četrti sejo skupščine Zveze skupnosti za zaposlovanje SRS.

Po zadnjih evidenčnih podatkih je v 20 krajevnih organizacijah ZZB NOV radovljske občine od skupaj 3100 članov še vedno redno zaposlenih 232 borcev. Od teh je največ zaposlenih iz Radovljice in Bleda.

Po sklepu predsedstva občinskega komiteja ZK Radovljica na osnovi letne programske usmeritve bo komite še pred iztekem leta organiziral problemsko konferenco o turističnem gospodarstvu in posebno konferenco o preskrbi v občini. Imenovana je že delovna skupina, ki pripravlja gradivo za konferenco.

Komisija za informativno dejavnost pri OK ZRVS Radovljica je določila letošnje temo za natečaj po osnovnih šolah v počastitev praznika JLA. Naslov teme je »Ustanavljanje divizij in korpusov NOV Jugoslavije«, ki bo posvečena 40-letnici ustanovitve teh enot. V vsaki od šestih osnovnih šol bodo zbrali po

tri najboljše spise, ki jih bo pregledala ocenjevalna komisija pri ZRVS Radovljica. Šest učencev bodo za najboljše ocenjene spise nagradili s praktičnimi darili, ki jih bodo prejeli na osrednji proslavi dneva JLA.

Po dogovoru o srednjeročnih nalogah je geodetska uprava pri Skupščini občine Radovljica pripravila predlog programa del v 1983. letu. Iz skupnega programa občin in republik načrtuje radovljska geodetska uprava s 55 % deležem republiške geodetske uprave nadaljevanje in zaključek opravil na grafičnem prikazu komunalnih naprav za celotno območje občine. Izdelana bo katastrska izmera naselja Bohinjska Bistrica s 45 % republiškega denarja. Iz osnovnega občinskega programa pa načrtujejo nadaljevanje obnove dotrajanih načrtov, vsakoletno avtomatsko izpeljavo sprememb v katastrskem operatu, tekoče vzdrževanje temeljnih topografskih načrtov, izdelavo preglednega načrta ulic in hišnih števil za naselje Radovljica. Stroški za izvedbo nalog v letu 1983 bodo znašali 1.770.000 din.

Zadnji teden v oktobru se je začela dopisna šola marksizma, ki jo organizira medobčinsko študijsko središče politične šole CK ZKS v Kranju v sodelovanju z občinskim komitejem ZK Radovljica. Pripravljeno je 16 slušateljev iz radovljske občine. Prav toliko slušateljev je v občinski politični šoli, ki se je pričela v novembru.

Na novembrski seji občinske turistične zveze Radovljica, ki ji predseduje Leopold Pernuš, so delegati presojali delo zveze v letu 1982, poročilo o poteku in problematiki letošnje turistične sezone, ki je bila zaradi znanih omejitev in slabe preskrbe vse prej kot zadovoljiva. Spregovorili so tudi o možnostih razvoja turizma in o konkretnih vprašanjih priprave na turistično sezono prihodnje leto. Sprejeli so tudi program dela zveze za leto 1983 ter opravili nekatere kadrovske spremembe v izvršnem odboru občinske turistične zveze.

Kot je bilo pričakovati, letošnja turistična bera ni dala željenih rezultatov. V devetih mesecih 1982 je bilo v turističnih krajih radovljske občine 232.505 gostov, kar je 6 % manj kot lani. Tujcev je bilo sicer toliko kot lani, močno, kar za 12 %, pa je padlo število domačih gostov. Podoben razplet z upadanjem so zabeležili po številu nočitev, ki jih je bilo letos manjše okoli 8 %, pri tujcih pa celo 19 %. Vzroki so znani, vsekakor pa niso zanje krivi le domači turistični delavci, marveč tako kot drugod v državi objektivne ovire, predvsem s preskrbo.

Na področju družbenopolitičnega izobraževanja bo Delavska univerza Radovljica v šolskem letu 1982/83 organizirala seminarje za delegate skupščin občinskih zborov in SIS, za delegate samoupravnih organov, več seminarjev za člane in vodstva ZK, SZDL, Zveze sindikatov, ZSMS, razen tega pa še občinsko politično šolo in predavanja za usposabljanje prebivalstva za obrambo in zaščito.

Po podatkih občinske zdravstvene skupnosti Radovljica je odsotnost z dela zaradi bolezni, nege in nesreč pri delu letos spet v naraščanju. Lani je odsotnost zaradi naštetih vzrokov v prvem polletju znašala 4,55 % vseh zaposlenih, v celem letu 1981 pa skupaj 4,53 %. V prvem polletju 1982 je bila odsotnost v občini 4,68 %, kar je za 0,03 % več kot na Gorenjskem, in za 0,07 % manj kot znaša letošnje poprečje v Sloveniji.

Industrijske prodajalne tovarne Sukno Zapuže so v devetih mesecih prodale na drobno svojim kupcem za 17.679.000 din blaga, kar je za četrtno več kot lani v enakem obdobju. Tr-

govina v Zapužah je bila udeležena z 8.104.000 din, trgovina v Kranju s 6.018.000 din in trgovina v Ribnici s 3.556.000 din. V Zapužah je narasel promet za 34, v Kranju za 16 in v Ribnici za 24 %.

Lani je bilo v radovljski občini zaposleno tudi 319 sezonskih delavcev, od teh 173 za čas do 6 mesecev, 123 za čas do 9 mesecev in 23 delavcev za čas nad 9 mesecev. Največ takšnih zaposlitev je bilo v gostinstvu in za občasna zemeljska dela. Letos so načrtovali zaposlitev 268 sezonskih delavcev.

Septembra so delavci SGP Gorenje Radovljica začeli z obnovenimi deli in jih končali za praznik republike na pročelju stavbe poslovne enote Ljubljanske banke v Radovljici, še prej pa tudi na stavbi Šolskega centra Radovljica, nasproti banke na Gorenjski cesti. Obnovljeni stavbi bosta z lepšim zunanjim videzom bistveno pripomogli tudi k lepšemu izgledu tega dela mesta.

Ob petletnici obstoja in uspešnega dela Doma dr. Janka Benedika v Radovljici, ki oskrbuje okoli 120 starostnikov iz radovljske občine in drugih krajev, so 26. novembra priredili skromno slovesnost, na kateri so počastili jubilej. O delu doma je spregovorila direktorica Minka Robič, v kulturnem programu pa so se predstavile skupine KUD Radovljica.

Po oceni posebne komisije pri svetu KS Mošnje, ki je ocenjevala posledice neurja z dežjem v oktobru, znaša škoda na cestništvu in zemljiščih zlasti v naselju Graben v Mošnjah nad 800 tisočakov. Zaradi poškodovane asfaltna ceste so morali omejiti promet in prepovedati vožnjo vozilom nad eno tono nosilnosti.

V Elanu Begunje so praznik počastili s podelitvijo nagrad delavcem. Za desetletno delo v Elanu je prejelo nagrado 36, za 20-letno delo 24, za 30-letno delo pa 19 delavcev. Za praznik so v sodelovanju z jeseniško likovno skupino Dolik pripravili razstavo akvarelov zimskih motivov člana te skupine Janka Koršca. Na ogled je bila v upravnih stavbi do 6. decembra.

Nekaj več obiskovalcev kot lani so v devetih mesecih našli v muzeju na Blejskem gradu, kjer jih je bilo 168.685, od teh je bilo tujih obiskovalcev 80.689, kar je za odstotek manj, domačih pa za 6 % več kot lani.

Za krajevni praznik in dan republike je v novembru izšla nova številka Glasila KS Podnart, ki je kot vedno zelo bogata po vsebini in obliki s številnimi prispevki. Omeniti velja podoben opis dela sveta skupščine KS, delegacij, vseh DPO ter društev in delovnih organizacij. Opisano je srečanje borcev in invalidov ter vrsta aktualnih novic, obvestil, priporočil in nasvetov.

Ob jubilejnim stotem nastopu odrasle folklorne skupine, sklepni prireditvi ob 80-letnici delovanja DPD Svoboda Rudi Jedretič Ribno ter v počastitev dneva republike so člani domače Svobode priredili 27. novembra zvečer v Zadržnem domu v Ribnem priložnostno proslavo in folklorni večer.

Dvorana doma Joža Ažmana v Bohinjski Bistrici je bila veliko pretesna, da bi lahko sprejela 23. novembra zvečer vse, ki so želeli neposredno prisluhniti celovečernemu koncertu domačih viž in napevov narodnozabavnega ansambla bratov Avsenik.

TRIDESET LET ORGANIZACIJE ZRVS

Tudi na Jesenicah se lahko ponosni oziramo na tridesetletno prehojeno pot, ko so bile v procesu krepitve samoupravnega položaja in vloge delovnega človeka ter družbenoekonomskemu in političnemu razvoju doseženi za nadaljnji vsestranski in hitrejši napredek celotne naše družbe izredni rezultati. In prav v tem obdobju se je v vse napore in prizadevanja za intenzivno preobrazbo naše družbe vsestransko vključila tudi zveza rezervnih vojaških starešin kot sestavni del socialistične zveze delovnih ljudi, najširše fronte organiziranih socialističnih sil.

Neposredno se je ZRVS vključila v boj za razvoj socialističnega samoupravljanja, za krepitev neodvisnosti in obrambne trdnosti celotne jugoslovanske skupnosti, krepitev bratstva in enotnosti in za dosledno uresničevanje koncepcije splošne ljudske obrambe, varnosti in družbene samozaščite.

Organizacija zveze rezervnih vojaških starešin na Jesenicah je med tistimi, ki so s svojim delom našle pravo mesto v družbi, in sicer v vseh okoljih, v katerih živijo in delajo rezervni vojaški starešine. Danes se v jeseniški občini ali v katerikoli izmed njenih krajevnih skupnosti, šolah in delovnih organizacijah ni moglo pogovarjati o pripravah za obrambo, o družbeni samozaščiti in podobnem, ne da bi bilo pri tem navzoče mnenje rezervnih vojaških starešin, ki se zelo cenijo. Rezervni vojaški starešine so si pridobili s svojim delom pri vzgoji mladih, krepitvi obrambnih sposobnosti ter s svojim delovanjem na vseh področjih družbenopolitičnega življenja občine — v okviru akcij SZDL — ugled, ki ne zagotavlja le uspešnega delovanja njihove organizacije, temveč tudi osnovo za uspešne obrambne priprave in vzgojo prebivalstva. Takšnega ugleda si jeseniška organizacija zveze rezervnih vojaških starešin ni pridobila slučajno, niti ni nastal sam od sebe. Prej bi lahko rekli, da je vse to plod tridesetletnega načrtnega dela pri organiziranju, kadrovskem usposabljanju in vključevanju organizacije v okolje, v katerem njeno članstvo živi in dela.

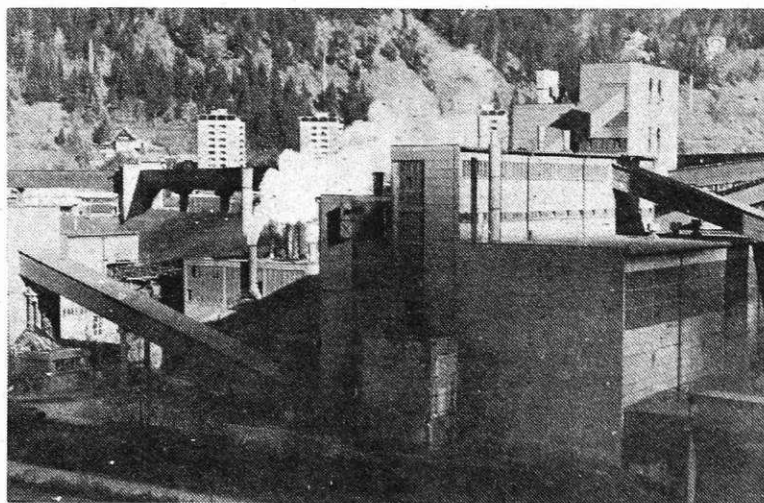
Izjemno velik prispevek k razvoju, uveljavljanju in krepitvi organizacije in uresničevanju njenih družbenih nalog so dali številni posamezniki, posebno še: Ciril Triler-Ciro, Ivo Arzenšek, Janez Kerne, Albin Polk-Fajfa, Lojze Rakoše in Branko Iskra. Zelo soliden temelj je s svojim delom v organizaciji vstal tudi danes že pokojni Jože Jelovčan. Organizacija zveze rezervnih vojaških starešin na Jesenicah je za svoje dosedanje delo prejela številne pokale in priznanje republiške konference

ZVEZA REZERVNIH VOJAŠKIH STAREŠIN SLOVENIJE 1952—1982

Združenje rezervnih oficirjev je bilo ustanovljeno na kongresu 29. in 30. aprila 1952. Slovensko organizacijo rezervnih oficirjev je vodil republiški pododbor, ki ga je imenoval centralni odbor Združenja rezervnih oficirjev Jugoslavije. V letu 1952 so izvolili tudi okrajne odbore in pododbore. Prva redna skupščina Združenja rezervnih oficirjev Jugoslavije za LR Slovenijo je bila 29. oktobra 1954, ko so delegati analizirali dotodanje delo in si začrtali nove naloge. Strokovno usposabljanje so v Združenju rezervnih oficirjev začeli izvajati leta 1955. Leta 1956 je bil sprejet tudi pravilnik o častnih sodiščih pri poveljstvih vojaških področij in častnih odborih.

Organizacija je po štirih letih svojega obstoja — leta 1956 — dobila strokovno glasilno Rezervni oficir. Leta 1961 je bila tretja skupščina ZROP Slovenije, na kateri je bilo ugotovljeno, da se je organizacija zelo razvila in močno povečala svojo dejavnost. Rezervni oficirji in podoficirji so prek svojih krajevnih in občinskih združenj delovali v skupni organizaciji z borci in invalidi NOV osem let — od 1961 do 1969. Šesti kongres ZZB NOV Jugoslavije pa je 16. oktobra 1969 v Ohridu potrdil sklep o odcepitvi ZROP v samostojno organizacijo. Na petem kongresu leta 1969 so organizacijo preimenovali v Zvezo rezervnih vojaških starešin (ZRVS).

J. Urh

Aglomeracija (Foto I. Kučina)

BORCI JESENIŠKO-BOHINJSKEGA ODREDA O SVOJIH PROBLEMIH IN NALOGAH

V novembru se je na Jesenicah sestal aktiv borcev NOV Jeseniško-bohinjskega odreda, ki žive na območju občine. Daljše poročilo o delu je podal predsednik Gabrijel Divjak. Sledila je živahna razprava, po kateri so sprejeli sklepe za delo v prihodnjem letu in izbrali nov odbor aktiva.

V razpravi so poudarili, da bo potrebna več obojestranskega sodelovanja med aktivom in mladinsko delovno brigado Jeseniško-bohinjski odred in osnovno šolo v Kranjski gori. Zaradi prenašanja tradicij in revolucionarnih sporočil NOB in socialistične revolucije se bodo še tesneje povezali z zgodovinskimi krožki na šolah. Prizadevali si bodo, da se obnovi »pohod po poteh Jeseniško-bohinjskega odreda«. Ena poveljstvenih nalog v prihodnjem letu bo odkritje spominskega obeležja na Aljaževem stolpu vrh Triglava, v spomin na dogodek, ko je patrulja odreda z mladinskim komitejem 20. oktobra 1944 tu razobesila državno zastavo v počastitev osvoboditve Beograda. Ploščo so že vili livarji jeseniške železarnice, potrebno je le, da se odnese na Triglav in na svečan način odkrije. To pri-

jetno dolžnost so naložili članu aktivu Stojanu Valodiju, ki je predsednik Planinskega društva Jesenice in bo poskrbel, da pri uresnitvi te naloge sodelujejo mladi planinci. O dnevu svečanosti na vrhu Triglava so bodo še dogovorili.

Prizadevali si bodo in poskrbeli, da bodo prihodnje leto odprli obnovljeno bolnico, oziroma ambulantno E 4 G, kjer so se zdravili borci odreda. Prihodnje leto bo 40-letnica ustanovitve IX. korpusa. Sklenili so, da se bodo na srečanje, ki bo v počastitev tega jubileja, dobro pripravili. Predvidevajo, da se bo proslave udeležilo okoli 250 borcev odreda.

Če bodo finančne možnosti dopuščale, bodo knjigo o delovanju Jeseniško-bohinjskega odreda ponatisnili in izdali album slik. Poudarili so nujnost udeležbe na preventivnih zdravstvenih pregledih, o sodelovanju z zgodovinskimi krožki na šolah, kjer naj bi borci pripovedovali o borbi in delu tega odreda ter pomembnost srečanj, ki so trdna zveza med borci in občani in priložnost, da med NOB zraste tovarištvo, ne bi zbledelo.

Predlagali so, naj bi še kakšno ulico poimenovali po odredu, Francu Arhu, ki je od 1945. do 1981. leta vestno in predano nosil prapor odreda, pa so izrekli zahvalo. Za novega praporščaka so izvolili Pavla Smoleja, ki mu bodo določili tudi namestnika. Stari odbor so razrešili, v novega pa so za predsednika ponovno izvolili Gabrijela Divjaka, za tajnika Staneta Zugvica, kot člana pa: Vladimirja Stojana, Francka Springerja, Antona Žerjave in Milčeta Smagina.

B. B.

PROGRAMSKA SEJA OBČINSKE KONFERENCE SZDL

Ob navzočnosti 61 % delegatov je v ponedeljek, 13. decembra, potekala programska seja občinske konference SZDL Jesenice. Po izvolitvi organov konference je uvodno poročilo o doseganju delu in programskih usmeritvah podal predsednik konference Mirko Rabič. O njegovem razmišljanju in o pisnem gradivu o delu konference in njenih organov v zadnjem letu in predlogu programskih usmeritev je sledila razprava.

Predsednik Rabič je v svojem uvodnem razmišljanju predvsem poudaril, da bi konferenca morala oceniti, koliko smo se s svojim delom in ravnanjem v zadnjem letu približali uresničevanju vloge in nalog SZDL v političnem sistemu socialističnega samoupravljanja, oziroma, kako se socialistična zveza delovnega ljudstva uveljavlja kot demokratična ustvarjalna sila delegatskega sistema. Menil je, da smo v občini dosegli nekatere pozitivne premike, vendar pa je še vedno prevelika odmaknjenost od ljudi, pa tudi informiranost delovnih ljudi in obočanih ni vedno najboljše. Ob tem bi morali predvsem poudariti krepitve delovanja krajevnih konferenc SZDL v smislu frontnega delovanja vseh subjektivnih socialističnih sil.

Tudi v razpravi, ki je sledila, je bil ugotovljen napredek v delovanju socialistične zveze delovnih ljudi v občini, ki pa bi v sedanjih zaostrenih pogojih gospodarjenja in ob sprejetih stabilizacijskih ukrepih moralo biti še pomembno bolj okrepljeno. Več bi morali delovati med ljudmi, pri čemer pa se včasih poraja občutek, da manjka zavesti in volje, predvsem pa odgovornosti, ki bi jo morali imenovati s praviim imenom. Več pozornosti bi morali nameniti krepitvi in nadaljnjemu razvoju socialističnih družbenoekonomskih odnosov, kar je pogoj, da bomo dosegli zastavljene stabilizacijske cilje.

Govorili so tudi o kadrovski politiki in nespoštovanju dogovora o uresničevanju kadrovske politike v občini in da se v tem pogledu nekatere temeljne organizacije združene dela obnašajo precej samovoljno. Glede delegatskega sistema, je bilo rečeno, že nekaj let ugotavljamo le napake, zelo malo pa naredimo, da bi te napake in vzroke za to, da nam delegatski sistem še ni zaživel, kakor bi moral, odstranili, premagali.

Poudarjeno je bilo, da bi morali delovne ljudi in občane vključevati v razprave že ob nastajanju, na primer, letnih družbenih načrtov ali

predlogov drugih samoupravnih odločitev. Vse to preveč nastaja izključno v upravnih organih ali organih družbenopolitičnih organizacij in ravno zato je mnogokrat težko kaj spremeniti, ker avtorji predloga največkrat zelo krčevito branijo to, kar so opredelili.

V razpravi je bil dan poudarek tudi krepitvi hišne samouprave, da bi dosegli bolj racionalno gospodarjenje z družbenimi stanovanji, kar pa bomo dosegli le, če bomo hišnim svetom dali tudi ustrezno materialno osnovo. Praksa kaže, da se sredstva od hišnih svetov vedno bolj odtušujejo tako s strani samoupravne stanovanske skupnosti, še bolj pa s strani Biroja za urbanizem in stanovanjsko poslovanje. Dejstvo je, da na tem področju lahko najbolj aktiviramo občane in hišni sveti lahko postanejo pomembne celice krajevnega samoupravljanja.

Pomanjkanje družbene in samoupravljalne zavesti, volje in odgovornosti, je bilo rečeno v razpravi, je posledica slabega ali neustreznega družbenopolitičnega, družbenega in društvenega delovanja, oziroma slabega ali vsaj nezadostnega idejno-

političnega, vzgojnoizobraževalnega in kulturno estetskega delovanja neposredno med delovnimi ljudmi in občani. Poudarjeno je bilo, da imamo v občini v družbenih in društvenih organizacijah aktivno vključenih skoraj tretjino vsega prebivalstva, ki se na vajah ali drugih oblikah delovanja srečujejo enkrat ali celo dvakrat tedensko, pa vendar družbenopolitične organizacije ne najdejo pot do že organiziranih občanov, med katerimi je še posebno veliko mladih.

Res da na programski konferenci ni mogoče obdelati vseh številnih področij dela in življenja občanov, pa vendar so mnoga pomembna vprašanja in naloge, ki jih sicer predlog programa omenja, ostala brez odmevnosti. Vprašanje je namreč, če so delegati predhodno obravnavali gradivo za konferenco v svojih sredinah, kakor je bilo poudarjeno v gradivu. Skromna razprava kaže, da ne.

Na seji programske konference so sprejeli tudi statutarni sklep o sestavi in delegiranju delegatov v občinsko konferenco SZDL, ki bo štela 50 delegatov in sklep o sestavi in številu članov predsedstva občinske konference SZDL, ki bo štelo 15 članov. Ob sklepu so potrdili še začasno financiranje občinske konference in njenih organov v prvem tromesečju prihodnjega leta.

USPEŠNA PROBLEMSKA KONFERenca O POŽARNI VARNOSTI

V sredo, 24. novembra, je bila na Jesenicah problemska konferenca pod naslovom: Vsi za požarno varnost NNNP '82, na kateri so obravnavali družbeno samozaščitno delovanje s področja požarne varnosti.

Ker so vsem vabljenim, to je poslovodnim organom, poveljnikom civilne zaštite, predsednikom komitejev za SLO in družbeno samozaščito, članom koordinacijskega odbora za SLO, občinskega štaba za civilno zaščito in drugim, poslali izčrpno gradivo, ni bilo daljšega uvodnega govora, ampak so po kratkem prikazu problematike, ki ga je podal Anton Arh, predsednik skupnosti za varstvo pred požarom, pričeli z razpravo. V njej so bile poudarjene dobre strani pa tudi pomanjkljivosti in pro-

blemi. Med te sodi dobra organiziranost in opremljenost gasilskih društev in poklicne gasilske ter reševalne čete Železarne in slabo stanje gasilskih domov. Omenili so slabo vzdrževanje in gospodarjenje s hidranti; na žirovniškem področju prenehanje pritisk vode, dobro opremljenost družbenih stanovanj z gasilnimi aparati, na drugi strani pa premajhno preventivno angažiranost stanovalcev in hišnih svetov.

Med preventivne dejavnike sodi tudi dimnikarstvo, ki pa se tako kot mnogokje drugje srečuje s pomanjkanjem dimnikarjev. Nekateri stanovalci v blokih večkrat samovoljno postavljajo previsokakalorična ogrevalna telesa, ki poškodujejo dimnike in so lahko vzrok za požar, pa tudi sicer je neodgovorno ravnanje nekaterih stanovalcev pogosto vzrok za ogrožanje požarne varnosti. Tako samovoljno priključujejo termoakumulacijske peči tam, kjer ni ustrezne elektro instalacije. Pokvarjene varovalke prevezujejo, namesto, da bi jih zamenjali z originalnimi. Ponekod imajo v poslopjih prevelike zaloge plina, kurilnega olja in celo bencina.

Na osnovi obširne analize in razprave so za nadaljnje delo sprejeli vrsto sklepov. Predvsem so menili, da se je treba bolj truditi za podružbljanje požarne varnosti, za vključevanje občanov vseh starosti v požarnovarnostno usposabljanje, pri čemer bi morali sodelovati SZDL, ZSMS, sindikat, vse šole, delavska univerza, komiteji za SLO in družbeno samozaščito ter poslovodni organi. Tudi sredstva javnega obveščanja morajo prispevati svoj delež pri dvigu požarnovarnostne kulture med občani. Izdelati je treba občinski načrt varstva pred požari in program ustreznega usposabljanja kadra. Poskrbeti bo treba za brezhibnost hidrantskega omrežja in izboljšati dostope do njih. Nadaljevati je treba z dosedaj pravilnimi prizadevanji za ustrezno opremljenost gasilskih enot in poklicne gasilske in reševalne čete Železarne, se zavzemati, da bi se zaradi velike Železarne, pomembnega železniškega vozlišča, karavanškega predora tudi na Jesenicah, ne samo v Kranju osnoval republiški center požarne varnosti. V manjših naseljih, kjer ni gasilskih društev, naj bi se ustanovile gasilske trojke civilne zaštite.

Večjo skrb moramo posvetiti varstvu gozdov in vsaj za slovenske potrebe kupiti letalo za učinkovito gašenje požarov v gozdovih.

Družbenopolitične organizacije krajevnega samoupravljanja in stanovanske skupnosti naj bi okrepile delovanje hišnih svetov, večje sodelovanje prebivalcev v preventivi pred požarom, da bi odpravili prekomerne zaloge plina in goriva ter podobno. Vpeljalo naj bi se tudi boljše sodelovanje med dimnikarsko službo in prebivalci.

Dokončne sklepe bodo oblikovali pri koordinacijskem odboru za SLO in družbeno samozaščito in z njimi seznanili vse prebivalce, posebno pa tiste, ki so za izvajanje požarnovarnostne preventive in zaštite še posebej odgovorni.

B. B.

LETOŠNJE PRAZNOVANJE OB DNEVU JLA

Letošnja osrednja občinska proslava ob prazniku dneva JLA — 22. decembra in 30-letnice ZRVS bo v torek, 21. decembra, ob 18. uri v osnovni šoli Tone Čufar na Plavžu. V kulturnem programu bo sodeloval pihalni orkester Jeseniških železarjev in pevski zbor ter recitatorji OS Tone Čufar.

Od 20. decembra do 25. decembra bo v osnovni šoli Prežihov Voranc tudi razstava fotografij o delu in življenju JLA. Razstavo bodo popostrili tudi učenci, ki jih vodi likovna pedagoginja Irena Maksimovič, s svojimi likovnimi deli.

Občinska konferenca ZRVS, občinski štab za teritorialno obrambo in oddelek za SLO Skupščine občine Jesenice vas v ljudo vabijo, da se proslave udeležite v čim večjem številu in si ogledate razstavo.

GRADNJA ŠOLSKIH OBJEKTOV PRI OSNOVNI ŠOLI KARAVANŠKIH KURIRJEV NOV

Že med realizacijo prvega občinskega samoprispevka v občini Jesenice za šolski center na Plavžu smo poudarjali, da bomo z naslednjim samoprispevkom gradili šolske objekte na Koroški Beli. Vendar je bilo pozneje več različnih pogledov in pripomb, da naj bi v prihodnje vsaka krajevna skupnost gradila posebej.

Zato smo že v januarju leta 1981 organizirali prvi razgovor in vabili tudi pristojne ljudi iz občine. Tema tega pogovora je bila, da se ne strinjamo s predlogi in zahtevamo gradnjo šolskih objektov na Koroški Beli, oziroma smo se zavzemali za enako proceduro pri samoprispevku, kot je bila za šolski center na Plavžu. Tudi po tem sestanku oziroma razgovoru je bilo nekaj spornih vprašanj, zato smo organizirali tudi drugi sestanek v marcu 1981 in tako dosegli, da v vsej občini zbiramo 1,50 % samoprispevek za gradnjo šolskih objektov na Koroški Beli.

Tako je bil objavljen razpis referendumu za drugi občinski samoprispevek za gradnjo šole na Koroški Beli v višini 105.900,00 din in za adaptacijo šole v Mojstrani za 20.000.000,00 din. Na osnovi tega razpisa smo se krajin in delovni ljudje v občini Jesenice na referendumu 28. junija 1981 odločili za drugi občinski samoprispevek.

Imenovan je bil gradbeni odbor za obe predvideni gradnji iz sredstev drugega občinskega samoprispevka. Za osnovno šolo na Koroški Beli smo imeli že izdelane idejne načrte, ki smo jih potrdili, tako da za to ni bilo treba več zbiranja dodatnih sredstev. Ta načrt je sicer doživel nekaj korektur, vendar je bil v glavnem dober.

Biro za urbanizem in stanovanjsko poslovanje Jesenice je dobil nalogo, da izdela glavni načrt. Obljubljeno je bilo, da ga bodo izdelali do konca junija letošnjega leta. Ker pri tem odloča še biro za gradnjo šol pri izvršnem svetu Skupščine SRS, je kasnila izdelava načrtov za mesec dni, toda pozneje je omenjeni biro podaljšal rok še za dva meseca. Omeniti moramo, da je med tem zvezni izvršni svet sprejel odlok, da se nobena naložba, tudi iz samoprispevka, ne more začeti, če ni zbrana vsaj polovica potrebnih sredstev. Ugotovljeno je namreč bilo, da smo v prejšnjih obdobjih gradili na osnovi zadolžitve in tako je nastala nemogoča situacija medsebojnega zadolževanja v Jugoslaviji. Zaradi tega smo gradnjo šolskih objektov na Koroški Beli razdelili na štiri etape in tako omogočili delo na gradbišču. Delavci SGP Gradinec so začeli z izkopom temeljev, še pred tem pa so porušili telovadnico pri osnovni šoli na Koroški Beli. Med izkopom so morali zgraditi oporni zid, da se ne bistari del šole porušil.

Za občinski praznik — 1. avgust smo vzdali temeljni kamen in nadaljevali z gradnjo, vendar še nismo imeli lokacijskega in gradbenega dovoljenja. Lokacijsko dovoljenje je bilo izdano 22. septembra 1982. Za gradbeno dovoljenje pa do 15. oktobra 1982 nismo vložili prijave, ker po odloku ZIS še ni bilo zbranih dovolj

sredstev za gradnjo prve etape. Šele po tem datumu, ko so sredstva dotekala in so bili tudi načrti nared, smo zaprosili za izstavitev gradbenega dovoljenja in ga dobili 18. novembra 1982 in tako omogočili normalno izgradnjo, predvideno za prvo etapo. Trenutno so zabetonirani temelji in zaklonišča.

V krajevni skupnosti je bilo precej govorjenja, da se v Mojstrani širi in povečuje investicija in da bo zato za gradnjo šole na Koroški Beli zmanjkalo denarja. Zaradi tega je bilo več razgovorov, na katerih smo ugotovili, da so take govorice brez osnove. Res je, da se bodo stroški povečali, tako v Mojstrani kot pri nas na Koroški Beli, zato v začetku navedena sredstva ne bodo zadostovala, ampak bo treba paziti, da bo ostalo razmerje sredstev 1:5, tako kot je bilo sprejeto na referendumu.

Zagotovljeni so tudi načrti za nadaljnje delo. Za izgradnjo učilnic bodo načrti dokončani do 31. januarja 1983, za telovadnico pa do 15. aprila 1983, medtem ko za adaptacijo stare stavbe termin še ni določen.

Pomembno je tudi to, da moramo od BUSP Jesenice zahtevati, da kot nadzorni organ natančno vodi nadzor, saj je za to tudi plačan, tako da ne bo prišlo po dograditvi do podobnih obtožb kot pri gradnji šolskega centra na Plavžu. BUSP mora zasledovati specifikacijo gradnje po posameznih pozicijah gradnje tudi zato, da ne bo prevelikih finančnih odstopanj. To omenjamo zaradi tega, ker izvajalec del, to je SGP Gradinec, prikazuje 300.000,00 din višjo vsoto, kot je bila predvidena za izdelavo opornega zidu. Omeniti je treba še tretje zaklonišče, ki bi prišlo v poštev tudi za delavce trgovskega podjetja Golica — Kašta 3, vendar morajo prispevati del sredstev h gradnji šolskih objektov.

Do sedaj smo se prepirali, da stroški za izgradnjo objekta, navedeni ob referendumu, zaradi inflacije ne bodo ustrezali, vendar bodo tudi v porastu zaradi višjih osebnih dohodkov in tako bo več zbranega denarja, kot je zapisano in izračunano, da bi zadostovalo. Zaradi tega moramo vso pozornost usmeriti na razmerje sredstev za izgradnjo.

To je kratko poročilo članov gradbenega odbora za izgradnjo objektov osnovne šole Karavanških kurirjev NOV na Koroški Beli iz sredstev drugega občinskega samoprispevka. Poročilo se nanaša na gradnjo šolskih objektov na Koroški Beli, manj pa je omenjena gradnja v Mojstrani, in sicer le v toliko, kolikor se nanaša in povezuje z gradnjo šolskih objektov na Koroški Beli.

KS Edi Giorgioni
Javornik — Koroška Bela

Člani poklicne gasilske in reševalne čete naše Železarne pri vaji reševanja iz visokih stavb (Foto B. Blenkuš)

PRAZNIK KRAJEVNE SKUPNOSTI DOVJE—MOJSTRANA

V krajevni skupnosti Dovje-Mojstrana v teh dneh praznujejo krajevni praznik. Spominjajo se pomembnega dogodka 16. decembra leta 1941, ko je tudi v tem delu Gornjesavske doline vzplamtel plamen upora. Domačini so okupatorju, ki je hotel poteptati slovensko zemljo, jasno dali vedeti, da se ne bodo predali brez boja, tudi za ceno žrtve. To so v narodnoosvobodilni borbi potem tudi dokazali številni borci s tega območja. Spomin na tiste, ki niso dočakali svobode, še živi med soborci in v svobodni domovini med mlado generacijo, ki izročilo 16. decembra prenaša naprej iz roda v rod.

Za letošnje praznovanje so pripravili še posebno pester spored prireditve, najpomembnejši dogodek pa bo brez dvoma otvoritev novega vrtca v Mojstrani.

Danes, 16. decembra, prav na obletnico upora, bo v hotelu Triglav v Mojstrani srečanje še živečih udeležencev vstaje na Dovjem in v Mojstrani. Obudili bodo spomine na decembrske dneve pred 41 leti ter seveda na druge dogodke iz NOB. Kulturni program bodo udeležencem vstaje pripravili učenci osnovne šole iz Mojstrane, ki nosi ime po tem pomembnem datumu.

Najbolj slovesno ob letošnjem prazniku bo v soboto, 18. decembra. Dopoldne ob 10. uri bo v Mojstrani pri osnovni šoli otvoritev novega vrtca, ki je zgrajen s sredstvi samoprispevka, katerega so občani jeseniške občine izglasovali preteklo leto. Vrtce je bil zgrajen v rekordnem času, in sicer v štirih mesecih in pol. Poleg tega je treba omeniti, da letos

krajevna skupnost praznuje tudi 100-letnico šole. Prva šola na Dovjem je bila namreč zgrajena leta 1882, in sicer so jo zgradili kmetje s prostovoljnimi prispevki in udarniškim delom. Številne generacije krajanov so jo obiskovale vse do leta 1964, ko so v Mojstrani zgradili novo šolo.

Sobotne slovesnosti ob otvoritvi vrtca se bodo poleg predstavnikov krajevnih skupnosti, občinskih družbenopolitičnih organizacij, šol in krajanov udeležili tudi učitelji, ki so učili številne generacije učencev. Za kulturni program ob otvoritvi bodo poskrbeli učenci osnovne šole 16. decembra.

Osrednja proslava ob letošnjem krajevnem prazniku bo v soboto zvečer ob 18. uri v dvorani kulturnega doma Na Dovjem. V programu bodo sodelovali učenci osnovne šole, granicari s karavle Belca in člani KUD Jaka Rabič.

Slovesnosti ob letošnjem prazniku krajevnih skupnosti Dovje—Mojstrana se bodo udeležili tudi predstavniki pobratene krajevnih skupnosti Stave v občini Valjevo. J. Rabič

Obnovljen Šahovski dom (Foto S. Kokalj)

ALI BOMO DOČAKALI PRELOMNICO?

Osrednja tema prve seje skupnosti organizacij združenega dela za izgradnjo turistične infrastrukture v Gornjesavski dolini je bila: kako naše kraje z izrednimi naravnimi lepotami mnogo bolj približati turistom in obiskovalcem, še zlasti tujim, oziroma jim nuditi čim boljše turistično ponudbo in povečati devizni priliv.

To je tembolj nujno, kajti še do pred nekaj leti je bilo denimo število tujih turistov, ki so obiskali Kranjsko goro, skoraj povsem enako številu domačih gostov, v zadnji sezoni pa je obisk iz tujine padel na najmanj 30 odstotkov.

Nova skupnost pravzaprav nadaljuje delo tako imenovanega konzorcija alpskega turističnega centra Kranjska gora, ki je imel prvenstveno nalogo gradnjo žičnic na Vršič. Ker ta akcija trenutno miruje zaradi znanih omejitev, ki izhajajo iz zakona o triglavskem narodnem parku, pa tudi zaradi stare resnice, da v Kranjski gori in Gornjesavski dolini v turizmu vsak dela po svoje in išče lastne interese, je že vrsto let prisotna želja in potreba, da bi ustanovili neko skupnost, ki bi povezala različne interese, predvsem pa razvojno-gospodarske.

Res je sicer, da je bilo v preteklih letih napisanega veliko lepega in spodbudnega za razvoj turistične infrastrukture v Kranjski gori in Gornjesavski dolini, da smo o tem veliko poslušali in brali, da pa je bilo od teh načrtov, usmeritev in želja storjenega bore malo.

Na ustanovni seji, katere se je udeležilo tudi petnajst predstavnikov delovnih organizacij, ki so kot članice bivšega konzorcija pristopile k novoustanovljeni skupnosti, so bili postavljeni temelji razvoja, čemur naj bi hitro sledile tudi konkretne akcije.

Nedvomno bo za predviden program do konca sedanjega srednjeročnega obdobja, pa tudi naslednjega, od leta 1986 dalje, potrebno veliko denarja. Toda — to pa smo na ustanovni seji tudi velikokrat slišali — brez vlaganj v turizem in turistično infrastrukturo ne moremo pričakovati večjih uspehov, še zlasti ne večjega tako pomembnega deviznega priliva.

Lep primer za to je Kranjska gora, za katero interes tujih turistov, še zlasti v zimski sezoni, izredno pada. Zakaj, sploh ni težko ugotoviti. Zadostuje, da se sredi zimske sezone vsaj enkrat ozremo na dolge kolone čakajočih smučarjev ob vlečnih napravah in nam bo vse jasno. Tuji turist bo raje odšel kakšno marko, frank, gulden ali krono več in bo odšel na smučišča v Avstrijo, Italijo, Francijo ali Švico, kjer se bo nasmučal, kolikor si bo pač želel.

Pa poglejmo, kaj skupnost organizacij združenega dela za izgradnjo turistične infrastrukture v Gornjesavski dolini predvideva, da bi vsi skupaj napravili odločilno prelomnico v razvoju turizma in gostinstva na tem območju.

V programu gradenj je zapisano, da bodo s skupnimi močmi že v tem srednjeročnem obdobju, torej do leta 1985, zgradili naslednje objekte:

670 metrov dolgo vlečnico na Španovem vrhu nad Jesenicami, ki bo imela zmogljivost tisoč prevozov na uro. V Mojstrani 600 metrov dolgo vlečnico z 950 prevozi na uro. Prednostna naloga v tem obdobju je gradnja sistema žičnic na kompleksu Trebež, ki bo obsegal pet vlečnih naprav. Pridružili se jim bosta še dve vlečnici v Kranjski gori, ki bosta povezovali Trebež z obstoječimi vlečnimi napravami na smučiščih v Kranjski gori.

Za urejanje smučišč ob obstoječih in novozgrajenih napravah bo potrebno nabaviti pet teptalnih strojev, urediti parkirne prostore na Španovem vrhu, postaviti snežne topove in zgraditi pripadajoče objekte na Trebežu.

Ko smo omenili snežne topove, je prav, da povemo, da je bil na ustanovnem sestanku navzoč tudi direktor naše reprezentance v alpskem smučanju Tone Vogrinc, ki se je še kako zanimal za to in dal vrsto zanimivih podatkov o smotnosti ureditve tako imenovanega vadbenelega poligona za alpsko reprezentanco in domače klube, ki sedaj trošijo lepe vsote deviz za vadbo na tujih smučiščih.

Ideja ni tako nova, vse skupaj so že raziskali, premerili in spravili na papir. Ta vadbena poligon pa bi bil na sedanjih smučiščih na Podkorenu, kjer je že zgrajena sedežnica, poleg pa bi postavili še dve vlečnici, pa tudi snežne topove. Tone Vogrinc je nakazal navzočim možnost združevanja sredstev v okviru telesno-kulturne skupnosti Slovenije, pa tudi sredstev organizacijskega komiteja zimskih olimpijskih iger v Sarajevu.

V programu turističnega razvoja in gradnje infrastrukturnih objektov v Gornjesavski dolini posebno mesto zavzema tudi svetovno znana Planica. Zapisano je, da naj Planica postane športno rekreacijski park kot sestavni del turistične ponudbe

Kranjske gore in Gornjesavske doline. V okviru tega bo potrebno dograditi in vzdrževati kompleks skakalnic, zgraditi vrsto športnih objektov in naprav, kot tudi nekaj objektov z 200 ležišči.

To je dolgoročna usmeritev, kar zadeva Planico, toda obstaja tudi kratkoročna usmeritev za njen razvoj. Znano je namreč, da bo Planica leta 1985 slavila 50-letnico in da bo takrat tudi svetovno prvenstvo v smučarskih poletih. V programu je, da bodo do te pomembne obletnice v Planici zgradili hotel z 200 ležišči in z vlečnimi napravami in smučarskimi tereni povežali Planico s kompleksom smučišč v Podkorenu.

Kot je videti, je največ načrtov glede gradnje vlečnih naprav. Seveda pa je v programu zapisano, da bodo zgradili tudi vrsto nastanitvenih objektov, in sicer v Podkorenu, Kranjski gori in v Mojstrani. Nosilci tega so: Kompas, Gorenjka, Avto-commerce, Petrol in Krka.

Ko smo govorili o Planici in gradnji športno rekreacijskih objektov pod Poncami, smo se dotaknili tudi dolgoročnih usmeritev razvoja Gor-

njesavske doline, le-ta pa pri gradnji vlečnih naprav izgleda takole: v Španovem vrhu naj bi tekom let zgradili še tri vlečnice in eno sedežnico, kar 13 vlečnic in dve sedežnici v Mojstrani in njeni okolici in tri vlečnice v Martuljku. Poleg petih vlečnih naprav, ki naj bi jih zgradili v teh letih na Trebežu, se bodo tekom let pridružile še tri vlečnice. Eno vlečnico naj bi zgradili še v Kranjski gori, štiri vlečnice in dve sedežnici v Podkorenu ter eno vlečnico in eno sedežnico v Planici. To je, poudarjamo, daljnoročni program, kajti prvi korak je vsekakor gradnja ene vlečnice na Španovem vrhu in v Mojstrani, kot tudi gradnja kompleksa Trebež, ki je sploh prednostna naloga v tem srednjeročnem obdobju.

Na začetku smo že dejali, da bo pomembno vlogo pri vsej stvari odigral denar — oziroma združevanje dela in sredstev, seveda tistih delovnih organizacij, ki vidijo skupne interese za razvoj tega območja. Ob tem pa je potrebno seveda vedeti, da smo že v veliki zamudi, da je konkurenca na turističnem trgu izredna, ponudbe prav tako, da pa bomo morali čimprej vgrizniti v to kisljabolko, če ne želimo, da bi še naprej nazadovali.

D.

Planiranje terena za smučišče na Hrušici (Foto S. Kokalj)

PRIZADEVANJA ZA NEMOTEN PRIHOD NAŠIH DELAVCEV V DOMOVINO

Občinska konferenca SZDL Jesenice je tudi letos pred novoletnimi prazniki sklicala razgovor o organizaciji dela obmejnih in drugih služb pri prihodu naših delavcev, začasno zaposlenih v tujini, v domovino. Poleg delavcev iz jeseniške občine je seveda pričakovati še posebni naval delavcev iz drugih republik in pokrajin ter tranzitnih iz drugih držav. V naslednjih dneh bo skozi veliko mednarodno železniško križišče na Jesenicah peljalo 37 posebnih vlakov. Največji naval bo v noči od petka, 17. na soboto, 18. decembra, ko bo skozi Jesenice peljalo kar 11 izrednih vlakov.

Na sestanku, ki so se ga udeležili predstavniki Skupščine občine Jesenice, mejne milice, carinarnice, železniške postaje Jesenice, skupnosti za zaposlovanje in drugi, so se dogovorili za enotno in usklajeno akcijo pri sprejemanju naših delavcev na železniški postaji in cestnih mejnih prehodih, kjer morajo opraviti vse potrebne carinske in druge obveznosti. Najtežje delo seveda čaka delavce carine, predvsem po zadnjih znanih ukrepih. Zvezni izvršni svet je sicer v zadnjem trenutku časno spremenil odlok, da naši delavci lahko do sredine januarja prinesejo v našo državo blago v vrednosti 25 tisoč dinarjev. Tudi delavce mejne milice in železničarje čaka veliko napornost, kajti treba bo opraviti resnično veliko dela. Kot je bilo slišati na sestanku, bodo v dneh, ko pričakujejo največji naval, v vseh službah dobili pomoč delavcev iz drugih izpostav.

Tako kot na železnici bodo tudi na cesti poskrbeli za nemoten promet vseh vozil delavcev na časovnem delu v tujini. V primeru snega, so zagotovili pri Cestnem podjetju v Kranju, bodo ceste pluzene in dobro vzdrževane. Prav tako bo na voljo dovolj goriva na črpalkah, med drugim bo črpalka na Javorniku vse dni odprta neprekinjeno. Prav tako bo jeseniški Viator ponudil tudi usluge za nujna popravila avtomobilov, na Turističnem biroju v Kranjski gori bodo poskrbeli za vse potrebne in-

formacije, prav tako tudi druge turistične službe.

Pri Kompasu na Jesenicah bodo poleg vseh informacij na voljo tudi turistični boni za gorivo. Na sestanku so tudi opozorili na problem, ker jeseniška pošta ni odprta ob nedeljah in praznikih, tako da v tem času ni moč plačati oziroma položiti depozita. Verjetno bo tudi tukaj treba razmisliti o dežurstvu.

Precej pozornosti so na sestanku namenili tudi delavcem na časovnem delu v tujini iz jeseniške občine. Kot vemo, bodo tudi tokrat lahko vsak dan urejali različne zadeve pri Skupščini občine Jesenice, kjer bodo informacije na voljo od 8. do 16. ure. Pri Biroju za urbanizem in stanovanjsko poslovanje Jesenice bodo prošnje naših delavcev reševali vsak dan od 7. do 15. ure, ob sredah tudi do 17. ure. O možnostih zaposlitve bodo lahko prejeli informacije pri Skupnosti za zaposlovanje Jesenice v dneh od 17. decembra do 7. januarja vsak dan od 8. do 15. ure, ob sredah pa tudi do 17. ure. Posebnega sestanka za naše delavce tudi letos ne bodo organizirali saj je praksa pred leti pokazala, da je malo zanimanja.

V teh dneh je pričakovati na naših cestah povečan promet in zato naj vsem občanom velja opozorilo, še posebno otrokom, za previdnost na cesti, na prehodu za pešce in na drugih prometnih površinah.

J. Rabič

PROGRAM PRAZNOVANJA DEDKA MRAZA

LUTKOVA PREDSTAVA — TRDOGLAVČEK

Ponedeljek, 20. decembra:

- ob 9.45 v OŠ Polde Stražišar
- ob 11. uri v VVO Julke Pibernik
- ob 12.30 v OŠ Tone Čufar za učence 1. in 2. razredov.

Torek, 21. decembra:

- ob 7.30 v OŠ Tone Čufar za učence 3. in 4. razredov
- ob 9.30 v VVO v šolskem centru na Plavžu
- ob 11. uri v VVO Angelce Ocepek
- ob 17. uri bo predstava za vse predšolske otroke, ki niso vključeni v VVO iz KS SAVA in PLAVŽ v gledališču Tone Čufar.

Sreda, 22. decembra:

- ob 8. uri v vrtcu v Podmežakli tudi za otroke, ki niso vključeni v VVO
- ob 9.30 za vse otroke KS Blejska Dobrava v VVO
- ob 11. uri v kulturnem domu na Javorniku za otroke VVO Javornik-Koroška Bela
- ob 12.30 za učence nižje stopnje OŠ Karavanskih kurirjev NOV Koroška Bela.

Petek, 24. decembra:

- ob 8.30 za vse predšolske otroke in učence nižje stopnje v OO 16. decembra Mojstrana
- ob 10. uri v VVE Bezje v Kranjski gori. Poleg vrtičkarjev so vabljeni tudi otroci, ki niso vključeni v VVO.
- ob 11. uri za VVE pri OŠ Kranjska gora
- ob 12.30 za učence nižje stopnje OŠ Kranjska gora
- ob 13.45 za vse predšolske otroke KS Rateče-Planica.

Ponedeljek, 27. decembra:

- ob 14.30 za nižjo stopnjo učencev OŠ Žirovnica v dvorani na Breznici
- ob 16.30 za vse predšolske otroke krajevne skupnosti Žirovnica.

DEDEK MRAZ BO OBISKAL OTROKE Z IGRICO »PRAVLJICE NA POTEPU« IN OTROKE TUDI OBDARIL!

Sobota, 25. decembra:

- ob 16. uri predšolske otroke, ki niso vključeni v VVO, v hotelu Planina pod Golico.

Nedelja, 26. decembra:

- ob 16. uri predšolske otroke KS Podmežakla.

Ponedeljek, 27. decembra:

- ob 8.30 otroke v VVO Julke Pibernik, kjer bo najprej igrice, nato pa obdaritev.

- ob 10.30 otroke otroškega oddelka Bolnice Jesenice,
- ob 17. uri predšolske otroke KS SAVA, ki niso vključeni v VVO, v gledališču Tone Čufar.

Torek, 28. decembra:

- ob 8. uri otroke VVO Angelca Ocepek, od tam pa se bo napotil še v vrtec S.3.
- ob 11. uri otroke v VVO v šolskem centru na Plavžu,
- ob 17. uri predšolske otroke iz KS Plavž, ki niso vključeni v VVO, v gledališču Tone Čufar.

- ob 18.30 oskrbovance doma dr. Franceta Bergljia.

Sreda, 29. decembra:

- ob 8. uri v šoli Polde Stražišar,
- ob 11. uri vse predšolske otroke na Blejski Dobravi,
- ob 12.30 gojence v delavnici pod posebnimi pogoji,
- ob 17. uri v domu na Breznici predšolske otroke KS Žirovnica, ki niso vključeni v VVO.

Četrtek, 30. decembra:

- ob 8. uri učence OŠ Tone Čufar,
- ob 9. uri učence OŠ Prežihov Voranc,
- ob 10. uri v kulturnem domu na Javorniku otroke VVO Javornik-Koroška Bela, od tam pa se bo napotil še v vrtec pozdravit najmlajše,
- ob 11.30 učence nižje stopnje OŠ Koroška Bela v kulturnem domu na Javorniku,
- ob 17. uri otroke KS Javornik-Koroška Bela, ki niso vključeni v VVO.

PRAZNOVANJE V OSTALIH KRAJEVNIH SKUPNOSTIH

Nedelja, 26. decembra: praznovali bodo otroci KS Hrušica. Ob 16. uri bo v kulturnem domu igrice, nato pa bo dedek Mraz obdaril otroke.

Sreda, 29. decembra: praznovali bodo otroci KS Kranjska gora, in sicer ob 9. uri bo dedek Mraz v VVE Brezje, ob 10. uri pa v VVE v OŠ Kranjska gora.

Četrtek, 30. decembra: ob 9.30 bo praznovanje v OŠ Kranjska gora, v popoldanskem času pa pripravljajo praznovanje v KS Rateče za vse predšolske otroke, ob 8.30 pa bodo pričeli s praznovanjem tudi v OŠ Gorenjskega odreda Žirovnica.

Krajevne skupnosti, ki pripravljajo praznovanje izven našega sporeda, bodo krajane pravočasno obvestile, da bodo starši pripeljali otroke na prireditve oz. obdarovanje.

Prosimo vse starše, katerih otroci niso vključeni v VVO, da se držijo razporeda in pripeljejo otroke na prireditev v času, ki je za njihovo KS predviden.

SREČNO 1983
OBČINSKA ZVEZA DPM

JESENIŠKE PRENOČITVENE ZMOGLJIVOSTI V POMOČ GORNJESAVSKI DOLINI

Ker v turističnih krajih Gornjesavske doline od Mojstrane do Rateč primanjkuje prenočitvenih zmogljivosti, se je Turistično društvo Jesenice z vodstvom TOZD Hoteli in gostišča HTP Gorenjka, s pensionom Šranc in lastniki zasebnih sob na Jesenicah ter Hrušici dogovorilo, da bodo s svojimi nezasedenimi prenočitvenimi zmogljivostmi to zimsko sezono pomagali Gornjesavski dolini.

Turistično društvo Jesenice se je dogovorilo s pristojnimi v Kranjski gori in drugod, da bodo po napolnitvi svojih zmogljivosti usmerjali goste na prenočevanje in polpenzion na Jesenice. Gostje se bodo tako vsak dan z Jesenic vozili z avtobusi na smučanje v kraje, ki si jih bodo sami izbrali. Za to bodo na voljo redni in posebni avtobusi, ki bodo prevažali smučarje od rednih in posebnih vlakov z Jesenic v Dolino.

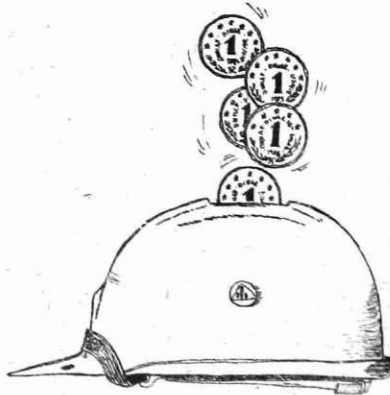
Turistično društvo Kranjska gora, vodstva hotelov v Kranjski gori, turistično-potovalne agencije, železnica in TTTG so se namreč dogovorili, da bodo smučarje v Gornjesavsko dolino iz Ljubljane in od drugod prevažali kombinirano: do Jesenic z vlaki, naprej pa z avtobusi, saj je poraba pogonskih goriv omejena. Tako se bodo tudi gostje, ki bodo prenočevali na Jesenicah, zaradi pomanjkanja postelj in sob v Mojstrani, Gozdu, Kranjski gori, Podkorenu in Ratečah, lahko vključili v te avtobusne prevoze. Da ne bi vsak dan prevažali smučarje in smučarskih čevljev ter druge opreme s seboj, bodo v Kranjski gori vse to lahko puščali v urejeni garderobi hotela Lariks pod smučiščem na Podlesu, drugod pa bodo morali za to še poskrbeti žičničarji, gostinski obrati ali zasebniki.

Gostje, ki se bodo odločili za prenočevanje na Jesenicah, bodo dobili vse potrebne informacije v osrednji recepciji hotela Pošta, tel. 81-845, ki bo poskrbela za razporeditev gostov v obeh hotelih, pensionih ter pri

zasebnikih. Tu so na voljo tudi informacije o cenah za prenočevanje, zajtrk ali polpenzion. Poskrbeli bodo tudi za informacijo o voznih redih rednih in posebnih avtobusov. Največji naval gostov pričakujejo za novo leto, v času tekm za svetovni pokal ob koncu januarja in v času svetovnega prvenstva v smučarskih skokih v Planici, ki bo prihodnje leto zadnje dni marca.

Vsi pristojni se bodo potrudili, da bodo gostje v času omejitve porabe pogonskih goriv zadovoljni tudi s temi zasilnimi rešitvami.

B. B.

KUPIMO DOBRO IGRAČO NAŠEMU OTROKU

December je mesec velikih nakupov igrač. Zato bi radi opozorili na pomembnost pravilne izbire igrače za vašega otroka. Brez igre in igrač ni srečnega in zdravega otroštva. Z gotovostjo lahko trdimo, da je najboljša in najširša pot v življenje po prek igre in igrač. Otrok se igra, ker se razvija in se razvija, ker se igra.

V igri si otrok pridobiva nove izkušnje in se pripravlja na življenje. S pomočjo igre otrok spreminja in spozna življenje. Uči se biti neodvisen od svojega okolja, nauči se, da je sam aktiven. V igri si otrok pridobiva veselje do dela, se uči, sprosti, pomiri in razvedri. Prav igra pripomore k temu, da otrok, ko odraste, postane svobodni človek, kritičnega mišljenja, prilagodljiv in hkrati pošten v svoji presoji. Zato je potrebno otrokovo igro spoštovati in ceniti. To je njegova naravna dejavnost in potreba. Raziskave so pokazale, da se zdrav otrok v prvih šestih letih igra 15.000 ur. Če majhnega otroka nihče ne moti, se igra 7-9 ur dnevno. Zato čimmanj nasilno prekinjajmo igro. Otroka tudi ne silimo, da menja svojo igro in mu puščajmo igralno svobodo. Pri igri otrok potrebuje tudi veliko prostora. Igra nam najbolj neposredno pokaže, kaj otrok zmore, saj izraža samega sebe. Igra je tudi eno izmed najpomembnejših diagnostičnih ter korektivno terapevtskih sredstev. Otrok potrebuje pri igri pravo mero igrač. To pomeni, da ga ne smemo zasuti s celo goro igrač naenkrat, sicer se nauči le površne igre. Zato mu ponudimo nekaj igrač, ki jih čez čas pospravimo in mu ponudimo druge. Otrok nujno potrebuje ob pravem času pravo igračo. Zato ni prav, da igrače kupujemo le ob novem letu, ampak v skladu z otrokovimi razvojnimi potrebami vse leto dopolnjujemo zbirko igrač. Ko otrok preraste obleko, mu kupimo novo, čeprav je stara še dobro ohranjena. Istega pravila bi se morali držati tudi pri nakupih igrač. Otrok potrebuje različne vrste igrač, ker se mora razvijati kot celotna osebnost in za to potrebuje raznovrstnih spodbud.

Veliko vzgojno vrednost imajo različne priložnostne igrače, ki jih izdelamo sami: iz papirja, krompirja, iz raznih gozdnih sadežev... Take igrače izdelujemo skupaj z otrokom in s tem poglobljamo tudi kontakt z njim.

Pri vzgajanju ljubezni do soljudi, spoštovanja sočloveka, privrženosti kolektivu ima veliko vrednost emocionalna oziroma topla igrača. To so mehke ljubkovalne igrače, ki otroku nudijo varnost in toplino. Če otrok teh ljubkovalnih igrač ne dobi v zadostni meri, tudi sam ne bo znal drugim dajati ljubezni. Z ljubkovalnimi igračkami torej razvijamo pozitivna človeška čustva.

Didaktične igrače pomagajo razvijati otrokove miselne sposobnosti in mu bogatijo govor. Čeprav so te igrače nepogrešljive, ne smemo zapostavljati ljubkovalnih igrač in biti preveč storičnostno usmerjeni. Vsaka vrsta igrač ima svojo vlogo in pomen ter dopolnjuje druge.

Pri otroku v predšolskem obdobju zasledimo štiri vrste iger. V prvem in drugem letu življenja prevladuje funkcijska igra: otrok pleza, prijema, tipa, odpira, zapira, čeka, trga, vleče, se guga.

V tretjem, četrtem in petem letu prevladujeta domišljajska in dojemalna igra. Pri domišljajski igri otrok hrani igrače, z njimi govori, igra se različne vloge: zdravnika, učitelja, naredi se psa, volka. Pri dojemalni igri otrok opazuje slike, poslušava pravljice, pesmi, opazuje druge pri risanju in sestavljanju predmetov.

Pri šestih letih pri otroku že prevladuje ustvarjalna igra: gradi, riše, piše, obdeluje pesek, plastelin ali kak drug material, pripoveduje, poje, sestavlja slike, šiva in podobno. Pri ustvarjalni igri prevladuje težnja po uspehu in že predstavlja prehod k delu.

Pri nakupu igrač upoštevamo nekaj osnovnih zakonitosti:

- igrača naj bo gibljiva, da ima otrok z njo kaj početi,
- igrača naj bo trpežna, trdno izdelana,
- igrača naj bo lepa, estetska,
- izbiramo igrače, ki imajo veliko igralnih možnosti,
- izdelane naj bodo tako, da so varne, ne smemo prezreti zdravstvenih zahtev,
- ne ločujemo igrač za deklice in dečke,
- ni vedno najdražja igrača najboljša.

Ponudba igrač v naših trgovinah je iz leta v leto večja. Zaenkrat je založenost kar dobra in lahko za vsako otrokovo obdobje še najdemo kaj

primerne. Zato ne odlašajmo z nakupom, sicer se nam lahko zgodi, da bomo ostali praznih rok.

Pri izboru igrač vam bomo skušali pomagati z vodičem skozi vsa razvojna obdobja. Obiskali smo večje trgovine z igračkami na Jesenicah: knjigarno, Murko in Kekca.

Prva otrokova igrača je njegovo lastno telo, zlasti roke. Pri treh do štirih mesecih pa že potrebuje barvno rutico in nato ropotuljico brez zvočne kroglice. Selega po petem mesecu damo otroku zvočne igrače. Paziti moramo na velikost in ustreznost materiala, ker otrok daje vse predmete v usta. Okoli devetega meseca otrok že potrebuje razne mehke igrače iz blaga, ki naj bo pralno. Nekaj takih igrač imamo na zalogi v Kekcu in v Murki, vendar je pralni material res težko dobiti. Ob koncu prvega leta ima otrok zelo rad različne posodice in lončke, ki jih zlagaja. Izbira teh igrač je skromnejša. Nekaj plastičnih lončkov je še v Kekcu. Otrok potrebuje tudi razne gumijaste igrače, plastične igrače za v vodo in žogo, ki otroka sili h gibanju. Najbolj primerna je gumijasta žoga z vdolbinami, ki pa je trenutno ni mogoče dobiti. Žogo otrok potrebuje od prvega leta pa do poznega otroštva. Žal zaloga v trgovinah ni velika.

V starosti od 1.-2. leta mora otrok imeti igračo, ki ga sili h gibanju, oziroma ki se sama giblje. Otrok ima rad igračo na kolesčkih. Teh igrač je dovolj na izbiro v Kekcu in v Murki. V tej starosti je nepogrešljiv velik tovorni avto, ki ga otrok poriva ali nanj sede. Žal ga na Jesenicah ni mogoče dobiti. V Murki in v Kekcu pa lahko izbiramo med raznimi sestavljanjkami in natikanjkami, primernimi za to starost. Že 1-2 letnemu otroku lahko damo papir in barvice. Otrok naj ima tudi dovolj ljubkovalnih igrač: medvedka ali druge mehke igrače, ki jih je dovolj v Murki in v Kekcu. Tovarna 25. maj iz Labina je presenetila z novimi izdelki, ki so pravlični. Otroku kupimo že prvo slikanico — zgibanko, ki jih je dovolj v knjigarni.

Tudi 2-3-letnik potrebuje ljubkovalne igrače: medvedke in druge živali. Kupimo mu že mehko punčko brez las. Take punčke imajo na zalogi zlasti v Murki. Za razgibavanje potrebuje žogo, avtomobile, igrače na kolesih, leseno železnico. Teh igrač je dovolj v Murki, v Kekcu in delno v knjigarni. Otrok že potrebuje fantazijske igrače. Le v Murki je nekaj ročnih lutk, na zalogi pa je precej posodic za kuhanje. V tem obdobju otroci zelo radi zlagajo predmete po barvi, velikosti in obliki ter gradijo z raznim materialom. Za to starost so primerne lesene kocke raznih oblik, ki jih izdeluje zlasti Ciciban in jih je dovolj v vseh večjih trgovinah. V Kekcu lahko kupimo sestavljanke želvo, v Murki pa Malega graditelja. Velika je izbira lesenih avtomobilov in drugih lesenih igrač, ki jih izdeluje Ciciban. Manj pa je mogoče dobiti primernih didaktičnih igrač za to starost. Otrok potrebuje natikanke, sodčke za vitanje drugega v drugega ter vdolbine z liki. Še največ teh igrač je v Kekcu. V knjigarni vam bodo postregli z ustreznimi slikanicami, plastelinom, lepili, voščenkami. Poleg tega potrebuje otrok tudi velik papir za risanje. V tej starosti mu že ponudimo prve glasbene instrumente: tamburin ali boben.

3-4-leten otrok potrebuje igrače za ljubkovanje. V Kekcu je izredno velik izbor ličnih punčk iz tovarne 25. maj in Jugoplastike. Za razgibavanje so še vedno aktualni večji avtomobili, vlak za nakladanje in vlečenje, keglji, ki pa jih na Jesenicah ni mogoče dobiti. Za ustrezen umski razvoj otrok potrebuje fantazijske igrače, s katerimi se igra trgovino, zdravnika, frizerski salon in podobno. Take igrače imajo v Murki, vendar so zelo slabo izdelane. Za gradnjo in sestavljanje je na zalogi veliko vrst igrač: POLI KVADRI, PIKA SLIKA (žeblički za vitanje), sestavljiva tehnična in lesene kocke. Nekoliko manj je didaktičnih iger za to starost, to je natikanke na stolpič, vstavljanke ter razne slike. Zelo primerna igra je loto, ki jo dobite v Kekcu. Otrok potrebuje tudi slikanice, material za risanje, zaobljene škarje ter glasbene instrumente.

Otrok v starosti od 4-5 let se zelo veliko giblje. Zato potrebuje igrače za razgibavanje: žoge, kegle, skiro, kotalke in podobno. Rad se igra fantazijske igre ter gradi, sestavlja in

ustvarja. Primerna je igra TIK TOK, ki jo imajo v knjigarni. Na tržišču se je pojavila nova igrača: BIMO Mehanotehnika. Ta igrača zelo pozitivno vpliva na razvoj gibalnih sposobnosti, na razvoj zaznavanja, ustvarjalnosti, domišljije in spodbuja sodelovanje med otroki in med odraslimi in otroki. Ta igrača je primerna za dečke in deklice od 4.-15. leta. Pri 4-5 letih se otroci radi igrajo družabne igre: domino, loto, figurice za dramatizacijo (Tisoč zgodb, Pravni prav, Vozimo se), Človek ne jezi se, Spomin. Teh igrač je v trgovinah dovolj. V knjigarni bomo izbrali ustrezno knjigo, ne pozabimo pa tudi na material za risanje, rezanje, lepljenje in na glasbene instrumente.

Otrok pri 5-6 letih daje prednost raznim družabnim igram: Tombola, Črni Peter, Mikado, Veseli klobučki, Veseli nogomet, Spomin, Memory, Didakto. Teh iger je dovolj v vseh večjih trgovinah z igračkami. Za razgibavanje otrok potrebuje že igrače za ciljanje. V Murki imajo tarčo z žogicami. Fantazijskih igrač za to starost je malo, več je izbire za gradnjo, sestavljanje in ustvarjanje. V Murki je konstrukcijska zloženka Zobata kolesa tovarne 25. maj, dovolj je Bimo kock, nova pa je tudi konstrukcijska igrača Kosova inex. Otrok potrebuje pravo knjigo in material za risanje.

Tudi v šolskem obdobju otrok potrebuje mnogo iger. V tem obdobju se naraste zanimanje za skupinske igre. Privlačijo jih zlasti igre z žogo in razna tekmovalna. V trgovinah je tudi veliko primernih didaktičnih igrač za naše šolarje. To so igre, ki otroke učijo vztrajnosti, pozornosti, jih miselno razgibavajo in učijo medosebnih odnosov. Te igre so SUPER MEMO, MEMO, MEMORY, SPOMIN, Liscica in zajci, MONOPOLY, KVIZOVKA, SUPER 3, 5 DOBI, TANGRAM, POŠTEVANKA, PITAGORA, ELEKTROVSEVED, RALLY, PROMETNI ZNAKI, PUZZLE in tako dalje. V šolskem obdobju postanejo otroci zahtevnejši, zato potrebujejo bolj komplicirane konstrukcijske igre. Ena takih so sestavljanke Mehanotehnika, ki so različnih težavnostnih stopenj. Deklice radi šivajo, zato jim lahko kupimo šivalni strojek. Po 9. letu otroke močno privlačijo razni aparati, npr. otroški mikroskop, ki ga je mogoče kupiti v Kekcu. Otroku izpopolnimo pribor za risanje, do izraza pa pridejo tudi različni interesi, ki se kažejo v različnih zbirkah. Priljubljeni so tudi glasbeni instrumenti od ustne harmonike, tamburice do harmonike. Občutno poraste tudi zanimanje za radijske oddaje in za razne igre.

Igrač je torej v trgovinah precej, toda med njimi najdemo tudi precej kice. Otroka kič sicer najprej pritegne, a tako igračo tudi kmalu zavrne. Zato bodimo pri izboru kritični, da ne bo strošek odveč.

Na koncu moramo spregovoriti še o področju, na katerega so proizvajalci pozabili — to je področje tehničnega in ročnega ustvarjanja otroka. Čeprav vemo, kako pomembno je to področje za razvijanje tehničnih interesov in delovne vzgoje, smo v Sloveniji s to ponudbo silno skromni: razen slabega loka za rezljanje, klešč, kladiva ter tu in tam kakšnega izvijača ni mogoče dobiti skoraj nič. Problem nastane že v šolah pri tehničnem pouku, ko ni mogoče dobiti posameznih žag za rezljanje. Prav tako ni mogoče dobiti materiala za obdelavo: kos vezane plošče, furnir, letvice za sestavljanje avionov in zmajev. To področje je tako zanemarjeno, da je to gotov eden izmed vzrokov za napačno poklicno odločanje učencev.

Zelo težko je dobiti tudi materiale za ročno delo, saj so v bistvu vsem dostopne le pletilke in volna. V tej ponudbi nas daleč prekašajo vzhodne dežele, da ne omenimo Avstrije, kjer lahko zadovoljujemo svoje hobi je v specializiranih trgovinah. Tam je na izbiro dovolj vseh vrst materialov in literature, ki pomaga pri ustvarjanju. Tudi preko televizije tedensko predstavljajo izdelavo posameznega izdelka iz serije »Naredi si sam«. Škoda, res škoda, da nihče ne poskrbi za področje neštetih ustvarjalnih možnosti našega otroka.

Prav na koncu pa še opozorilo: Ko otroku podarimo igračo, smo šele pričeli starševsko poslanstvo. Otrok nas bo namreč sprejel pri novi igrači kot igralnega partnerja. Nikar ne kupujemo igrače zato, da bomo imeli mir pred otrokom. Otroci namreč potrebujejo najprej starše in šele nato igrače.

Pripravila psihologinja
Branka Stare Ravnik
in pedagog Anton Dežman

Učenci OŠ Prežihov Voranc so dan republike počastili z risanjem na asfaltu (Foto S. Kokalj)

OBISK V CANKARJEVEM DOMU

V Ljubljani so pred kratkim dogradili najmodernejšo stavbo v Sloveniji, ki so jo poimenovali po pisatelju Ivanu Cankarju. Ko sem zgradbo videla na televiziji, se mi ni zdela nič posebnega, vendar sem si jo vseeno želela ogledati od znotraj. Ta želja se mi je izpolnila.

Na naši šoli deluje tudi pevski zbor pod vodstvom tovariša Romana Ravniča. Vsak četrtek imamo skupne vaje. Na zadnji vaji pa nas je tovariš presenetil. Ni začel z rednimi vajami, temveč nam je povedal, da ima 25 vstopnic za kviz na temo glasbeni barok, ki bo v Ljubljani v Cankarjevem domu. Na žalost je v zboru čez 40 članov in vsi bi radi odšli v Ljubljano. Izbral nas je samo nekatere in rekli, da bo poizkusil dobiti vstopnice še za ostale. Res mu je uspelo in veselju ni bilo ne konca, ne kraja.

Čez dva dni, torej v soboto, 4. decembra, smo se dobili na železniški postaji. Zadovoljni smo se združili v vlak in se odpeljali v glavno mesto naše republike. Ker je bilo do začetka kviza še tri ure časa, smo se odločili, da se sprehodimo po starem delu Ljubljane. Ogledali smo si trojstvoje, univerzo Edvarda Kardaža in glasbeno filharmonijo. Kljub temu sta ostali še dve uri časa, ki smo ju porabili za nakupovanje in kosilo. Vsi smo seveda vztrajno pogledovali na uro in čakali začetka kviza.

Končno smo odšli v Cankarjev dom, v veliko dvorano, kjer so tudi znamenite orgle. Prevzeti od veličine in lepote te stavbe smo čakali na pričetek. Prvo, kar smo zaslišali, je bil premili glas orgel. Ostrmeli smo in kar nismo mogli verjeti, da iz tako velikega instrumenta lahko prihajajo tako nežni zvoki! Kar malo smo se zasanjali, pa nas je spet priklical v resničnost glas govornika, ki nam je z uvodnim govorom predstavil ekipo.

Prva ekipa je prihajala iz Loč, druga pa iz Titovega Velenja. Po končanih uvodnih besedah nam je organistka Angela Tomanič spet zaigrala na orgle. To je bilo kar kratko predavanje, kajti zaigrala nam je nekaj odlomkov iz baročnih skladb in nam vmes pripovedovala vse o orglah. S tem smo precej bolj spoznali ta instrument, saj nam ga je prijazna organistka dodobra predstavila. Potem se je začelo zares; namreč tekmovalne ekipe s področja glasbenega baroka. Obe ekipi sta na vsa vprašanja bolj ali manj dobro odgovorili. Po četrtem vprašanju sta si ekipi malo oddahnili. Med odmorom nam je igral ljubljanski baročni trio. Zaigral nam je tri skladbe, znane za baročni čas: sarabando, gavoto in alegro. Igrali so na kopije baročnih instrumentov, zato je bil njihov zvok izredno podoben pravim baročnim instrumentom.

Po odmoru, so se vprašanja nadaljevala in na koncu sta imeli ekipi enako število točk. Žirija je morala poseči po dodatnem vprašanju. Ekipi sta na to vprašanje odgovorjali izjemoma pisno in zmagala je ekipa iz Loč. Razlika je bila zelo malenkostna in le posledica kolebljive sreče. Predsednik žirije je ob zaključku podelil nagrade obema ekipama.

Do odhoda vlaka je bila še ena ura časa, vendar smo vseeno odšli proti železniški postaji. Bili smo utrujeni, pa vendar srečni, da smo bogatejši za nekaj glasbenega znanja.

Mateja Faletič, 8. b,
osnovna šola Prežihov Voranc

INTERVJU S PRVOŠOLČKI

Članice literarnega krožka smo se odločile, da bomo naše prvošolčke povprašale o njihovih vtisih v šoli po več kot dveh mesecih pouka. Priljubljenim njihovim odgovorom:

— V šoli mi je všeč. Rada imam tovarišice, ki riše na tablo in risbice, ki visijo na stenah. Ne maram pa sošolce, kadar me tepejo. Ko sem šla prvič v šolo, me je spremljala mamička. Šole se nisem bala, saj je moja babica tu čistilka, zato sem bila že prej večkrat v šoli. Med predmeti imam najraje matematiko in spoznavanje narave in družbe. Težave pa imam pri branju. (TANJA, 1. a)

— Meni je najbolj všeč telovadba. Ne maram pa, da me tovarišica vleče za ušesa. Ko sem šel prvič v šolo, sem bil ponosen na to, da bom kmalu postal pravi šolar. (SUVADU, 1. a)

— Že v avgustu sem odštevala dneve, ki so še manjkali do začetka pouka. V šoli se dobro počutim, še najraje imam matematiko in slovenščino. (TANJA, 1. a)

— Rad se učim in delam naloge. Uživam pri likovnem pouku in pri matematiki. Šolska malica je zelo dobra. Imam že šest rdečih in samo dve črni piki. (SAMO, 1. a)

— Prvega šolskega dne se nisem prav preveč veselil, saj bi se še rad brezskrbno podil okrog hiše. Zdaj najraje berem in zbiram rdeče pike. (ŽIGA, 1. a)

— V šoli nama je najbolj všeč, kadar nam tovarišica pripoveduje pravljice. Zelo radi prisluhnemo tudi radiu Pecovca. (SEMIRA IN ELVIRA, 1. b)

Ko smo jih ob koncu povprašale še o tem, kaj so doživeli na svoji prvi poti iz šole, so nam odgovorili:

— Na prvi poti iz šole smo se spomnili, kaj sta nam povedala tovariši ravnatelj in tovariš milničnik. Tovariš milničnik nas je opozoril, da se ne smemo voziti s kolesom in da moramo biti na cesti previdni.

Zaupali so nam še, da v teh dneh že vsi nestrpnost pričakujejo dan, ko bodo dobili rdeče rutice, ko bodo postali pionirji.

ČLANICE LITERARNEGA
KROŽKA
OŠ prof. dr. Josipa Plemlja
Bled

RECITAL ZA DAN REPUBLIKE

Kot na vseh šolah smo tudi v Želzarskem izobraževalnem centru s proslavo počastili praznik republike. Prireditev je bila 26. novembra v gledališču Tone Čufar na Jesenicah.

Najprej nam je o pomenu 29. novembra spregovoril direktor centra Severin Golmajer. Člani dramskega krožka so predstavili dramatizirano novelo Cirila Kosmača Balada o trobenti in oblaku. Delo govori o junškem starcu Demnikarju, ki se odloči, da bo belogardistom preprečil pobiti ranjene partizane, skrite v neki votlini. S sekro pričaka izdajalce in jih pobije, pri tem pa pade tudi sam. Fašisti se surovo znežijo nad njegovo družino — ubijejo ženo in otroka, domačijo pa zažgo.

Recital je bil lep, kar je sad resnega dela dramskega krožka pod vodstvom tovarišice Stanke Geršakove. Dramski krožek je nasploh zelo aktiven, saj za novo leto pripravlja spet novo predstavo.

Polona Bajt, 1. N.
ŽIC Jesenice

LIKOVNIKI IZ POBRATENIH TRBOVELJ BODO RAZSTAVLJALI NA JESENICAH

V soboto, 18. decembra, bodo ob 18. uri v razstavnih prostorih Delavskega doma na Jesenicah s krajšim koncertom moškega vokalnega okteta DPD Svoboda France Prešeren Žirovnica-Breznica, odprli zadnjo letošnjo likovno razstavo. Že po tradiciji namreč sklenjeno bogato celoletno likovno razstavno dejavnost s kolektivno razstavo likovnih del članov likovne sekcije RELIK (revirski likovniki) iz pobratene občine Trbovlje, s katerimi imajo Dolikovci že dolgoletne delovne, razstavne, tovariške in prijateljske stike.

To je štirinajsta likovna razstava v letošnjem letu, s čimer so člani likovnega kluba DOLIK uresničili svoj letni program, medtem ko so Dolikovci v letošnjem letu, skupinsko, v manjših grupah ali posamezno razstavljali kar šestindvajsetkrat izven Jesenic.

Razstava likovnih del trboveljskih Relikovcev bo odprta do vključno 29. decembra, in sicer vsak dan, razen nedelje popoldan od 16. do 19. ure in v ponedeljkih, sredah in petkih od 9. do 12. ure.

PRED BLEJSKO OSNOVNO ŠOLO SO ODKRILI LESENO SKULPTURO

Letos mineva 109 let od rojstva velikega matematika svetovnega slovesa, prvega rektorja slovenske univerze, Josipa Plemmlja. Rodil se je na Bledu, kjer je tudi živel, delal in ustvarjal. Ponosni smo, da nosi naša šola njegovo ime.

V njegov spomin smo v petek, 10. decembra, pred blejsko osnovno šolo odkrili leseno skulpturo. To je več kot tri tone težka in štiri metre visoka gmota lesa, ki predstavlja Josipa Plemmlja in njegove učence. Izdelali so jo učenci naše šole pod vodstvom akademskega slikarja Janeza Ravnika.

Ob odkritju skulpture smo pripravili slovesnost, na katero smo povabili predstavnike krajevne skupnosti, družbenopolitičnih organizacij, Zavoda za šolstvo in druge. O liku in delu Josipa Plemmlja je spregovoril predsednik KS Bled Vlado Janežič.

Učenci so pripovedovali o tem, kako so izdelovali skulpturo z veliko vztrajnostjo, resnostjo in z navdušenjem. Člani likovnega krožka so obljubili, da bodo izdelali še dve manjši skulpturi. Prva bo ponazarjala mir med narodi, druga pa šolske dejavnosti.

Po končani slovesnosti smo si vsi skupaj ogledali še razstavo slikarskih del Janeza Ravnika in naših učencev in učenk v avli naše šole.

Literarni krožek
OŠ prof. dr. J. Plemmlja Bled

RAZSTAVA ROČNIH DEL V DOMU DR. FRANCETA BERGLJA

V počastitev 29. novembra — dneva republike, so v domu dr. Franca Berglja na Jesenicah odprli že četrto razstavo ročnih del, ki so jo pripravile oskrbovanke. Tudi tokrat je bila razstava pestra in bogata, kar kaže na veliko zavzetost in voljo oskrbovank, saj je povprečna starost vseh razstavljalk 78 let.

Na letošnji razstavi je 18 oskrbovank predstavilo 70 izdelkov oziroma ročnih del tapiserij, vezenih prtov in zaves, pletenin, klekljanih in drugih izdelkov. Oskrbovanke so izdelke za razstavo pripravile v

krožku ročnih del v domu, ki ga vodi delovna terapevtka Karmen Piriš. Največ zanimanja je za izdelavo tapiserij, s krožkom pa v domu predvsem želijo popestriti prosti čas, ki ga je na pretek. Volja in zavzetost oskrbovank je dokaz, da v domu ne čutijo osamljenosti, prav izdelava ročnih del pa jim popestri marsikatero uro bivanja.

Ob otvoritvi razstave so za pester praznični kulturni program poskrbeli učenci osnovne šole Tone Cufar z Jesenic.

J. R.

Otvoritev samostojne razstave likovnih del člana likovnega kluba DOLIK Branka Čušina na Javorniku (Foto Aleš Pušavec)

O DELU ŠOLSKEGA ŠPORTNEGA DRUŠTVA »ŽELEZAR«

Že stari Rimljani so razvijali športnega duha v človeku in prav od njih izvira vsem znani izrek: »Zdrav duh v zdravem telesu.« V Železarskem izobraževalnem centru se tega načela držimo, saj se lahko dijaki vključimo kar v devet sekcij: nogometno, ki je najbolj množična, košarkarsko, odbojko, strelsko, smučarsko, namiznoteniško, planinsko in šahovsko.

Skupščina šolskega športnega društva sestavljajo člani društva, športni referenti razredov in komisije za posamezne športne panoge. Društvo ima okoli 560 aktivnih članov, njegov letošnji predsednik pa je Klemen Kosmač.

Društvo je povezano z republiškim centrom za SSD. Le-ta izdaja bilten, s katerim obvešča in usmerja vsa društva po Sloveniji.

Dejavnost našega SSD je bogata in raznolika. Vanko leto organiziramo mednarodna tekmovanja, in sicer: v malem nogometu, odbojki, namiznem tenisu in paterboju. Točkujemo se mestu od prvega do desetega.

SSD Železar se vedno udeležuje tudi tekmovanj, ki jih organizira OŠ ZSM Jesenice v mesecu mladosti. Mladi se pomerimo med seboj v odbojki, košarki, nogometu, streljanju in teku po ulicah.

Tudi kot organizatorji smo se letos dobro izkazali. V počastitev 11. kongresa ZSMS v Novem mestu smo priredili tekmovanje v odbojki. Dekleta smo igrala doma, fantje pa v Škofji Loki. Odbojkarice smo dosegle četrto, odbojkarji pa drugo mesto.

Tudi tisti, ki raje mečejo žogo v koš kot čez mrežo, so prišli na svoj račun. Ob dnevu republike smo imeli dva turnirja v košarki za fante in dekleta. Fantje so se izkazali odlično, saj so si priborili prvo mesto, dekleta, ki so se bolj malo pripravljala, so bila tretja.

Dobro organizacija turnirjev in doseženi uspehi spodbujajo naše športnike in športnice. Spodbuda pa je potrebna za doseganje ciljev, ki jih ima naše šolsko športno društvo. Radi bi poizvali šolska tekmovanja, dosegali boljše uvrstitve na vseh področjih prvenstvih srednjih šol in sodelovali na vseh telesnokulturnih manifestacijah šol in občin.

Brez dela ne bo uspehov. Zato bomo aktivni člani društva pridno vadili, neaktivni pa s navijali, da bomo lahko še uspešneje zastopali našo šolo.

Tatjana Legat in Dragica Zupan
ZIC Jesenice

ROMAN RAVNIČ — PREJEMNIK ČUFARJEVE PLAKETE

V petek, 19. novembra, so v občini Jesenice podelili letošnje Čufarjeve plakete. Z veseljem smo sprejeli novico, da je med nagrajenci tudi naš tovariš učitelj Roman Ravnica, ki je to visoko priznanje prejel za načrtno in strokovno delo na zborovskem področju. Iskreno čestitamo:

Romana Ravnica, učitelja glasbene vzgoje, zborovodjo mladinskega pevskega zbora v osnovni šoli Prežihov Voranc Jesenice in mešanega pevskega zbora Blaž Arnič Jesenice, je življenjska pot pripeljala na Jesenice iz Prekmurja.

O svojih prvih srečanjih z glasbo nam je pripovedoval takole:

»Že triletni deček sem zelo rad poslušal glasbo. Vedno, kadar je bila na radiu kakšna lepa glasba, sem jo poslušal z odprtimi ušesi in zraven sem godel tone, kot da igrar na violino.

S petimi leti sem začel hoditi v glasbeno šolo. Ker sem želel igrati instrument, sem moral hoditi tudi k pevskeemu zboru, ki so ga sestavljali sami mali otroci, cicibani. To šolo in zbor sem obiskoval dve leti.

Potem smo se iz Ptuj preselili v Mursko Soboto. Tam sem nadaljeval glasbeno šolo. Začel sem igrati violino, ki sem jo potem igral osem let. Vsa ta leta sem pel tudi v šolskem pevskem zboru.

Kmalu sem se začel bolj kot za violino zanimati za zvoke kitare in za kitariste. Takrat so se namreč pojavili Beatlesi, ki so postali zelo popularni s svojo glasbo.

Opustil sem igranje violine in se posvetil kitari. Igranja na kitaro sem se učil sam, nihče mi pri učenju ni pomagal. Večkrat mi je sicer postalo žal, da sem opustil igranje violine, vendar sem sam pred seboj opravičeval slovo od violine s številnimi uspešnimi nastopi ansamblu, ki sem jih vodil sam ali pa sem sodeloval v njih. Zvoki kitar, glasba mladih takratne dobe, so bili tisti, ki so me za nekaj let sprejeli medse kot profesionalnega glasbenika.

Nato sem študiral glasbo na Pedagoški akademiji v Mariboru. Ob vpisu na to šolo sem si poleg učiteljskega poklica izbral tudi poklic zborovodje. Po študiju na Pedagoški akademiji sem se vključil v slovenski učiteljski pevski zbor Emil Adamič.

Roman Ravnica se je odločil za poklic učitelja glasbene vzgoje zato, ker ima rad otroke. Z njimi uspešno

dela že sedem let v osnovni šoli Prežihov Voranc Jesenice. Toda njegova ljubezen do glasbe je tako velika, da mu samo to delo ne zadostja. Večji del svojega prostega časa zato posveča delu z zbori.

V osnovni šoli, kjer poučuje, vodi tudi mladinski pevski zbor, s katerim je že veliko nastopal.

Pred štirimi leti ga je želja po vodenju mešanega pevskega zbora odraslih pevcov privedla med tiste, ki so se žavezali za obnovo zbora Blaž Arnič. Z njim je, kot mladinskim zborom leta 1981 nastopal na mladinskem pevskem festivalu v Celju, na zveznem tekmovanju pa je s tem zborom dosegel bronasto kolajno.

Njegova želja se je uresničila. Delo z zborom, ki je ponovno oživelo, mu je, kot pravi, v veliko zadovoljstvo. Z njim lahko doseže skoraj vse, kar si sam najbolj želi.

Njegove želje niso majhne. To je razvidno iz navdušenja poslušalcev, ki spremljajo nastope zbora Blaž Arnič na številnih pevskih odrih. Uspeh pevskega zbora na odrju je v veliki meri odvisen od zborovodjevega dela. Nekaj misli o tem delu nam je Roman Ravnica smilil takole:

»V roke dobim napisano skladbo. Najprej jo dobro pregledam, prepojem, preigram, presodim, če je primerna za moj zbor, pomislim, če je primerna za izvajanje na kaki proslavi, koncertu ali pevskem tekmovanju. Če vsi preizkusi govorijo skladbi v prid, se je dobro naučim, v celoti jo vsrkam vase. Nato stopim z njo in natančno določenim ciljem v zvezi z njo pred pevce in z njihovo pomočjo začnem oživljati napisano pesem.

Marsikdo misli, da je zbor samo to, da se zbere nekaj pevcov in skupaj zapojejo pripravljeno pesem. V resnici pa je drugače. To je trdo, dolgotrajno delo, podobno delu v vrhunskem športu, kjer je treba ure in ure trenirati, da se doseže najmanjši uspeh, ki je spodbuda za naprej. Koliko dela z zborom se skriva v izvedeni pesmi, se na odrju

ne vidi. Poslušalci le poslušajo in izvajanje pesmi nagradijo z močnejšim ali šibkejšim ploskanjem.

Lahko se zgodi, da izvajanje pesmi zaradi trenutnih vzrokov ni najbolj uspešno. Žal tedaj nihče ne ve, razen pevcov, da je bilo tudi v to pesem vloženega mnogo truda in žrtvovanih veliko prostih ur pevcov in zborovodja.

Seveda smo mu tudi vprašanje v zvezi s priznanji morali zastaviti. Nanj je odgovoril takole:

»Za svoje delo sem dobil pohvale, pa tudi kritike, saj veste, da v vsakodnevem življenju ne gre vedno vse prav. Vendarle moram reči, da je bilo pohval več kot kritik.

Največja pohvala zame je trenutek, ko začutim, da smo pesem spodobno zapeli, zapeli tako, da so tudi poslušalci dojeli vso njeno lepoto.

Kot sem že dejal, so v zvezi z mojim delom povezana tudi razočaranja. Najbolj težko mi je, če otroci nočejo peti in ne vem, zakaj nočejo peti.

Na vprašanje: »Bi komu svetovali svoj poklic?« je odgovoril:

»Svetoval bi ga vsakemu, ki je talentiran, ki ima posluš, ki ima nagnjenje k temu poklicu, predvsem pa mora znati delati z ljudmi, z mladimi ljudmi. Toda tudi vse to še ni dovolj. Imeti mora zelo, zelo solidno znanje z glasbenega področja.«

Z besedami: »Tudi v prihodnje bom ostal zborovodja, ker se mi zdi, da je to najboljša, kar znam delati. Svoje zore želim voditi čim boljše, najbolje pač po svojih močeh tudi v prihodnje.« je zaključil naš razgovor.

Novinarski krožek
OŠ Prežihov Voranc Jesenice

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

ZANIMIV NARAVOSLOVNI DAN V ŽIC

V četrtek, 2. decembra, smo imeli v Železarskem izobraževalnem centru naravoslovni dan, že tretji v tem šolskem letu. Organiziran je bil na temo prehrane, udeležili pa smo se ga učenci prvega letnika usmerjenega izobraževanja.

Prireditvev je potekala v treh delih. Najprej smo učenci anketarji obiskali mnoge trgovine in mesnice v jeseniški in radovljiški občini. Ugotavljali smo, kako so zložene z osnovnimi živili. Zanimala nas je tudi prehrana v osnovnih šolah. Kosila in malice so dobre, smo se prepričali. V delovnih organizacijah BUSP, GG Bled in Jesenice, Plinarna, Universal in Elektro Žirovnica smo povprašali, kakšne so letos možnosti za nabavo goriv. Povsod so nas prijazno sprejeli in postregli s podatki.

Pri Paplerjevih na Breznici sta dve skupini po osem učencev pomagali pri peki domačega kruha in kolinah. Z obujom so jih na koncu tudi pogostili.

Po terenskem delu smo se učenci zbrali v učilnicah in laboratorijih ter nadaljevali delo pod vodstvom svojih učiteljev in zunanjih predavateljev. Mladi matematiki in fiziki so preračunali kalorično vrednost jedi

in goriv ter se prepričali o dobri uporabnosti Papinovega lonca. Kemiki smo delali laboratorijske vaje za dokazovanje ogljikovih hidratov in beljakovin v sladkorju, krompirju in jajčnem beljaku. Biologi so medtem poslušali predavanje o zdravi prehrani in eksperimentirali s škrobom. Skupina učencev si je v okviru predmeta obramba in zaščita ogledala film o prehrani v SLO, »samoupravljalci« pa so na osnovi ankete ocenili, kako delujejo potrošniški sveti v jeseniški in radovljiški občini. Na koncu so vse skupine izirpno poročale o svojem delu, nato pa preglednice in povzetke razobesile po panojih na šolskem hodniku. Tako so naše ugotovitve dostopne vsem.

Naravoslovni dan je lepo uspel. Učenci smo delali zavzeto in disciplinirano, kar je potrdila tudi mentorica tovarišica Vida Markeževa. Pri res zanimivem delu smo uživali in dopolnili svoje znanje.

Barbara Urbanc
ZIC Jesenice

PLANINSKO PREDAVANJE V GORJAH

V letošnjem novembru je bilo tako kot vsako leto v Gorjah organizirano planinsko predavanje. Bilo je kar dvakrat v enem dnevu: v popoldnevskih urah je bilo namenjeno šolski mladini, zvečer, ob 18. uri, pa se za odrasle.

Dvorana TVD Partizana v Gorjah že dolgo ni bila tako polna kot to pot. Znani vztrajni in požrtvovalni planinci in odlični fotograf Jaka Čop z Jesenic nas je z odličnimi karvni diapozitivi in spremeno besedo popeljal v prečudni gorski svet Karavank in Julijskih Alp in nam prikazal cvetje in živalstvo v teh visokih predelih.

Začel je v Vrbi pri Prešernu, potem nas je popeljal skozi zadnjočrtno Jesenice v Karavank, pod Golico na prekrasne poljane marais, prek Martuljkove skupine in skozi Krajsko goro na Vršč in v dolino Trente in Suce vse do Matagurja. Jaka nam je prikazal tudi življenje ljudi visoko v rebrih pod vrhovi enkratnih vršacev. Povedal je tudi, kako so to ljudje skromni, sila prijazni in ustre-

žljivi, da malokje tako. Na povratku nas je popeljal preko Črne prsti nad Bohinjem na Poljuko in na vrh Triglav, Skozi Vrta in mimo Peričnika, Krme in Radovne v Gorje, kjer smo se iz zamaknjenosti in prevetrosti od vseh doživljenjskih lepot, ki nam jih nudi ta prečudni gorski svet, znašli še vedno v Partizanovi dvorani v Gorjah.

Planinsko društvo v Gorjah je res močno, saj šteje 886 članov in tako predavanja so pri članstvu in ostalih krajevih res priljubljena in dobrodošla. Vodstvo PD Gorje se vedno trudi, da ustrezno svojim članom, kar je posameznika vredno! Tako predavanja so vedno brezplačna za vse, zato društvo pridobiva vedno nove člane, saj današnji človek vedno bolj potrebuje sprostitve v sveži in neskončni naravi.

Jože Ambrožič

POJASNILA K PREDLOGU PREDNOSTNE LISTE

V prednostno listo upravičencev kategorije »družine in občani z nizkimi osebnimi dohodki« se bodo uvrstili na odgovarjajoče mesto (odvisno od pripadajočega števila točk) tudi naslednji prosilci, če bodo takoj dostavili dokazila o rojstvu otroka:

1. Davorin Gačnik, Dvorska vas 10
2. Hajra Smajić, C. železarjev 19
3. Darko Struna, Bl. Dobrava 66
4. Mirzet Osmančević, Log 1, Krivica 16
5. Blagoje Milenkovski, Benedičičeva 1
6. Ramiz Pamić, C. 1. maja 27

V kategorijo »delovno nesposobni občani – invalidi« se bo uvrstila še:

1. Gizela Čibej, Bokalo 12, z 89 točkami na 7. mesto te kategorije prosilcev, vendar le v primeru, če HP Gorenjka poda pisno izjavo, da bo prepustila Samoupravni stanovniški skupnosti občine Jesenice razpolagalno pravico za stanovanje na Bokalo 12, ker se v nasprotnem primeru solidarnostni sklad škoduje za eno stanovanjsko enoto.

Predlog prednostne liste upravičencev za dodelitev solidarnostnih stanovanj je Samoupravna stanovniška skupnost občine Jesenice posredovala vsem TOZD, OZD, drugim organizacijam in skupnostim v 15-dnevno javno razpravo že 13. decembra, kar pomeni, da bo javna razprava o predlogu prednostne liste upravičencev za dodelitev solidarnostnih stanovanj za leto 1982/83 potekala od 14. decembra do vključno 28. decembra. Zato vse delavce in občane opozarjamo na omenjeni rok, v katerem lahko vložijo pripombe oz. ugovore pisno na naslov: Samoupravna stanovniška skupnost občine Jesenice, Titova 65 – odbor za solidarnost.

Predlog prednostne liste upravičencev za dodelitev solidarnostnih stanovanj 1982/83 Samoupravna stanovniška skupnost občine Jesenice objavlja v časopisu Železar z namenom, da bo ta dostopen čim širšemu krogu občanov. Prejele pa so ga tudi vse krajevne skupnosti v občini in ga izobesile na oglasne deske.

MLADINSKO PRVENSTVO GORENJSKE V NAMIZNEM TENISU

TRJE NASLOVI OSTALI NA JESENICAH

V soboto, 11. decembra, je bila na Jesenicah zopet lepa namiznoteniška prireditelja. V domu Staneta Bokala so se borili najboljši mladinci in mladinke za naslov letošnjega prvaka Gorenjske. Nastopili so vsi, ki kaj pomenijo v tej panogi na Gorenjskem, to pa so igralci Triglava in Save iz Kranja ter Jesenice.

Mladinci in mladinke so igrali posamežno in v dvojicah. Medtem ko je bil pri mladincih najuspešnejši Kranjski Matijašević, je bil pri mladinkah najboljša Jeseničanka Zora Zalokar, ki je osvojila kar tri naslove prvaka in to v igri posamežno, v igri ženskih dvojic s Frelihovo in v igri mešanih dvojic z Jakom Vebrom. Slednjemu ni uspelo obdržati lani pridobljenega naslova prvaka v igri posamežno, osvojil pa je častno drugo mesto.

Mladinke posamežno: 1. Zalokar (Jes.) 2. Bajželj (Sava) 3.–4. Jeraša (Sava) in Frelih (Tr.).

Mladinci posamežno: 1. Matijašević (Tr.) 2. Vebor (Jes.) 3.–4. Jeraša (Sava) in Prelovšek (Tr.).

Ženske dvojice: 1. Zalokar-Frelih (Jes.-Tr.) 2. Bajželj-Marn (Sava), 3.–4. Avdič-Savor (Jes.) in Markez-Matijašević (Jes.-Tr.).

Moške dvojice: 1. Matijašević-Prelovšek (Tr.), 2. Jeraša-Matek (Sava).

Mesane dvojice: 1. Zalokar-Vebor (Jes.), 2. Matijašević-Frelih (Tr.).

Tridnevni priprav perspektivnih mladitv igralcev Gorenjske, ki so bile pod vodstvom kitajskih trenerjev v Kranju, so se udeležili jeseniški pionirski in pionirke Goran Džukić, Rabi Ferber, Barbara Markez in Lenka Savor. To so bile že druge tovrstne priprave na Gorenjskem. Kitajska trenerja sta se zelo pohvalno izrazila o napredku naših najmlajših.

(LS)

JESENICANI ŠE KANDIDATI ZA PRVO MESTO

Od 10. do 12. decembra je bil v hotelu Turist v Ljubljani prvi del druge slovenske lige (zahod), v kateri (po lanskotnem izpadu iz prve lige) sodeluje tudi ekipa Šahovskega društva Jesenice. V ligi tekmuje osem ekip: Šahovsko društvo Sežana, Šahovsko društvo Trzin, šahovska sekcija Kodeljevo, Ljuba, Šahovski klub Novo mesto, Šahovsko društvo Slovenj, šahovska sekcija Tomo Zupan Kranj, Šahovsko društvo Koper in Šahovsko društvo Jesenice.

V prvem delu so ekipe odigrale prva štiri kola, zadnja tri kola pa bodo konec tedna v Ljubljani. Za jeseniško ekipo Šahovskega društva so nastopili (člani) Zorko, Železnik, Soklič, Rodman in Krničar, (članica) Irena Ravnik, (mladinca) Kosmač in Pazlar.

V prvem kolu so Jeseničani visoko premagali Trzinčane s 6:0, v drugem kolu ekipa Ljuba Kodeljevo 4:2, v tretjem je jeseniško ekipo premagala ekipa Novega mesta 1,5:4,5, v četrtem kolu pa so Jeseničani zopet zmagali proti domači ekipi Slovena 3,5:2,5. Kljub spodrsljavu v tretjem kolu so Jeseničani še vedno najuspešnejši kandidati za prvo mesto, kar bi jim omogočilo povratek v prvo ligo in topso svoji kvaliteti tudi zaslužilo.

Po štirih kolenih je vrstni red naslednji:

SD Sežana 16 točk (–1), 2. SD Jesenice 15, 3. SK Novo mesto 13, 4.–5. SD Sloven 12, SD Koper 12,5, 6. SD Kodeljevo Ljuba 11,5, 7. SS Tomo Zupan Kranj 8 in 9. SD Trzin 7,5 točk.

MLADINSKA ŠAHOVSKA ŠOLA ALOJZA ŽELEZNIKA

V obnovljenem šahovskem domu na Jesenicah je v letošnjem letu začela delovati tudi nadaljevalna šahovska šola mojstrskega kandidata Alojza Železnika za pionirje in mladince, ki so v šolskih šahovskih kroških dosegli boljše uspehe. Marljivi in prizadevni šahisti in šahistke preverjajo svoje znanje s preglednimi turnirji in na zadnje je največ znanja pokazal Zoran Bogdanovski, ki je zmagal brez poraza pred Ivanom Urošom in Markom Pazlarjem. Četrto mesto je osvojila mladinka (ki nastopa tudi v članski ekipi) Irena Ravnik, peti je bil Zlatan Bogdanovski, šesto mesto pa je osvojila prav tako odlična pionirka Nadja Svetlin, ki je za pol točke prehitala sedemdesetletnega Marka Kosela.

Vsi ti mladi šahisti so do sedaj pokazali velik napredek in veliko prizadevnosti.

POPRAVEK

V zadnji številki Železarja št. 48 je v članku o občinskem šahovskem prvenstvu prišlo do dveh napak. V drugouvršeni ekipi TOZD Vzdruženje je na prvi deski igral Krničar in ne Korosec, peto in šesto mesto pa sta si delili ekipi TOZD Remontne delavnice in TOZD Jeklarina (in ne TOZD Jeklovlek).

TK

STEFANOVSKA DVAKRAT V FINALU

V soboto in nedeljo, 11. in 12. decembra, je Gimnastična zveza Slovenije izvedla v Ribnici na Dolenjskem tekmovanje za 14. pokal gimnastike Jugoslavije in deveti pionirski pokal Slovenije. V izredno udobni in lepo ter kvalitetno pripravljene spornici dvorani v Ribnici so se zbrali razen dveh članov vsi najboljši telovadci Jugoslavije. Pri dekletih je manjkala samo Ljubljankanka Alenka Zupančič zaradi bolezni. Zato smo lahko videli in ocenili, kakšne so možnosti naše gimnastike za napredek v prihodnjih letih, ali pa že za olimpiado v Los Angelesu leta 1984.

Žal pri fantih kot pri dekletih ni možnosti, da bi v letu in pol sestavili homogeno reprezentanco, ki bi lahko računala tudi na kak videjni uspeh na mednarodnih tekmovanjih. Pri fantih sta sposobna za zahtevnejša tekmovanja samo v riborčan Bane Tripkovič, ki trenira v Zagrebu in Ljubljankan Milan Čičič. Pri dekletih sta to državna prvačica Dragana Došen in Ljiljana Zumbulović iz Novega Sada in Ljubljankanka Anja Gent, Tanja Detiček ter Barbara Miklič. Rednja bo za olimpiado še premlada, zato o prav težko sestaviti primerno reprezentanco.

Na pokalu v Ribnici je največ pokazal Tripkovič pri fantih, pri dekletih pa je bila najboljša Došenova, navdušila pa je tudi Regentova z nekaj izrednimi in tekmici elementi, ki pa se ji niso vse najboljše posrečile in se je zato uvrstila šele na šesto mesto. Precej slabša je v estetski in ritmični izvedbi, kar je na parterju precejšnja hiba.

V pionirskem pokalnem tekmovanju se je predstavilo nekaj talentiranih pionirjev in pionirk, ki pa v jugoslovanskih razmerah s slabimi pogoji za trening zagotovo ne bodo napredovali tako, kot bi to v državah, kjer je gimnastika izredno podprta in prednostni sport. Med fanti je bil najboljši Vlado Šostarič iz Maribora, med Mariborčane in Ljubljankane pa sta se vrnila Trboveljčana Rajh in Zibert na peto in šesto mesto.

Med pionirkami je bila izrazita premoč Ljubljankan. V penajstih tekmovalec se je merila z Ljubljankankami samo jeseniška Sandra Stefanovska, ki si je to pravico pridobila na izbirnem tekmovanju pred mesecem dni. Takrat je s šestnajstim mestom za las uvela uvrstitve na pokalno tekmovanje, v Ribnici pa se je bolj izkazala in se v mnogobojni uvrstila na 12. mesto, ki si ga je delila z Ljubljankanko Brendičevo. Sandra je bila s

svojimi devetimi leti, kolikor jih je imela tudi Ljubljankanka Tina Matoh, najmlajša tekmovalka pionirskega pokala. Zato ima še lepe možnosti za napredovanje, če bo trenirala še bolj zavzeto kot doslej in če bomo na jeseniškem gimnastičnem dalj neko-liko več veljave kot doslej. Ob gledanju na gimnastiko kot na rekreativni sport res ni nobenih možnosti, da bi v bližnji prihodnosti ustvarili tudi kvalitetno gimnastiko, čeprav so pogoji z odlično dvorano v osnovni šoli Tone Čufar zares lepi in obetavni.

Sandra je v Ribnici pričela s tekmovanjem na svojem najslabšem orodju – bradlji. Njena ocena 7,90 je bila najnižja med vsemi tekmovalkami. Tudi na naslednjem orodju – preskoku čez konja, je bila na repu z oceno 7,35 točke. Za njo je bila samo Matohova z desetinko slabšo oceno. Zato pa je na parterju pokazala pravo vrednost jeseniške gimnastične šole in za lepo vajo prejela oceno 9,30, kar je bila druga najvišja ocena na tem orodju. S tem si je pridobila pravico nastopa v finalu. Tudi na gredi je nadaljevala dobro. Enkrat je padla z gredi, a je ocena 8,25 še vedno zadostovala za uvrstitev v finale tudi na tem orodju.

Nedeljsko finalno tekmovanje se je končalo za Sandro slabše, kot je bilo pričakovati. Na gredi je naredila napako pri povsem preprostemu elementu in zato padla z orodja. Prejela je oceno 8,55 in se uvrstila na peto mesto. Samo tri desetinke višja ocena bi ji že prinesla bronasto kolajno, ker so tudi druge tekmovalk padale z gredi. Parter je bil zadnje orodje. Med vajo je naredila manjšo napako, za kar bi smela izgubiti največ dve desetinki točke. Sodnice so bile drugačnega mnenja in so ji prisodile samo devet točk. Ostale tekmice za kolajne so napravile veliko več napak, pri tem precej grobih, sodnice pa tega niso odštevale od ocene. Bilo je očitno, da so bile sodnice dogovorjene, da morajo vse kolajne v Ljubljano, ker je bila Stefanovska očitno neobjektivno ocenjena. Temu se ni čuditi, saj so bile kar štiri sodnice na parterju iz društva Zelena jama iz Ljubljane in so dobro vedele, kako morajo soditi, da bo njihova tekmovalka dobila kolajno. Žal Jeseničani nimamo sodnic, naše edina vojska Mihelič pa je morala kot zvezna sodnica soditi finale zveznega razreda. Kljub vsemu je za Sandro uvrstitev v finale na dveh orodjih lep uspeh, saj vadi gimnastiko šele tretje leto. Prav gotovo bo bolj prihodnje leto.

M.

PREDNOSTNA LISTA UPRAVIČENCEV SOLIDARNOSTNIH STANOVANJ ZA LETO 1982/83

ki bodo upoštevani pri razdelitvi stanovanj, zgrajenih s sredstvi solidarnosti občine Jesenice

Odbor za solidarnost je v skladu s pravilnikom o pogojih za dodeljevanje stanovanj iz sredstev solidarnosti občine Jesenice na 2. seji dne 10. decembra 1982 razvrstil vse upravičence, ki izpolnjujejo pogoje javnega razpisa objavljenega dne 6. maja 1982 v Glasu in 7. maja 1982 v Železarju, v naslednje kategorije:

Zap. št.	Priimek in ime ter bivališče	TOZD oz. organizacija	Štev. druž. članov	Štev. točk
A. DRUŽINE IN OBČANI Z NIZKIMI OSEBNIMI DOHODKI				
1.	Ukmar Mario, Selo 15, Žirovnica	DO Varnost Kranj	4	357
2.	Rožič Katarina, Koroška 2, Kranjska gora	ZZD – TOZD Jesenice	3	321
3.	Rajhard Firmin, Moste 78, Žirovnica	socialni podpiranec	9	305
4.	Mrak Darja, Rateče 49, Rateče	Lesno galanterijski obrat Jesenice	4	290
5.	Čelebić Sead, C. 1. maja 28, Jesenice	Železarna Jesenice	4	288
6.	Pfeifer Emil, Kurliška 6, Jesenice	ZJ – TOZD Strojne delavnice	4	288
7.	Vovk Janez, Hrušica 58, Jesenice	Interevropa Jesenice	3	287
8.	Legat Marinka, Bl. Dobrava 53/b, Bl. Dobrava	Gorenjska oblačila Jesenice	4	281
9.	Lumpert Majda, Ukova 4/c, Jesenice	Iskra Bl. Dobrava	3	275
10.	Kofler Magda, Kurliška 20, Mojstrana	Murka Lesce	2	274
11.	Pogačar Dušan, Hrušica 31, Jesenice	ZJ – TOZD Vzdrževanje	3	273
12.	Blagovinski Petre, Titova 59, Jesenice	Izolirka Jesenice	4	273
13.	Keserovič Malka, A. Travnja 17, Jesenice	Iskra Bl. Dobrava	2	272
14.	Bliz Slobodan, C. 1. maja 27, Jesenice	ZG – TOZD za promet Jes.	4	268
15.	Košir Darja, Verdnikova 13, Jesenice	Kovin Jesenice	3	266
16.	Pirc Anita, Tičarjeva 9, Kranjska gora	Emona Merkur Lj. – Kr. gora	4	263
17.	Malenšek Dani, Pod Grancčcem 9, Mojstrana	ZJ – TOZD Transport	3	260
18.	Rotar Ljubica, Kejžarjeva 1, Jesenice	Planika Breznica	3	257
19.	Trivč Vera, Bokalo 12, Jesenice	Planika Breznica	3	255
20.	Karagić Redžep, Stranska pot 11, Jesenice	ZG – TOZD za promet Jesenice	4	254
21.	Pavlović Milorad, Kurliška 16, Jesenice	ZG – TOZD za promet Jesenice	5	252
22.	Setina-Legat Marjeta, Dovje 54, Mojstrana	ZJ – SCO-TKR-NG	3	251
23.	Pajić Mehmed, C. 1. maja 26, Jesenice	ZJ – TOZD Plavž	5	251
24.	Hribar-Zupan Mojca, Cankarjeva 1/a, Jesenice	Planika Breznica	2	250
25.	Rogan Cecilija, Bokalo 16, Jesenice	Integral Jesenice	2	249
26.	Bilajbegović Nesima, C. 1. maja 26, Jesenice	Integral – Park hotel Bled	3	248
27.	Vukalić Izet, C. 1. maja 81, Jesenice	ZJ – TOZD Hladna valjarna	2	248
28.	Ivanović Mara, Borovška 94, Kranjska gora	Kompas hoteli Kranjska gora	2	248
29.	Čaušević Azra, C. 1. maja 34, Jesenice	Golica, TOZD Delikatosa	4	247
30.	Koder Jožica, Titova 98, Jesenice	ZJ – TOZD Elektrode	2	247
31.	Daskobler Zinka, Kejžarjeva 32/b, Jesenice	Kovin Jesenice	3	245
32.	Urban Ruža, Triglavška 61, Mojstrana	Lesno galanterijski obrat Jesenice	2	242
33.	Stoimenova Blagojčič, Ruperjeva 8, Jesenice	ZJ – TOZD Jeklarina	3	241
34.	Hadžić Mirzeta, Bezje 18, Kranjska gora	Kompas hoteli Kranjska gora	2	240
35.	Bektašević Merima, C. revolucije 6, Jesenice	HP Gorenjka Jesenice	3	240
36.	Alihod Esad, Tavcarjeva 8, Jesenice	Iskra Blejska Dobrava	3	239
37.	Markizeti Tatjana, Hrušica 1, Jesenice	MIG TOZD Klavirica Jesenice	3	238
38.	Alšič Senka, Kurliška 16, Jesenice	Planika Breznica	2	238
39.	Mutapčić Sazda, Titova 2, Jesenice	Fruzerski salon Urbanec Zdenka	2	237
40.	Iskra Marjanca, Svetinova 17, Jesenice	Golica TOZD Zarja	2	237
41.	Andanov Ljupčo, Borovška 95, Kranjska gora	HP Gorenjka Jesenice	4	234
42.	Kovačič Darja, Žirovnica 95, Žirovnica	Inex Adria Avioimport	3	234
43.	Knežević Ivka, Borovška 94, Kranjska gora	Kompas hoteli Kranjska gora	2	233
44.	Isić Izudin, Kurliška 15, Jesenice	ZG – TOZD za promet Jesenice	4	232
45.	Džordžević Jovica, C. 1. maja 21, Jesenice	PTT	4	228
46.	Čirkić Irfan, Ledarska 4, Jesenice	Športno društvo Jesenice	3	228
47.	Gabrić Slavko, Borovška 95, Kranjska gora	HP Gorenjka Jesenice	4	226
48.	Čimžar Tilka, Bokalo 17	Plesničica Lenardič	1	223
49.	Pajić Borislav, Selo 15, Žirovnica	SGP Gradbinec TOZD ING Jesenice	3	219
50.	Korica Slavko, Borovška 7, Kranjska gora	Vatrostalna TOZD Jesenice	4	219
51.	Utroša Irena, C. 1. maja 37, Jesenice	Kovin Jesenice	2	219
52.	Kosmač Marijeta, C. revolucije 8, Jesenice	HP Gorenjka Jesenice	2	219
53.	Laharnar Čvetka, C. 1. maja 139, Jesenice	ZJ – TOZD Strojne delavnice	3	219
54.	Jovanov Lastomir, C. v Rovte 6, Jesenice	Kovinar Jes. TOZD Komunalna služba	3	215
55.	Čatić Enes, C. 1. maja 21, Jesenice	ZG – TOZD Transport	3	212
56.	Željko Radič, Dovje 113/a, Mojstrana	ZG TOZD za promet Jesenice	3	211
57.	Džulkić Ismet, Bl. Dobrava 123, Bl. Dobrava	SGP Gradbinec TOZD SVG Jesenice	4	210
58.	Hadžić Fadil, Titova 106, Jesenice	ZJ – TOZD Žičarna	3	206
59.	Slavuj Radojka, Požar 3, Kranjska gora	Kompas hoteli Kranjska gora	2	205
60.	Sljepčević Milka, Titova 76, Jesenice	VIZ TOZD Glasbena šola Jesenice	6	202
61.	Jus Marija, Delavska 5, Jesenice	ZJ – HVB	2	201
62.	Podgorelec Slava, Titova 76, Jesenice	Veznine Bled	4	197
63.	Košutić Radojka, Tičarjeva 10, Kranjska gora	HP Gorenjka Jesenice	3	196
64.	Matos Vlado, Murova 1, Jesenice	SGP Gradbinec	2	196
65.	Hamzić Šefika, Straža 6, Jesenice	HP Gorenjka Jesenice	2	194
66.	Hadžić Muharem, C. 1. maja 27, Jesenice	ZJ TOZD Plavž	5	192
67.	Amidžić Senad, Kidričeva 19, Jesenice	ZJ TOZD Jeklarina	4	189
68.	Čeh Marija, G. Martuljek 45/a, Martuljek	Kemična čistil. in pralnica Jesenice	4	189
69.	Kulalić Alija, Bl. Dobrava 42, Bl. Dobrava	ZG – TOZD za promet Jesenice	4	188
70.	Žerić Irfeta, C. železarjev 19, Jesenice	Bolnica Jesenice	2	187
71.	Fajkić Mirsad, C. 1. maja 25, Jesenice	ZJ – TOZD Jeklarina	4	183
72.	Avdić Osman, C. železarjev 34, Jesenice	ZJ – TOZD Jeklarina	4	179
73.	Pašić Besim, C. železarjev 19, Jesenice	Kovinar TOZD nizke gradnje	5	176
74.	Benedičić Marjan, C. na Golico 7, Jesenice	Knjigovoznica Tiskarna Radovljica	3	173
75.	Hasanagić Hikmeta, Murova 1, Jesenice	Kompas hoteli Kranjska gora	3	173
76.	Kalender Cerim, H. Verdnika 17, Jesenice	ZJ – TOZD Jeklarina	4	172
77.	Miljković Zorica, Bokalo 12, Jesenice	HP Gorenjka Jesenice	5	171
78.	Mandić Dragica, Hrušica 66, Jesenice	Kompas hoteli Kranjska gora	3	169
79.	Rudolf Zvonka, Hrušica 58, Jesenice	Iskra Blejska Dobrava	4	166
80.	Hafurić Mirsad, C. 1. maja 13, Jesenice	Kovinoservis Jesenice	4	163
81.	Draganović Safija, Podkoren 18, Kranjska gora	HP Gorenjka Jesenice	2	164
82.	Ključanin Ibrahim, C. 1. maja 136, Jesenice	Izolirka Jesenice	4	154
83.	Redžić Mehmed, C. železarjev 7, Jesenice	ZJ – TOZD Valj. bl. stekel	4	151
84.	Bunić Edo, C. 1. maja 28, Jesenice	ZJ – TOZD Transport	4	147
85.	Tomčić Dragoljub, C. 1. maja 26, Jesenice	ZJ – TOZD Hladna valj. Bela	5	144
86.	Strajnar Davorin, Hrušica 58, Jesenice	ZTP Železnika postaja Jesenice	3	142
87.	Begović Dževad, C. 1. maja 26, Jesenice	ZJ – TOZD Valjarna žice	3	142
88.	Medić Jovanka, Tičarjeva 10, Kranjska gora	HP Gorenjka Jesenice	2	141
89.	Plavšić Nikola, C. 1. maja 27, Jesenice	ZJ – TOZD Transport	3	134
90.	Bakonić Marica, C. železarjev 1, Jesenice	Partizan Jesenice	4	132
91.	Čoralić Hazim, C. 1. maja 27, Jesenice	Integral Jesenice	3	133
92.	Husić Mustafa, C. železarjev 19, Jesenice	Izolirka TOZD Jesenice	3	126
93.	Pejić Dragoljub, Murova 1, Jesenice	Izolirka Jesenice	4	125
94.	Bogatinov Stojan, Bokalo 12, Jesenice	ZJ TOZD Plavž	3	123
95.	Šekhanović Mehmed, C. 1. maja 28, Jesenice	ZJ TOZD Jeklarina	3	116
96.	Pešić Milovan, C. železarjev 19, Jesenice	ZG – TOZD za promet Jesenice	4	113
97.	Jan Cveta, Kejžarjeva 32/b, Jesenice	Bolnica Jesenice	3	102
98.	Povirk Snežana, Tomšičeva 70/d, Jesenice	ZJ TOZD Energetika	3	95
99.	Bačič Vera, C. železarjev 19, Jesenice	Soc. zavod dr. Fr. Berglja	3	94
100.	Husić Izet, C. 1. maja 26, Jesenice	ZJ – TOZD Jeklarina	3	82
101.	Grvala Suveda, Kejžarjeva 32/b, Jesenice	Gorenjska oblačila Jesenice	2	79
B. STAREJŠI OBČANI – UPOKOJENCI				
1.	Jelenič Rozalija, Bokalo 4, Jesenice		1	283
2.	Dujmović Ante, G. Stravska 4, Jesenice		1	221
3.	Lešnjak Franc, Pod gozdom 15, Jesenice		2	209
4.	Knaps Ana, Trg T. Čufarja 3, Jesenice		1	199
5.	Košir Emilijana, Hrušica 76, Jesenice		1	168
6.	Amon Terezija, Cankarjeva 1/a, Jesenice		1	167
7.	Frelih Marija, Titova 99, Jesenice		1	161
8.	Purger Marija, Gorska pot 2, Jesenice		1	147
9.	Mrakar Jožefa, Hrušica 58, Jesenice		3	139
10.	Rusić Silva, C. železarjev 11, Jesenice		1	122
11.	Langus Nežka, Breg 110, Žirovnica		1	118
12.	Ronner Drago, Titova 7, Jesenice		2	106
13.	Kržišnik Julijana, V. Svetina 3/a, Jesenice		1	94
14.	Geršak Jožefa, Hrušica 58, Jesenice		1	87
15.	Batur Francka, Prešernova 36, Jesenice		1	73
16.	Zupan Vida, Titova 76, Jesenice		1	38
C. UDELEŽENCI N O V				
1.	Gasperlin Aleš, C. na Golico 2, Jesenice	pred 9. 9. 1943	4	359
2.	Hvala Justin, Breznica 6, Žirovnica	od leta 1941	3	316
3.	Maerker Antonija, Triglavška 59, Mojstrana	od 1. 4. 1944	1	259
4.	Križelj Stanislav, C. železarjev 27, Jesenice	od 15. 12. 1941 – invalid	4	237
5.	Seiák Francka, Moste 59, Žirovnica	mati padlega borca – invalid	1	230
6.	Fertin Marija, Titova 53/a, Jesenice	od 1. 9. 1941	1	144
7.	Repinc Marija, Titova 76, Jesenice	vdova po španskem borcu	1	135
8.	Jerovšek Jožica, G. Martuljek 18, G. Martuljek	vdova po prvoborc	1	51
D. INVALIDI – DELOVNO NESPOSOBNI OBČANI				
1.	Novak Rudolf, Tomšičeva 4, Jesenice	invalidski upokojenec	5	342
2.	Modrič Greta, Log I., Privca 10, Jesenice	invalidska upokojenka	3	210
3.	Burnik Albina, Titova 93, Jesenice	invalidska upokojenka	1	181
4.	Legat Franciška, C. revolucije 7, Jesenice	invalidska upokojenka	1	136
5.	Bečirović Hatidža, Titova 61, Jesenice	invalidska upokojenka	1	134
6.	Hočevar Terezija, Tavcarjeva 5, Jesenice	invalidska upokojenka	1	133
7.	Vozelj Ana, Titova 53/b, Jesenice	invalidska upokojenka	1	133

Vabimo vas na zbor krajanov, ki bo v četrtek, 23. decembra, ob 17. uri v prostorih KS Podmežakla.

Na zboru bomo obravnavali spremembe srednjeročnega plana in statuta naše krajevne skupnosti ter opravili volitve delegatov v skupščino KS.

objavlja
prosta dela in naloge ČISTILKE za nedoločen delovni čas, s polno delovno
obveznostjo.
Nastop dela je mogoč takoj.
Kandidatke naj se zgledajo v tajništvu šole.

Ob težki in boleči izgubi moža, očeta, brata, strica in starega očeta

Iskrena hvala za poslovilne besede Valodiju Stojanu v imenu Planinskega društva Jesenice.

Žalujoči: žena Pepca, sinovi Tomaž, Gusti in Lojzi z družinami

Ob boleči izgubi dragega moža,
očeta, starega očeta, brata in strica

se iskreno zahvaljujemo vsem soro-
dnikom, znancem, in prijateljem
za pomoč in sočustvovanje v dnehi
težke izgube, kakor tudi za darovano
cvetje in vence. Zahvaljujemo se so-
stanovalcem za venci in denarno
pomoč, še posebej pa družinam:
Križnik, Oblak in Belec za pozor-
nost in dragoceno pomoč.

Iskrena hvala organizacijam: sindikatu in sodelavcem TOZD Valjarna žice in profilov, upravnemu odboru RC Kres, osnovni šoli Polde Strazišar Jesenice za izkazano denarno pomoč, vence in cvetje.

Lepa hvala tovarišema Drabu in Bohincu za poslovilne besede ob odprtem grobu ter pevcem za žalostinke.

Vsem, ki ste nam v dneh težke izgube stali ob strani in nam pomagali ter pokojnika spremili na zadnji poti, naša iskrena zahvala.

Ob težki in boleči izgubi dragega
atija, moža in brata

se lepo zahvaljujemo vsem, ki so ga spremlili na njegovi zadnji poti. Posebna hvala sosedom, predstavnikom ZB NOV, nekdanjim sodelavcem obmejne milice, Goharski družini Jesenice, učencem COS Tone Čufar, pevcem in vsem prijateljem.

Vsi njegovi

Ob smrti naše drage mame, stare
mame in prababice

se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem, prijateljem, znancem in sosedom za podarjeno cvetje in spremstvo na njeni zadnji poti.

Iskreno se zahvaljujemo tudi zdravstvenemu osebju za zdravljenje in pevcem.

Vsi njeni

Društvo upokoјencev Javornik – Koroška Bela organizira silvestrovanje v petek, 31. decembra, v vseh prostorih doma. Ker bomo za silvestrovanje sprejeli največ 150 ljudi, bomo sprejemali rezervacije. Zato prosimo vse tiste, ki nameravajo v veseljem razpoloženju dočakati novo leto 1983 v našem domu, da si rezervirajo prostor. Rezervacija stane 60,00 din. Rezervacije sprejema mo vsak torek, za upokoјence iz drugih krajev pa zadnjo nedeljo.

Yahi ødhor

V soboto, 18. decembra, bosta na Jesenicah od 7. do 19. ure odprti trgovini: Rožca – samopostrežna trgovina na Plavžu, Titova 79 in Delikatesa – Kašta 3, na Kor. Beli, V. Svetina 8/a.

V mesecu decembru bo za občini Jesenice in Radovljica dežurna lekarna v Radovljici.

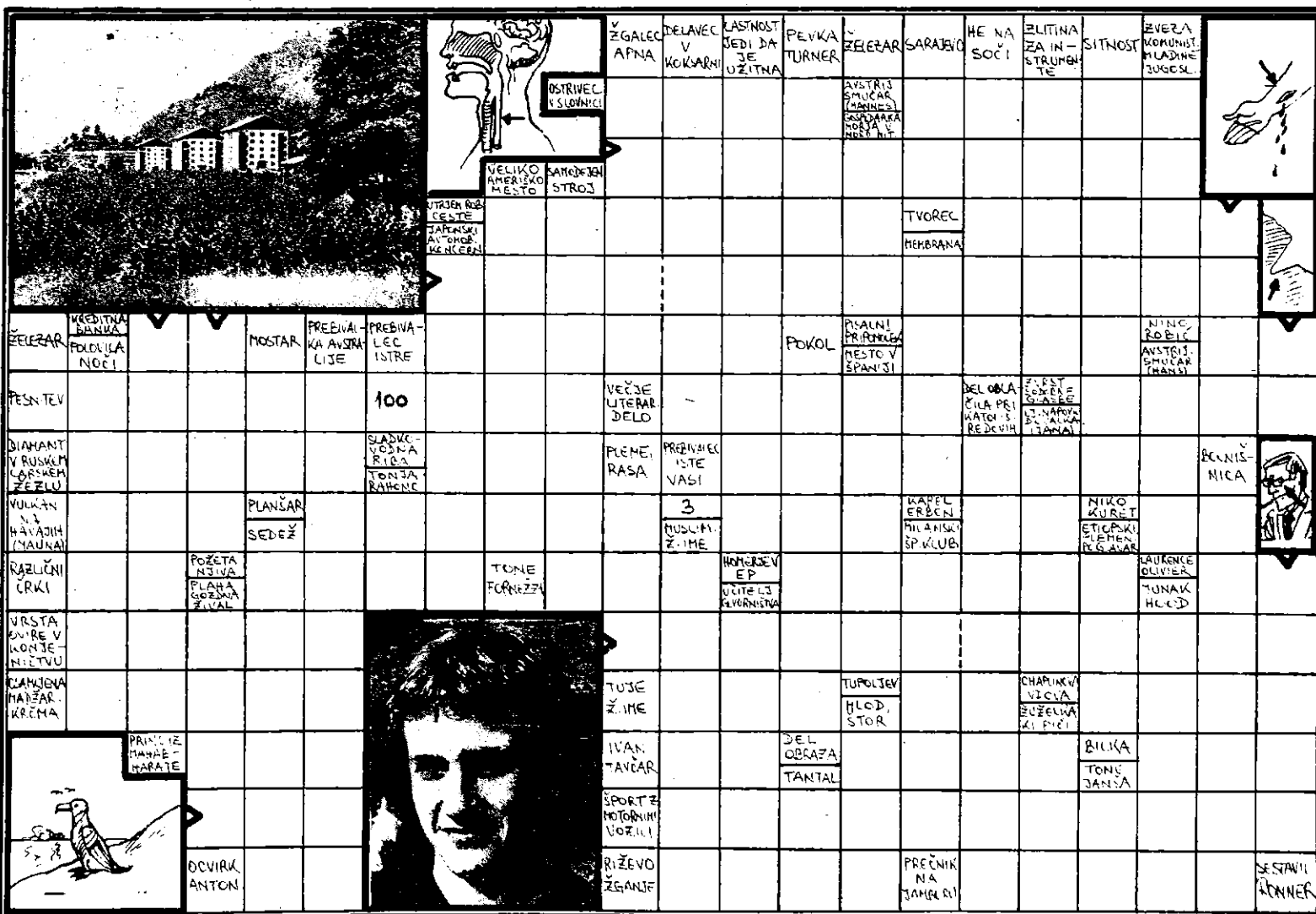
V soboto, 18. decembra,
Anton PONGRAČIČ, Kidri-
čeva 6, Jesenice.

Društvo upokojencev vabi svoje člane in njihove svoje v soboto, 18. decembra, ob 19. uri na posebni glasbeni večer salonskega orkestra Glasbene šole Jesenice v domu Društva upokojencev Jesenice, Podgozdom 13.

Na sporedu bodo vedre stare melodije.

PETEK, 17. decembra, ob 19. uri Gregor Strniša SAMOROG - drama, gostovanje v Bohinjski Bistrici.

astrahanka, narejenost,
palikar, Lie, Ero, MS, teh-
nični muzej, žiri, zvonovi-
na, sever, Sepe, AD, Dal,
Igalo, triko, No, eho, Mile,
Sandi Čolnik, Janez, Varsa-
va, TO, KA, Ana, TN, Nko-
mo, alt, TR, Idi, jarek, Oto-
man, sec, krava, Sartre, tla,
Arnič.

ZMAGA IN PORAZ PROTI ZETORJU

Moštvo dvajsetkratnega državnega prvaka HK Jesenice je bilo v petek in soboto gostitelj nekaj časa slavnega ZKL Brno (sedaj ZETOR), ki je bil tudi državni prvak Češkoslovaške. Zetor je trenutno na devetem mestu nacionalnega prvenstva, zato sta bili obe srečanja z jeseniškimi hokejisti nadvse zanimivi.

Jeseničani so najprej v dvorani v Podmežakli presenetljivo, a povsem zasluženoma premagali Brncane z 8:5 (3:2, 3:2, 2:1). Res je sicer, da so bili gostje utrjeni od dolgega potovanja, toda igra jeseniških hokejistov je bila povsem drugačna, kot denimo, ob nedavnem katastrofalnem porazu v Ljubljani.

Gostje so sicer izstopali s svojo izredno tehniko, toda tudi boljša tehnika včasih ne pomaga, še zlasti proti poštenemu in borbenemu nasprotniku, kot so to bili v petek hokejisti Jesenice.

Streliči v tem dvoboju so bili. Za Jesenice: Š. Ščep in Bešič po dva ter Magazin, M. Horvat, Klemenc in D. Horvat po enega, za Zetor pa Balasan, Šobala, Zajček, Brošek in Gallo po enega.

Povratni dvoboj sta moštvu odigrali v dvorani na Bledu, slavili pa so hokejisti Zetora z 10:3 (2:1, 4:1, 4:1).

Ze od samega začetka se je videlo, da so se gostje želeli oddolžiti za poraz na Jesenicah. Zato so igrali s polno močjo vseh 60 minut, ob tem pa pokazali vrsto lepih akcij, mojstrov in še marsičesa drugega, kar ponuja hokejska igra.

Poraz je bilo tudi pričakovati, kajti kvaliteta češkoslovaškega hokeja je znana vsem, razen tega pa so gostje navajeni na velike napore, v kratkem časovnem obdobju, naši pa ne. Tekma na Jesenicah je naše prvake dobila izprala. Na gostem pa se sploh ni poznalo, da so imeli dan prej kakšen nastop.

Se enkrat se je izkazalo, da je napredek jeseniškega hokeja odvisen od srečanj s kvalitetnejšimi moštvoma, nikakor pa ne od nastopov v našem nekalitnem državnem prvenstvu.

Po zmagi in porazu proti Zetorju se lahko le še enkrat vprašamo, kako je bilo mogoče, da so jeseniški hokejisti pred dnevi doživeli tako hud poraz proti Olimpiji?

Streliči na srečanju na Bledu so bili za Jesenice: Klemenc, Milinac in Bešič, za Zetor pa: Otoupalik, Exl in Havlíček po dva ter Berger, Hubaš, Zajček in Oslizlo po enega.

SLOVENSKO-HRVATSKA LIGA

KRANJSKA GORA - MLADOST
13:0 (4:0, 2:0, 7:0)

Dvorana v Podmežakli, gledalcev 200, sodniki: Ulčar, Makar in Vister. Streliči so bili: D. Razingar 5, Štros, Marković in Zagor po dva ter Knežević in Terseglav po enega.

Kranjskogorci nadaljujejo z uspešnimi nastopi in prepričljivimi zmagami. Že v prvi tretjini je bilo opaziti precejšnjo premoč domačinov, ki je še zlasti prišla do izraza v zadnjih dvajsetih minutah, ko so Kranjskogorci dosegli kar sedem golov. Tako so po petih kolih prepričljivo na prvem mestu na prvenstveni lestvici.

Kranjska gora	5500	56:7	10
Triglav	5311	29:14	7
Bled	5302	23:30	6
Mladost	5212	12:22	5
Tivoli	5113	21:24	3
INA	4112	17:40	3
Stavbar	6105	19:40	2

Ob koncu povejmo, da bodo moštva tako v prvi zvezni kot tudi slovensko-hrvatski ligi nekaj časa mirovala. Do novega leta bosta namreč naša članska in mladinska reprezentanca gostovali v tujini, tako da se bodo tekmovala v prvi zvezni ligi nadaljevali 5. januarja, v slovensko-hrvatski ligi pa 8. januarja.

D

SKUPŠČINA TTKS IN PODELITEV GREGORČIČEVH PLAKET

V torek, 21. decembra, bo ob 18. uri v sejni dvorani Skupščine občine Jesenice tretja seja obeh zborov skupščine Telesno-kulturne skupnosti Jesenice.

Po seji skupščine bo slavnostna podelitev Gregorčičevih plaket, ki jih vsako leto posamezniki in organizacije iz jeseniške občine prejmejo za najvidnejše dosežke na področju telesne kulture.

J. R.

STRELSKO TEKMOVANJE INVALIDOV IN GRANIČARJEV

Društvo invalidov Jesenice je prejšnjo soboto v domu Julke in Albina Pibernik na Javorniku izvedlo strelsko tekmovanje v okviru tedna invalidov in 22. decembra - dneva JLA. Nastopilo je pet ekip društev invalidov in invalidskih športnih društev z Gorenjske in ekipa graničarjev s karavle Karavanskih kurirjev NOV z Javorniškega rova.

REZULTATI:

Ekipno: 1. Aktiv invalidov železarne Jesenice 570 zadetkov, 2. Karavla Karavanskih kurirjev NOV 527, 3. Društvo invalidov Radovljica 502, 4. Društvo invalidov Jesenice 498, 5. Športno društvo invalidov Domžale 375.

Najboljši posamezniki: 1. Franc Bizjak (Aktiv invalidov železarne) 172, 2. Janko Lavtar (DI Jesenice), 3. Jože Hlebanja (Aktiv invalidov železarne) 158, 4. Ivica Klanica (Karavla Karavanskih kurirjev NOV), 5. Niko Podgornik (DI Radovljica) 152.

J. R.

BLOUDKOVA NAGRADA ALC LESCE

Že drugo leto zapored je to veliko priznanje dodeljeno članu ZLOS. Leta 1981 je prejel Bloudkovo nagrado svetovni prvak v modelarstvu Anton Vidensek, letos pa je to nagrado prejel Alpski letalski center iz Lesce. Iz rok predsednika skupščine Telesno-kulturne skupnosti Slovenije jo je prevzel Leon Mesarič.

V vsem povojnem obdobju se je letalska dejavnost v Lescah razvijala izredno uspešno. Ko pa so se združili vsi gorenjski aeroklubi v združeno organizacijo Alpski letalski center, je letalska dejavnost še hitreje napredovala. Vidnejši športni uspehi so se začeli vrstiti, ko je postal upravnik letalske šole Franc Mirnik-Hakel. To je bilo v letu 1967. Usmeril je dejavnost v šport in kvalitetne dosežke. Padalcem je dajal veliko moralno in strokovno podporo, ko so pod vodstvom Janeza Brezjarja hitro napredovali do uvrstitve v državno reprezentanco. Hitro so napredovali tudi jadralni letalci in Mirnikov najboljši učenec Franc Štrukelj je danes naš najuspešnejši jadralni letalec. Vsi številni uspehi so tako doseženi v obdobju po letu 1970.

Obrazložitev odbora za podeljevanje Bloudkovih priznanj je bila v kratkem naslednja:

Alpskemu letalskemu centru iz Lesce se podeljuje Bloudkova nagrada za

— uspešno razvijanje jadralnega in motornega letenja na Gorenjskem,

— solanje letalcev za licenco jadralnega in motornega pilota ter padalca, solanje do poklicnega pilota in učitelja jadralnega in motornega letenja ter padalstva,

— organiziranje in sodelovanje v organiziranju številnih republiških in državnih prvenstev v letalskem modelarstvu, jadralnem in motornem letenju ter padalstvu, velikega števila mednarodnih modelarskih tekmovanj in štirih svetovnih prvenstev v modelarstvu in padalstvu,

— vzgojo številnih vrhunskih športnikov, ki so kot reprezentanti Jugoslavije tekmovali na številnih mednarodnih, evropskih in svetovnih prvenstvih, mnogi med njimi pa so danes tudi odlični strokovnjaki piloti v prometnem letalstvu,

— odlične dosežke, zlasti padalcev in jadralnih letalcev na tekmovanjih in pri osvajanju zlatih in diamantnih športnih značk ter državnih rekordov,

— za razvoj in delo stranske gospodarske dejavnosti centra, v kateri že 20 let

celotno članstvo centra prostovoljno združuje svoje delo, da bi si ustvarilo manjšajoč del sredstev za svojo dejavnost, izobraževanje in športna tekmovanja,

— visoko stopnjo razvitosti samoupravnih odnosov med članstvom centra.

O zares plodnem delu ALC govorijo tudi številke. V letih obstoja centra je šlo skozi tečaj za jadralne in motorne letalce ter padalce prek 450 jadralnih in 110 motornih pilotov in okoli 800 padalcev. Jadralni letalci so osvojili devet naslovov republiških in pet naslovov državnih prvakov. Dva naslova državnih prvakov so osvojili tudi motorni piloti. Največ so dosegli padalci. Osvojili so 20 zlatih kolajz na republiških in 12 na državnih prvenstvih, od tega kar sedemkrat zlato kolajno absolutnega prvaka države, pri čemer je bil najuspešnejši Drago Bunčič s tremi naslovi. Padalci so osvajali odličja tudi na mednarodnih tekmovanjih, veliko uspeha so imeli na svetovnem pokalu paraški in na mednarodnem prvenstvu Avstrije. Člani ALC so tridesetkrat sodelovali na nastopih državne reprezentance s skupno 91 posamezniki.

Tudi osvajanje športnih značk kaže na viden napredek v kvaliteti. Doslej so jadralni letalci ALC osvojili 48 srebrnih, 20 zlatih in štiri diamantne »C« značke. Dosegli so še 12 višin prek 5000 metrov, 21 preletov prek 300 in sedem preletov prek 500 kilometrov za diamantno značko. Popravili so več državnih rekordov v preletih, Ivo Šimenec pa je letos dosegel najdaljši prelet v Jugoslaviji v razdalji 702 kilometra. Padalci so osvojili 38 srebrnih, 36 zlatih in 11 diamantnih »C« značk.

Vsi ti dosežki pa postanejo še vrednejši, če dodamo še to, da so člani ALC preteklih dvajsetih let pridobivali po prečno 80% potrebnih sredstev letno za svojo dejavnost z delom v proizvodni delavnici centra in v železarni Jesenice pri podpiranju metalurških peči, prebiranju in nakladanju odpadne ognjevarne opeke, starega železa in skaje.

Bloudkova nagrada je priznanje, ki obvezuje. To ni priznanje samo leškim letalcem, v njem je potrjen pravilnega in družbeno pomembnega dela vseh osnovnih organizacij v ZLOS.

Prav gotovo tudi v prihodnje članstvo ZLOS ne bo razočaralo.

P. F.

M. L.

VISOKA ZMAGA ČLANIC, TESEN PORAZ ČLANOV

JESENICE: NOVO MESTO 81:47
(46:21) - ČLANICE

Telovadnica ŽIC, gledalcev 50, sodila Žibert iz Ljubljane in Praprotnik iz Radomlja.

Jesenice: Lah, Deretič, Kučina, Smirnan, Mlačnik 2, Krznarič 4, Azman 22, Slamnik 20, Berus 2, Vavpotič 31.

Ekipa Novega mesta je bila preslab nasprotnik za tokrat razpoložene domače košarkarice. Z dobro obrambo in učinkovitim napadom so popolnoma nadigrle gostje. Najzastojnejše za visoko zmago so najbolj izkušene Vavpotičeva, Azmanova in Slamnikova, ne gre pa zanemariti deleža mlajših igralok, ki so dokazale, da se na njih lahko računa.

V naslednjem kolu gostujejo Jeseničanke v Novi Gorici, kjer bodo igrale proti novince v ligi Salonitu.

VRHNIKA: JESENICE 110:106
(43:44, 96:96) - ČLANI

Telovadnica OŠ Ivan Cankar na Vrhniki, gledalcev 150, sodnik Kamnikar iz Črnomlja.

Jesenice: Azman 5, Božič 32, Trifkovič, Jelovčan 2, Pirih 34, Lunder 2, Smolej 12, Janjč 2, Brgant, Matučec 17, Alibegović.

Tekmo je sodil le en sodnik, kar so domači znali dobro izkoristiti z grobo igro. Kljub temu so Jeseničani vodili skozi vse srečanje in proti koncu v odločilnih trenutkih naredili nekaj napak, tako da je bil rezultat 23 sekund pred koncem neodločen, jeseniški košarkarji pa so imeli žogo v posesti. Tri sekunde pred koncem srečanja so metali na koš, vendar sodnik očitnega prekrška ni hotel videti. V preostalih treh sekundah so še enkrat metali na koš, vendar premalo natančno.

V podaljšku so povedli Jeseničani, vendar pa so prednost s serijo napačnih podaj prehitro in prelahko zapravili.

V šestem kolu, ki bo na sporedu v soboto, 18. decembra, bodo Jeseničani igrali na domačem igrišču proti moštvo Kočevja v telovadnici ŽIC ob 19. uri. V predtekmišču bodo pomerili mlajši pionirji osnovnih šol jeseniške občine.

MB

VZPON KEGLJAČEV NA ASFALTU

Prav je, da ob zaključku letošnjega leta preletimo neopazni premik kegljanja na asfaltu, to je panoge, na katero smo bili včasih Jeseničani ponosni. Zakaj danes temu ni več tako, je več razlogov. Največji udarec tej športni panogi je vsekakor pogojel odstop cele generacije dobrih kegljačev, ki so zapustili kegljaške steze na Jesenicah. To zveni kot očitek in tudi je. Nihče od njih danes več ne posveča kegljanju nobene pozornosti. Lahko bi vsaj strokovno ali z nasveti ob tako bogatih izkušnjah pomagali pri vzgoji mlajšega kadra, ki je, kot vemo, ključ do uspeha pri vsaki športni panogi.

V letošnjem letu je bilo po izvedenem klubskem prvenstvu izbranih deset kandidatov, da branijo klubsko barvo na gorenjskem prvenstvu. Prvenstvo je bilo razdeljeno v dva dela po sedem kol z osmimi ekipami. Da so kegljači v takem tekmovanju lahko sodelovali, so si morali zagotoviti sredstva. Zbrali so jih z delovnimi akcijami v TOZD VATROSTALNA. Tako so lahko mirno stopili v prvi del

tekmovanja, v katerem so osvojili vse možne točke.

Zavedajo se, da se je kegljanje v Sloveniji povzpelo na zavidljivo raven, so v poletnih mesecih pričeli s preurejanjem garderobe in kegljišč. Ob pomoči športnih delavcev ŠD Jesenice jim je uspelo kegljišče preurediti. Žal je njihova prizadevnost s prostovoljnimi deli bila davek za nadaljevanje v drugem delu tekmovanja. Le s prizadevnim treniranjem in velikim žarom ter borbo, so nadoknadili zamujeni čas, ko so preurejali kegljišče in bili brez predpripav za tekmovanje v ligi.

Toda njihov trud je bil plačan 11. decembra, ko so se pomerili z ekipo KK Sava iz Kranja, ki so jo v lepi in napeti borbi premagali in s tem osvojili naslov klubskega prvaka Gorenjske za leto 1982. Z osvojitvijo tega naslova so si priborili pravico do nastopa na kvalifikacijah v republiško kegljaško ligo.

Žaželimo jim torej športno srečo v nadaljnjem tekmovanju, kakor tudi, da ostanejo še naprej tako prizadevni.

REZULTATI:	I. del	II. del	točk
JESENICE - LJUBLJANA	5266 : 5028	5006 : 4992	4
JESENICE - KRANJSKA GORA	5340 : 5231	5211 : 5230	2
JESENICE - SIMON JENKO	5259 : 5212	5030 : 5079	2
JESENICE - LUBNIK 77	5157 : 4946	5121 : 4995	4
JESENICE - TRIM ZALOG	5219 : 5065	4946 : 4589	4
JESENICE - BLEJ	5188 : 5052	5196 : 5151	4
JESENICE - SAVA KRANJ	5138 : 5129	5190 : 5078	4
	36569 : 35663	35670 : 35114	24

REZULTATI PRVENSTVA ŽELEZARNE V ODOJKI (KVALIFIKACIJE)

I. SKUPINA:	
Energetika: Jeklarna	2:1
Energetika: Družb. prehr.	2:0
DS KSI: Energetika	2:0
DS KSI: Družb. prehr.	2:0
Družb. prehr.: Jeklarna	0:2
DS KSI: Jeklarna	2:0

II. SKUPINA:	
Transport: Žičarna	2:0
Transport: Plavž	2:0
Plavž: Žičarna	2:0
DS SEP-TKR-NG: Žičarna	2:0
DS SEP-TKR-NG: Plavž	2:0
DS SEP-TKR-NG: Transport	2:0

III. SKUPINA	
Strojne del.: blum. štekel	1:2
Remontne del.: blum. štekel	2:0
Remontne del.: Strojne del.	2:1
HV Bela: Strojne del.	1:2
Blum. štekel.: HV Bela	2:1
Remontne del.: HV Bela	2:0

IV. SKUPINA	
Livarna: HV Jesenice	0:2
Livarna: Vzdrževanje	1:2
Vzdrževanje: HV Jesenice	2:0

V polfinalu so se uvrstile naslednje ekipe:

1. skupina: DS KSI, RD, Transport in HV Jesenice in

2. skupina: DS SEP-TKR-NG, Vzdrževanje, Energe ika in Bl. štekel.

Srečanja ekip prve skupine so bila včeraj, druge skupine pa bodo jutri, 17. decembra, ob 20. uri v telovadnici ŽIC.

OBVESTILO BALINARJEM

Balinarski klub Jesenice, Log Ivana Krivca 15, obvešča vse svoje člane in ljubitelje balinjanja, da bo letna konferenca (delovna) V SOBOTO, 18. DECEMBRA, OB 17. URI V KLUBSKEM PROSTORU V BAZI. Vljudno vabljeni!

Stane Koblar

Letos je prejel Bloudkovo nagrado tudi član jeseniške GRS Stane KOBLAR, kar je obenem tudi veliko priznanje vsej Gorskii reševalni službi Slovenije in še posebej jeseniški, ki deluje že od leta 1926 dalje in katere prvi načelnik je bil Jože Čop.

Stane Koblar, ki je tih, skromen, nevsiljiv in vedno prijeten družabnik, se je že pred drugo svetovno vojno zapisal športu, predvsem smučanju in alpinizmu. Najdemo ga v vrstah mladincev TK SKALA in leta 1942 od 17. do 22. avgusta že v vrstah gorskih reševalcev pri veliki katastrofi v Rigljici. Če se ponudimo nekoliko samopri tej njegovi dloveljubni dejavnosti, potem vidimo, da je letos poteklo 40 let, odkar je član GRS. V tem času je sodeloval v nešteti reševalnih akcijah, postal je instruktor GRS in se posvetil vzgoji mladih reševalcev ter kot instruktor deloval po vsej Sloveniji. Deloval je tudi v izpitnih komisijah za vodnike planinskih psov in sodeloval na vseh tečajih za urjenje planinskih psov.

Kot Skala se je pri plezanju usposobil za GRS. Plezal je v navezi z našimi znanimi plezalci Andrejem Moretom-Gandijem, Tonetom Dovjakom, Jožetom Čopom in drugimi.

Pri Skali je vžljubil tudi smučanje. Z uspehom se je udeleževal alpskih tekmovanj in postal eden najboljših tekmovalcev jeseniške Skale, kar je pomenilo takrat državno reprezentanco. Startal je v Italiji v Sestrierih, v Nemčiji v Garmischu, v Švici v St. Moritzu, dobimo ga v Avstriji, pa na Kaninu, v Franciji in še po svobodi v Romuniji. Te poti se spominja še posebno,

ker je trajala pot do tekmovališča v Karpatih kar teden dni z vsemi mogočimi prevoznimi sredstvi, od avtobusa, džipa, konjske vprege, splava, vlaka pa vse do ladje. Tudi povratek je bil enako dolg. Po tekmovalni karieri je bil dolga leta trener pionirjev, mladincev in članic.

Še danes je njegov stalni sedež v Črnem vrhu, kjer nadzira reševalno službo ob žičnici. Zastopal je GRS na reševalnih tekmah v Nemčiji na Zugspitze, v Švici v Davosu na Parsenski progi in na Poljskem v Zakopanah.

Težko je zajeti vse tisto, kar opravi tako prizadeven športnik. Med drugo svetovno vojno je bil kurir v partizanih in nestransko je pozimi bredel ledeno Savo, po svobodi pa ni manjkala v nobeni udarniški akciji, najsib pri akcijah planinskega društva, alpinističnega oddelka ali gorske

reševalne službe. Srečali smo ga pri gradnji vseh obeh bivakov - jeseniških alpinistov, tako bivaka I. pod Skrlatico, bivaka II. pod Rokavi, bivaka III. za Akom, bivaka IV. pod Stenarjem in bivaka na Voglu. Kjerkoli je imelo PD Jesenice delo, najsib pri izviru Soče, pri koč pod Spiško, na Vršču, ali pri zavetisti GRS na Črnem vrhu, tam je bil zraven.

To je le telegrafsko opisana njegova dejavnost, kajti vsega se verjetno niti sam ne spominja, saj so za njegovim delom desetletja.

Gorska reševalna služba Jesenice, ki je s to nagrado, ki jo je prejel njen član, tudi izredno počastena, iskreno čestita Stanetu Koblarju in se mu ob tej priložnosti tudi iskreno zahvaljuje za dolgoletno plodno delo.

PD Jesenice - GRS

Člani Alpskega letalskega centra Lesce (Foto L. Mesarič)

BLOUDKOVA PLAKETA JANEZU BROJANU ml.

Med letošnjimi dobitniki Bloudkovih priznanj, in sicer plakete za izjemne dosežke na področju telesne kulture v Sloveniji, je tudi Janez Brojan mlajši, znani alpinist in gorski reševalec iz Mojstrana. Predlog za podelitev plakete je dala Planinska zveza Slovenije in brez dvoma je to lepo in enkratno priznanje za Janeza, ki je že v otroštvu krenil po očetovih stopinjah, ki je starosta alpinistov in gorskih reševalcev pri nas.

Janez Brojan mlajši je član domačega planinskega društva že od leta 1949. Le dve leti mu je bilo, ko ga je oče že vpisal v društvo. Vse bolj je spoznaval planinski svet in mogočnega Triglav s sosesčino, ki se dvigajo nad Mojstrano in triglavske dolinami. V bogati dolgoletni alpinistični karieri je preplezal številne smeri v Triglavu in stene drugih domačih vrhov. Svojo moč, odločnost in pogum je preizkušal tudi v tujih gorstvih. Plezal je Monatijsko smer v Grand Capucinu v francoskih centralnih Alpah, pa Mrtvaški pri in Walkerjev stebel v Grand Jorassu v Franciji. Plezal je v severni steni Eigerja, pa v severnih stenah Treh Cin in še bi lahko naštevali. Sodeloval je tudi v dveh naših alpinističnih odpravah, in sicer leta 1971 v odpravi na Is-tor-O-Nal v Hindukusu in v četrti himalajski odpravi leta 1972 na Makalu.

Po uspehih vzponih se je odločil za pogumno in humano udejstvovanje - reševanje v stenah. Že več kot 20 let je član postaje gorske reševalne službe pri PD Dvije-Mojstrana, zadnja štiri leta pa tudi njen načelnik. Organizira in sodeluje v najbolj zahtevnih reševalnih akcijah na območju triglavskega pogorja, mnogokrat v tveganih reševalnih akcijah iz triglavske stene. Pri reševalni službi je tudi reševalec letalec, kar sodi v sodoben način reševanja iz sten s pomočjo helikopterja.

Poleg tega je Janez Brojan tudi navdušen smučar, smučarski sodnik, pomaga pri organizaciji vseh smučarskih prireditvev v Mojstranu, sodeluje pri mednarodnih smučarskih tekmah v Kranjski gori, pri skokih v Planici in še bi lahko naštevali. Poleg tega je tudi začetnik snemanja filmov o reševanju iz sten pri nas. Povsod cenijo njegovo delo na področju planinskega in drugega delovanja, saj ne pozna mirovanja. Vzor je tudi številnim mladim, ki že iščejo prve previse v stenah. Janez Brojan je del najbolj pogumne in neustrašne generacije mojstranskih alpinistov in reševalcev.

J. Rabič

Priprava letal za prezimovanje v ALC Lesce (Foto L. Mesarič)